

Datum
2022-05-18

Sammanträde med Utbildningsnämnden

Plats: Forum (Teatern)

Tid: Tisdagen den 24 maj 2022, kl. 14:00

DAGORDNING

- 1) Öppnande
- 2) Val av protokollsjusterare (David Rutström)
- 3) Information och rapporter Finns att läsa i pärm
- 4) Delegationsbeslut Enligt förteckning i pärm
- 5) Återrapportering av frånvaro
- 6) Budgetuppföljning månad 4 Bilaga 1
- 7) Ekonomisk analys – Köpings kommun Bilaga 2
- 8) Lärarbehörighet – alla verksamhetsområden Bilaga 3
- 9) Elevstatistik - grundskolan Bilaga 4
- 10) Elevstatistik - gymnasiet Bilaga 5
- 11) Utvärderingspolitiker kommande läsår Bilaga 6
- 12) Ramprogram utvecklingsdagarna Bilaga 7
- 13) Uppföljning internkontroll 2022
- 14) Uppföljning internkontrollpunkter 2021
- 15) Verksamhetsberättelse familjecentralen 2019–2021 Bilaga 8
- 16) Förvaltningschefen informerar

Var vänlig meddela förhinder till Johanna Nordström, tfn 0221-256 14, eller e-post: johanna.nordstrom@koping.se

Datum
2022-05-18**Kallade**

Mats Lindgren (M) ordf.
Ulrik Larsson (S) vice ordf.
Marie Brohlin (S) ledamot
Marie Forsberg (S) ledamot
David Rutström (S) ”
Roger Eklund (S) ”
Mikael Gunnarsson (M) ”
Stefan Lundborg (V) ”
Bernt Bergsten (C) ”
Samuel Gustavsson (SD) ”
Susanne Arvidsson (SD) ”

Underrättade

Jesper Eriksson (S) ersättare
Maria Larin (S) ”
Tommy Viklund (S) ”
Gordana Jovanovic (S) ”
Dania AboChker (S) ”
Eva Enqvist Olsson (V) ”
Anna-Carin Ragnarsson (KD) ”
Maria Liljedahl (SD) ”
Sani Singh Huttunen (SD) ”

Övriga underrättade

Thomas Karlsson, förvaltningschef Revisor
Anna Ulfves, verksamhetschef gymnasiet Facken
Pär Ellmin, verksamhetschef grundskola
Susanne Ekholm, verksamhetschef förskola
Patric Gill, verksamhetschef måltidsenheten
Lars Holmgren, ekonom
Niklas Alfredsson, ekonom
Niklas Sandman, kvalitetsutvecklare
Peter Sundström, utredare
Rektorer förskolan
Rektorer grundskolan
Rektorer Ullvigymnasiet
Rektor särskolan

Inbjudna*Personalrepresentanter*

Marita Lindström ord LR
Peter Holmqvist ord Lärarförbundet
Malin Thorsander ers Lärarförbundet
Anders Ejdemark ord Kommunal
Linnea Wahlström ers Kommunal

Datum
 2022-05-18

 1
Öppnande

 2
Val av protokolljusterare (David Rutström)

 3
Information och rapporter

Ankomst-datum	Åtgärd/Handling	Avs./mott.	Ärendenummer
2022-04-12	Kontrollrapport, tillsyn enligt miljöbalken	Utbildningsförvaltningen	UN 2022/639
2022-04-14	Klagomål, barns bristande skolgång	Privatperson	UN 2022/643
2022-04-14	Skrivelse från miljöenheten	Miljöenheten	UN 2022/644
2022-04-19	Klagomål S:t Olovsskolan	Privatperson	UN 2022/646
2022-04-27	Kontrollrapport	Samhällsbyggnadsförvaltningen	UN 2022/665
2022-04-29	Yttrande över motion	Utbildningsförvaltningen	UN 2022/37
2022-04-29	Svar på klagomål	Privatperson	UN 2022/646
2022-05-02	Föreläggande om att vidta åtgärder för S:t Olovsskolan	Samhällsbyggnadsförvaltningen	UN 2022/558
2022-05-04	Kontrollrapport Karlbergsskolan	Samhällsbyggnadsförvaltningen	UN 2022/696
2022-05-06	Beslut om föreläggande om att vidta åtgärder	Samhällsbyggnadsförvaltningen	UN 2022/644
2022-05-05	Ordförandebeslut, samverkansöverenskommelse barn och unga, Kommunstyrelsen	Kommunstyrelsen	UN 2022/706
2022-05-11	Klagomål Karlbergsskolan	Privatperson	UN 2022/732
2022-05-12	Klagomål Nibbleskolan	Privatperson	UN 2022/744
	Protokoll Ungdomsfullmäktige		

Datum
2022-05-18

4

Delegationsbeslut

Förteckning över beslut fattade i delegation

- Förvaltningschef, nr 11–21, 2022
- Verksamhetschef Ullvigymnasiet nr 1–3, 2022
- Rektor Östanås enhet, nr 3–6, 2022
- Rektor Kristinelunds enhet, nr 9–14, 2022
- Rektor Kolsva skolområde, nr 4–10, 2022
- Rektor Skogsborgens enhet, nr 41–47, 2021
- Rektor Skogsborgens enhet, nr 1–15, 2022
- Rektor Nibble skolområde, nr 1–4, 2022
- Rektor Nyckelbergsskolan, nr 8–11, 2022

5

Återrapportering

Utredningar av elevers upprepade eller längre frånvaro

Inga inkomna utredningar under perioden.

6

Budgetuppföljning månad 4

(Se bilaga 1).

Beslut

Arbetsutskottet beslutade 2022-05-09

att anmäla ärendet till utbildningsnämndens sammanträde.

Datum
2022-05-18

7

Ekonomisk analys – Köpings kommun

(Se bilaga 2).

Beslut

Arbetsutskottet beslutade 2022-05-09

att anmäla ärendet till utbildningsnämndens sammanträde.

8

Lärarbehörighet – alla verksamhetsområden

(Se bilaga 3).

Beslut

Arbetsutskottet beslutade 2022-05-09

att anmäla ärendet till utbildningsnämndens sammanträde.

9

Elevstatistik - grundskolan

(Se bilaga 4).

Beslut

Arbetsutskottet beslutade 2022-05-09

att anmäla ärendet till utbildningsnämndens sammanträde.

Datum
2022-05-18

10
Elevstatistik - gymnasiet
(Se bilaga 5).

Beslut

Arbetsutskottet beslutade 2022-05-09

att anmäla ärendet till utbildningsnämndens sammanträde.

11
Utvärderingspolitiker kommande läsår
(Se bilaga 6).

Beslut

Arbetsutskottet beslutade 2022-05-09 föreslå utbildningsnämnden

att ställa sig bakom förvaltningens förslag.

12
Ramprogram utvecklingsdagarna
(Se bilaga 7).

Beslut

Arbetsutskottet beslutade 2022-05-09 föreslå utbildningsnämnden

att ställa sig bakom förvaltningens förslag.

13
Uppföljning internkontroll 2022

Beslut

Arbetsutskottet beslutade 2022-05-09

att anmäla ärendet till utbildningsnämndens sammanträde.

14
Uppföljning internkontrollpunkter 2021

Beslut

Arbetsutskottet beslutade 2022-05-09

att anmäla ärendet till utbildningsnämndens sammanträde.

15
Verksamhetsberättelse familjecentralen 2019–2021
(Se bilaga 8).

Beslut

Arbetsutskottet beslutade 2022-05-09

att anmäla ärendet till utbildningsnämndens sammanträde.

16
Förvaltningschefen informerar

Beslut

Arbetsutskottet beslutade 2022-05-09

att notera informationen.

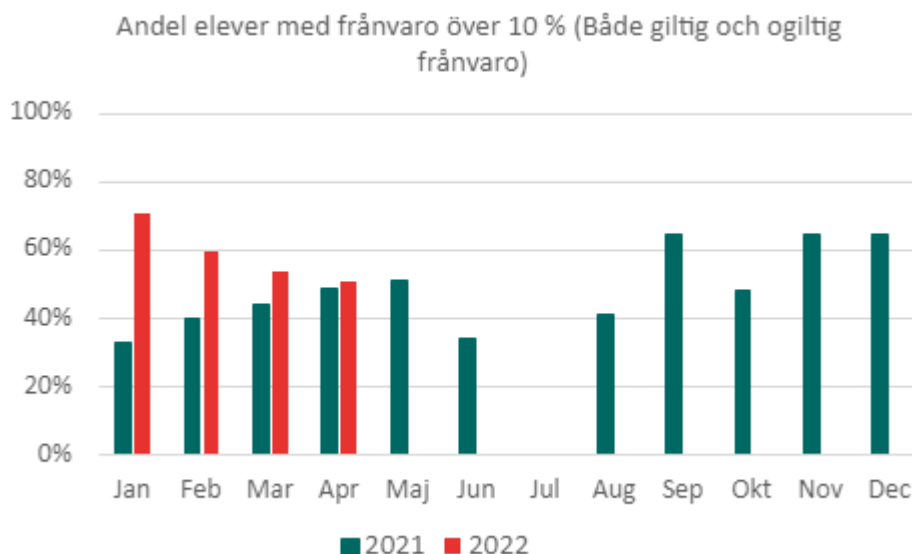
Månadsrapport

April 2022

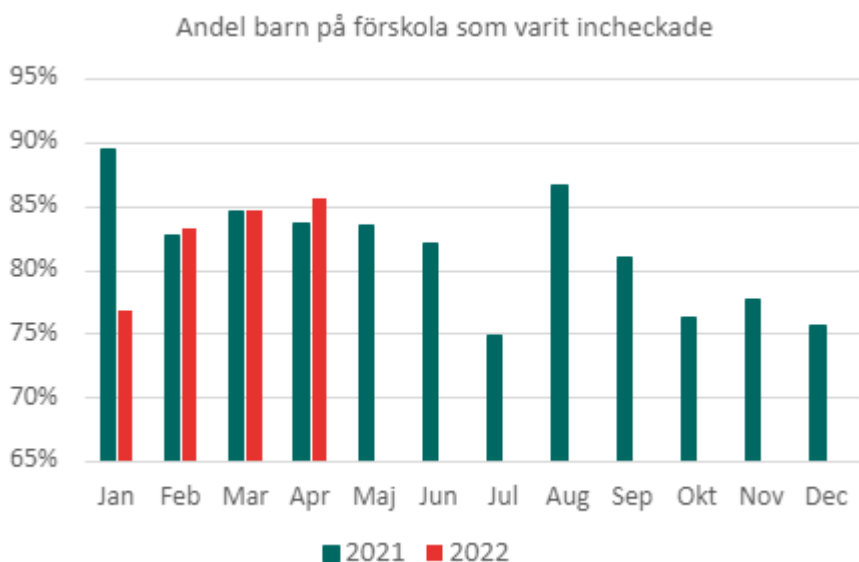
Innehåll

Verksamhetsstatistik.....	3
Ekonomisk analys.....	4
Driftredovisning.....	4
Sammanfattande analys återstår perioden.....	4
Sammanfattande analys återstår helår.....	4
Analys per vht	5
Investeringsredovisning	6

Verksamhetsstatistik

Andelen elever som närvarar på lektioner och deltar i undervisningen är viktig för att eleverna ska kunna tillgodogöra sig kunskaper som motsvarar den nivå som eleven har möjlighet att nå. Andelen elever med från vara över 10 % har under året minskat för att i april nästan ligga på samma nivå som 2021.

För att barnen inom förskolan ska kunna tillvarata den pedagogiskt ledde undervisningen behöver barnen närvara i förskolan. Det gäller inte minst för sin språkutveckling. I januari var närvaron betydligt lägre jämfört med föregående år för att där efter att ligga på samma nivå under februari och mars. Under april är närvaron lite högre än under 2021.

Ekonomisk analys

Driftredovisning

Verksamhet nivå3 (mkr)	Utfall perioden	Budget perioden	Återstår perioden	Årsbudget	Prognos	Återstår helår
Nämnd- o styrelsevht	0,1	0,2	0,1	0,6	0,6	0,0
Övrig politisk vht	0,1	0,1	0,0	0,2	0,2	0,0
Fritidsgårdar	0,4	0,4	0,0	1,4	1,4	0,0
Förskola	59,0	66,4	7,4	162,1	159,1	3,0
Pedagog vht gem adm	6,0	3,2	-2,8	55,2	56,2	-1,0
Pedagogisk omsorg	0,9	1,0	0,1	3,1	3,1	0,0
Öppen fritidsvht	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Förskol skolb gem adm	5,5	5,5	0,0	17,1	17,1	0,0
Fritidshem	13,7	11,7	-2,0	34,8	34,8	0,0
Skolväs barn gem adm	7,9	7,9	0,0	24,1	24,1	0,0
Förskoleklass	4,5	5,4	0,9	17,0	17,0	0,0
Grundskola	59,6	64,5	4,8	199,3	189,3	10,0
Grundsärskola	11,9	13,6	1,6	27,5	27,5	0,0
Gymnasieskola	34,0	33,9	0,1	102,6	99,6	3,0
Gymnasiesärskola	6,4	6,7	0,3	9,1	9,1	0,0
Insats enl LSS/SFB	0,1	0,3	0,2	0,8	0,8	0,0
Summa nämnd	210,0	220,8	10,8	654,9	639,9	15,0

Sammanfattande analys återstår perioden

Totalt har hela nämnden en avvikelse på 10,8 Mkr. Måltidsenheten visar ett underskott på 2,8 Mkr efter april månad vilket kan förklaras av en släpande fakturering. Förskolan visar ett överskott på 7,4 Mkr vilket till största delen kan förklaras av att projektintäkter som lästs i driftbudgeten. En stor del av dessa medel kommer dock att förbrukas under året. Likt förskolan har intäkter från driftprojekt även lästs in för grundskolan. Grundskolan visar ett överskott på 3,8 Mkr för perioden.

Sammanfattande analys återstår helår

Totalt prognostiseras nämnden göra ett överskott på 15 Mkr främst till följd av att Himlabackens moduler blir försenade. Driftprojekt som inte uppfyller kriterierna för att vara ett projekt bidrar också till ett intäktsöverskott främst för förskole- och

grundskoleverksamheterna. Ökande bränsle- och livsmedelspriser leder till underskott för skolskjuts och måltidsenheten med -1,0 mkr. Preliminära antagningsbesked väntas ge överskott på gymnasieskolans interkommunala ersättning med 3,0 mkr.

Analys per vht

Pedagog vht gem adm

På grund av omvärldssituationen kommer sannolikt prisökningen på bränsle påverka kostnaderna för skolskjutsarna. Om inte priserna på diesel sjunker under resterande del av året prognostiseras skolskjutsen göra ett underskott på -0,3 mkr.

Kostnaderna för inköp av livsmedel ökade redan under slutet av 2021 och väntas stiga ytterligare under resterande delen av innevarande år vilket gör att måltidsenheten kommer att få svårigheter att hålla sin livsmedelsbudget under 2022. Måltidsenhetens livsmedelsbudget ser ut att göra underskott på -0,7 mkr på helåret.

Förskola

I och med att externa projektmedel förts över i driftbudgeten prognostiserar förskolan att göra ett intäktsöverskott på 3,0 Mkr.

Grundskola

Bygglovets för modulerna vid Himlabacken har blivit överklagat och uppförandet kommer därför försenas. I och med detta kommer heller inte grundskoleverksamheten belastas med hyreskostnader för modulskolan under 2022. Även grundskolan visar ett intäktsöverskott i och med att medel som betraktats som driftprojekt har lyfts in i driftbudgeten. Totalt visar grundskolan en prognos på 10,0 Mkr i överskott.

Gymnasieskola

Gymnasieskoleverksamheten visar överskott med 3 Mkr för helåret. Överskottet härleds till ökat antal inresande elever i Åk 1 till HT 2022 vilket ger en nettoökning av inresande elever på Ullvigymnasiet. Antalet utresande elever ser också ut att öka jämfört med läsåret 21/22. Denna prognos är dock mycket osäker då den baseras på elevernas första val. Alla elever har möjlighet till omval vilket kan ge helt annat utfall i fördelning mellan in- och utresande elever.

Investeringsredovisning

mkr	Utfall	Budget	Prognos	Återstår
Förskolor invent	0,6	1,8	1,8	0,6
Grundskolor invent gem	0,2	4,8	4,8	3,8
Måltidsenh inven	0,3	1,5	1,5	0,8
Obl särskolan invent	0	0,3	0,3	0,2
Ullvi inventarier ex datorer	0,2	1,5	1,5	1,3
Summa	1,3	8,0	8,0	6,7

Förskolan är ännu inte helt klara med investeringen i den nya förskolan i Munktorp. Under året har det varit fokus på gamla staket som inte håller dagens normer. Även viss komplettering av solskydd behöver göras under året.

Grundskolan inväntar fortfarande upphandlingen av larm- och passersystem. Förhoppningen är fortsatt att Malmaskolan och Scheeleskolan ska kunna installera nya system under sommaren.

Måltidsenhetens planerade att flytta maskiner från Nyckelbergsskolan till kök med uttjänta maskiner. I och med att bygglov för moduler på Himlabacken är överklagat behöver måltidsenheten omprioritera i sina investeringsplaner. Fortfarande gäller att maskinparken i köken sammantaget är åldrad. Vilket medfört att ett belopp behöver sparas till slutet av året för att kunna hantera maskinhaverier som kräver omedelbart utbyte av maskinen.

Särskolan investeringar utförs till höstterminen för att anpassning av verksamhet till det nya läsåret.

Ullvigymnasiets övervakningskameror inomhus startades i slutet av april. Även övervakningskamerorna utomhus är monterade.

Bilaga 2

Köpings kommun

Ekonomisk analys

April 2022

Sammanfattning

Förskola, fritidshem och annan verksamhet

Dåtid

Kostnaderna för förskola, fritidshem och annan verksamhet har utvecklats i högre utsträckning än vad som är motiverat utifrån demografin under perioden 2010-2020. Det demografiska trycket motsvarar en ökning av kostnaderna med 14,9 procent i fasta priser, medan de faktiska kostnaderna har ökat med 28,4 procent under perioden.

Nutid

Köpings kommun bedriver förskoleverksamheten till en kostnad som är 7,8 procent högre än vad som förväntas utifrån kommunens struktur samt genomsnittlig ambition och effektivitet, vilket motsvarar 13,4 miljoner kronor. Kommunen har en låg inskrivningsgrad och små skolenheter, samt redovisar relativt höga kostnader för förskolan i egen regi.

Kommunen bedriver fritidsverksamheten till en kostnad som är 2,9 procent lägre än vad som förväntas utifrån kommunens struktur samt genomsnittlig ambition och effektivitet. Skillnaden motsvarar 1,1 miljoner kronor. Kommunen redovisar en låg kostnad per inskrivet barn, vilket främst förklaras av att kommunen har en hög inskrivningsgrad.

Framtid

Det demografiska trycket förväntas minska med 5,9 procent fram till 2032, vilket är lägre än kommunens totala kostnadstryck. Kostnadstrycket inom förskolan förväntas framför allt minska fram till år 2027. Kostnadstrycket motsvarar en total minskning med 15,1 miljoner kronor

Utifrån den demografiska utvecklingen ser vi inget behov av nya förskolenheter.

Grundskola

Dåtid

Sett över hela perioden har kostnaderna för grundskola överlag följt utvecklingen av det demografiska trycket. Sedan 2019 har dock kostnaderna ökat snabbare än det demografiska trycket. Under hela perioden motsvarat det demografiska trycket en ökning av kostnaderna med 22,2 procent, medan de faktiska kostnaderna har ökat med 29,3 procent under perioden. De faktiska kostnaderna är således 7,1 procentenheter högre än de demografiskt motiverade kostnaderna.

Nutid

Kommunen bedriver grundskoleverksamheten inklusive förskoleklass till en kostnad som överstiger vad som förväntas utifrån kommunens struktur och genomsnittlig ambition och effektivitet med 1,7 procent. Avvikelsen uppgår till 5,2 miljoner kronor. Skillnaden förklaras främst av en hög kostnad per elev i förskoleklass. Inom grundskola redovisar kommunen däremot låga kostnader per elev, vilket till stor del förklaras av låga kostnader för lokaler.

Framtid

Det demografiska trycket förväntas minska med 1,6 procent fram till 2032, vilket understiger det totala kostnadstrycket i kommunen. Kostnadstrycket inom grundskolan ökar fram till år 2027, och minskar sedan. Total motsvarar det demografiska kostnadstrycket en minskning med 5,7 miljoner kronor.

Vi ser inget behov av nya grundskolor utifrån den demografiska utvecklingen. Det är dock viktigt att poängtera att det kan finnas andra faktorer som kan motivera investeringar i nya grundskolor – exempelvis om kommunen har eftersatta lokaler/har upparbetat en underhållsskuld.

Sammanfattning

Gymnasieskola

Dåtid

Sett över hela perioden har de faktiska kostnaderna för gymnasieskola minskat i lägre utsträckning än vad som är motiverat av demografin. Det demografiska trycket under perioden motsvarar en minskning av kostnaderna med 14,8 procent i fasta priser. Under motsvarande period har de faktiska kostnaderna minskat med 2,3 procent i fasta priser.

Nutid

Kommunen bedriver gymnasieverksamheten till en kostnad som överstiger vad som förväntas utifrån kommunens struktur och genomsnittlig ambition och effektivitet med 4,0 procent. Sammantaget uppgår avvikelser till 4,6 miljoner kronor. En hög andel av eleverna i kommunen går i kommunens egna gymnasieskolor. Kommunen redovisar lägre kostnader för gymnasieskolan i egen regi i förhållande till jämförelsegrupperna. Vi noterar att kommunen har en lärartäthet som är i nivå med jämförelsegrupperna, samtidigt som kostnaderna för utbildning, lokaler och övrigt är låga.

Framtid

Det demografiska trycket förväntas öka med 8,7 procent fram till 2032, vilket överstiger det totala kostnadstrycket med 2,8 procentenheter. Kostnadstrycket motsvarar 11,2 miljoner kronor. Kostnadstrycket inom gymnasieskolan beräknas öka kraftigt fram till år 2024, och även mellan perioden 2026-2030.

Utifrån den demografiska utvecklingen ser vi inget behov av ytterligare en gymnasieskola. Det ska dock framhållas att investeringar i gymnasieskolor bör diskuteras och planeras tillsammans med kringliggande kommuner – både utifrån befolkningsutvecklingen och programinriktning.

Äldreomsorg

Dåtid

Kostnaderna för äldreomsorgen har ökat snabbare än vad som motiveras av demografin sett till hela perioden. Mellan 2016 till 2019 minskade dock kostnaderna och följde det demografiska trycket, för att återigen öka snabbare under 2020. Under hela perioden motsvarar det demografiska trycket en ökning av kostnaderna med 9,8 procent i fasta priser, medan de faktiska kostnaderna har ökat med 17,8 procent.

Nutid

Äldreomsorgen bedrivs till en kostnad som överstiger vad som förväntas utifrån kommunens struktur och genomsnittlig ambition och effektivitet med 4,5 procent, vilket motsvarar 16,2 miljoner kronor. Avvikelsen förklaras av att kommunen har höga kostnader för särskilt boende. Kommunen har en hög andel med särskilt boende, men en liknande andel med hemtjänstinsatser i relation till jämförelsegrupperna. Kostnaderna per brukare inom särskilt boende är på en liknande kostnadsnivå som jämförelsegrupperna, medan kostnaden per hemtjänsttagare är betydligt lägre.

Framtid

Det demografiska trycket förväntas öka med 27,6 procent fram till 2032. Äldreomsorgens kostnadstryck är den största bidragande verksamheten till kommunens totala utveckling av kostnadstrycket. Totalt motsvarar kostnadstrycket 125,7 miljoner kronor. Kostnadstrycket ökar succesivt under hela mätperioden.

Den demografiska utvecklingen skapar behov av ett särskilt boende med totalt 90 platser, vilket beräknat på en schablonutgift på 2 miljoner kronor per plats motsvarar en investeringsutgift på 180 miljoner kronor.

Sammanfattning

Individ- och familjeomsorg

Dåtid

Kostnaderna för individ- och familjeomsorg exklusive bistånd har utvecklats i en betydligt högre takt än vad som är motiverat av demografin, främst under år 2014 och 2017. Det demografiska trycket motsvarar en ökning av kostnaderna med 5,1 procent i fasta priser, medan de faktiska kostnaderna har ökat med 49,9 procent under perioden 2010-2020.

Nutid

Individ- och familjeomsorgen bedrivs till en 13,6 procent lägre kostnad än vad som förväntas utifrån kommunens struktur och genomsnittlig ambition och effektivitet, vilket motsvarar 18,1 miljoner kronor. I förhållande till jämförelsegrupperna har kommunen en låg kostnad för barn- och ungdomsvård, men en hög kostnad för missbrukarvård för vuxna. Kommunen har även relativt låga utbetalningar av ekonomiskt bistånd.

Framtid

Eftersom kopplingen mellan demografi och individ- och familjeomsorg är relativt svag har vår framtidsanalys inte inkluderat individ- och familjeomsorgens områden.

LSS

Dåtid

Kostnaderna för LSS har utvecklats i högre takt än vad som är motiverat av demografin. Det demografiska trycket motsvarar en minskning av kostnaderna med 0,4 procent i fasta priser, medan de faktiska kostnaderna har ökat med 26,3 procent under perioden. Skillnaden motsvarar 26,7 procentenheter.

Nutid

Köpings kommun bedriver LSS-verksamheten till en 8,0 procent högre kostnad än vad som förväntas utifrån kommunens insatser och genomsnittlig ambition och effektivitet, vilket motsvarar 11,6 miljoner kronor. I förhållande till jämförelsegrupperna har kommunen höga kostnader för insatser enligt SoL och LSS. Den höga kostnaden inom SoL förklaras av höga kostnader för särskilt boende, medan kostnadsläget för LSS delvis kan hänföras till höga kostnader för daglig verksamhet. Köpings kommun har en relativt stor andel av befolkningen som tar del av insatser enligt SoL och LSS.

Framtid

Det demografiska trycket förväntas minska med 2,4 procent fram till 2032, vilket är lägre än det totala kostnadstrycket. Det minskade kostnadstrycket inom verksamheten motsvarar 5,5 miljoner kronor. Det är viktigt att understryka att det är svårt göra demografiska analyser av målgruppen.

Vi ser inget behov av ny gruppbostad utifrån den demografiska utvecklingen.

Sammanfattning

Övrig verksamhet

Dåtid

Kostnaderna för övrig verksamhet har utvecklats i högre takt än vad som är demografiskt motiverat. Det demografiska trycket motsvarar en ökning av kostnaderna på 5,3 procent i fasta priser, medan de faktiska kostnaderna har ökat med 11,6 procent under perioden.

Kostnadsutvecklingen förklaras främst av utvecklingen inom infrastruktur och skydd samt kultur och fritid.

Nutid

Köping bedriver övrig verksamhet till en kostnad som sammantaget understiger genomsnittet med 4,6 miljoner kronor. Kommunen har låga kostnader för politisk verksamhet samt infrastruktur och skydd, men högre kostnader än riket för kultur och fritid samt särskilt riktade insatser.

Framtid

Det demografiska trycket inom övrig verksamhet minskar med 0,1 procent under perioden, vilket motsvarar 0,4 miljoner kronor.

Enligt vår kalkyl skapar den demografiska utvecklingen behov av en reinvesteringstakt som uppgår till avskrivningar och 1 procent av skatter, generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning. Totalt beräknas basnivån/reinvesteringar uppgår till 889 miljoner kronor fram till 2032 i fasta priser (frivilliga investeringar exkluderade).

Övergripande

Dåtid

Kommunens totala kostnader har under hela perioden utvecklats i högre takt än vad som är motiverat av demografin. Det demografiska trycket motsvarar en ökning av kostnaderna med 5,9 procent i fasta priser, medan de faktiska kostnaderna har ökat med 6,8 procent under perioden. Kommunen har framför allt fördelat resurser till verksamheterna inom vård, skola och omsorg.

Nutid

Köpings kommun har valt en skattesats på 22,16 procent, vilket är högre än genomsnittet. Kommunen bedriver kärnverksamheten till en kostnad som överstiger den förväntade nivån med 31,8 miljoner kronor. Kommunen prioriterar förskola, grundskola inklusive förskoleklass, gymnasieskola, äldreomsorg och LSS framför individ- och familjeomsorg samt fritidsverksamheten.

Framtid

Det totala kostnadstrycket förväntas öka med 5,9 procent fram till 2032, vilket överstiger den förväntade ökningen av totalbefolkningen med 4,6 procentenheter. Det totala kostnadstrycket motsvarar 110,1 miljoner kronor. Äldreomsorgens tryck motsvarar 125,7 procent av kommunens totala kostnadstryck.

Kommunens investeringsbehov ligger på 3,28 miljarder kronor fram till år 2032. Den genomsnittliga investeringsnivån uppgår till 274 miljoner kronor per år, vilket är 207 procent högre än i den demografiska modellen. Kommunen planerar omfattande volyminvesteringar i början av mätperioden, medan vi ser ett relativt jämnt investeringsbehov under hela mätperioden. Enligt uppgift har kommunen en omfattande underhållsskuld som påverkar behovet av nya lokaler.

Allmänt om nyckeltal

Nyckeltal benämns vissa tal som ofta används för att värdera ett företag eller en organisation och dess verksamhet.

Varför nyckeltal?

- Nyckeltalens uppgift är bidra till presentationen av läge, mål och resultat för verksamhet och ekonomi.
- Nyckeltalen kan stärka beslutsunderlaget för kommunfullmäktige respektive kommunledning.
- Det är viktigt att nyckeltal:
 - är anpassade till uppdraget och verksamheten,
 - fokuserar på det väsentliga,
 - är förankrade i organisationen och enkla att förstå, samt,
 - möjliggör jämförelser (mellan bra/dåliga värden, med andra kommuner).
- Officiell statistik utgörs av kommunala räkenskaper och antalsuppgifter om brukare etc., och finns för samtliga kommuner.
- Det är viktigt att välja officiella och heltäckande nyckeltal.

Källa: Rådet för främjande av kommunala analyser (RKA)

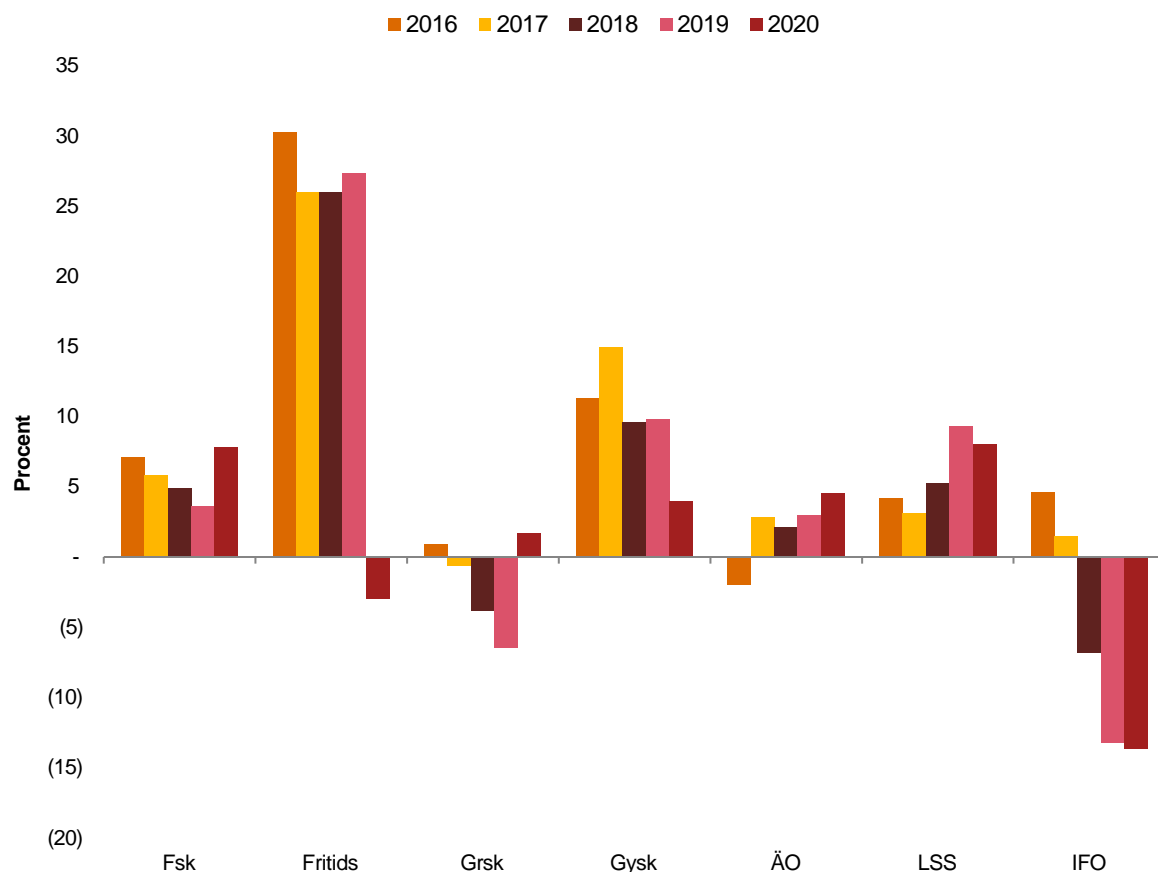
Varför nyckeltalsjämförelser?

Nedan ges några exempel på varför jämförelser är bra att göra:

- Ger ett signalsystem som speglar avvikelser
 - jämfört med andra kommuner
 - över tid i den egna kommunen
- Kan förklara skillnader
 - påverkbara och icke påverkbara faktorer
- Kan användas för att lära och utveckla verksamheten
- Man kan lära sig av goda exempel
- Ger underlag för bra uppföljning och prognoser
- Kan leda till att den egna redovisningen förbättras, d.v.s. höja statusen på statistik och räkenskapssammandrag

Avvikelse över tid – verksamheterna i kommunen

2016–2020, procent

Förskoleverksamheten har haft en positiv nettokostnadsavvikelse under hela perioden. Den positiva avvikelse minskade succesivt från 2016 till 2019 men ökade år 2020.

För fritidsverksamheten har Köpings kommun haft en betydande positiv nettokostnadsavvikelse för åren 2016 till 2019, motsvarande cirka 26 till 30 procent. År 2020 var nettokostnadsavvikelsen emellertid negativ med 2,9 procent, den sjönk då med 30,3 procentenheter från året innan.

För grundskolan redovisade kommunen en positiv nettokostnadsavvikelse för åren 2016 och 2020, medan 2017 till 2019 hade negativ nettokostnadsavvikelse.

Inom gymnasieskolan har avvikelsen varit positiv under perioden. Avvikelsen minskade dock år 2020.

Äldreomsorgen redovisade en negativ avvikelse för år 2016, avvikelsen var därefter positiv för åren 2017 till 2020.

För LSS-verksamheten har avvikelsen varit positiv under perioden 2016 till 2020, avvikelsen har ökat under perioden men minskade år 2020 jämfört med 2019.

För IFO-verksamheten har nettokostnadsavvikelsen varit positiv under 2016 och 2017. Under 2018 minskade nettokostnadsavvikelsen med 8,3 procentenheter. År 2019 och 2020 försvagades nettokostnadsavvikelsen ytterligare.

Sammanfattning avvikelse mot standardkostnad

Sammantaget bedrev kommunen kärnverksamheten år 2020 till en kostnad som **översteg den förväntade nivån med 2,5 procent, motsvarande 31,8 miljoner kronor.**

Verksamheterna förskola, grundskola, gymnasieskola, äldreomsorg och LSS bedrevs utifrån en kostnad som var högre än förväntad nivå.

Kommunen har en högre skattesats än genomsnittet och kan således ligga över referenskostnaden.

Förutom att kommunen lagt ut mer resurser till kärnverksamheterna än förväntat har kommunen prioriterat mellan verksamheterna. Kommunen har prioriterat förskola, grundskola, gymnasieskola, äldreomsorg och LSS mot fritidsverksamheten och IFO.

Skillnaden mot referenskostnaden kan förklaras av skillnader i:

- ambitionsnivån (volym)
- effektivitet (styckkostnad)

I det följande analyseras respektive verksamhetsområde i syfte att reda ut vad som förklarar eventuella avvikelser mot referenskostnaden.

Barn och utbildning

Kommuner är huvudmän för förskola, förskoleklass, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola, gymnasiesärskola, kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna, utbildning i svenska för invandrare och fritidshem, om inte annat följer av 4 §.

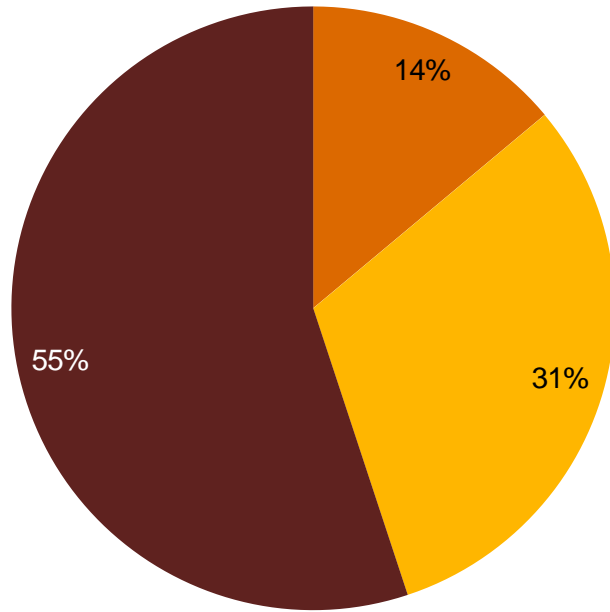
Skollagen 2 kap § 2

Barn och utbildning

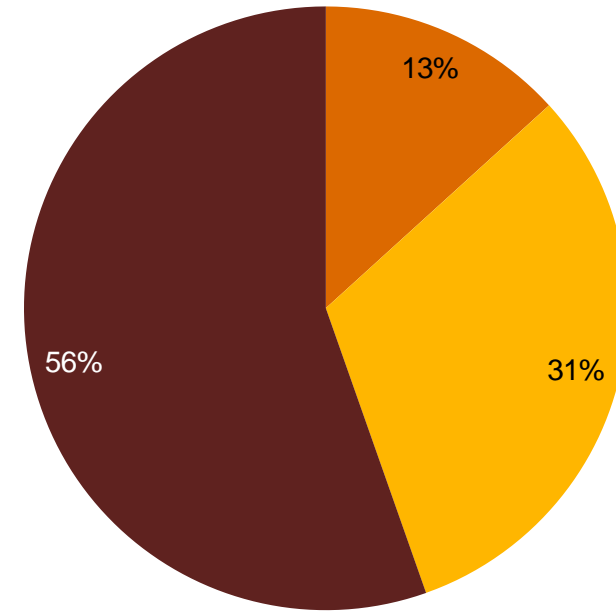
2020, andel av kommunens totala nettokostnad i procent

- Nettokostnad förskola och skolbarnsomsorg, kr/inv
- Nettokostnad utbildningsverksamhet, kr/inv
- Övrigt, kr/inv

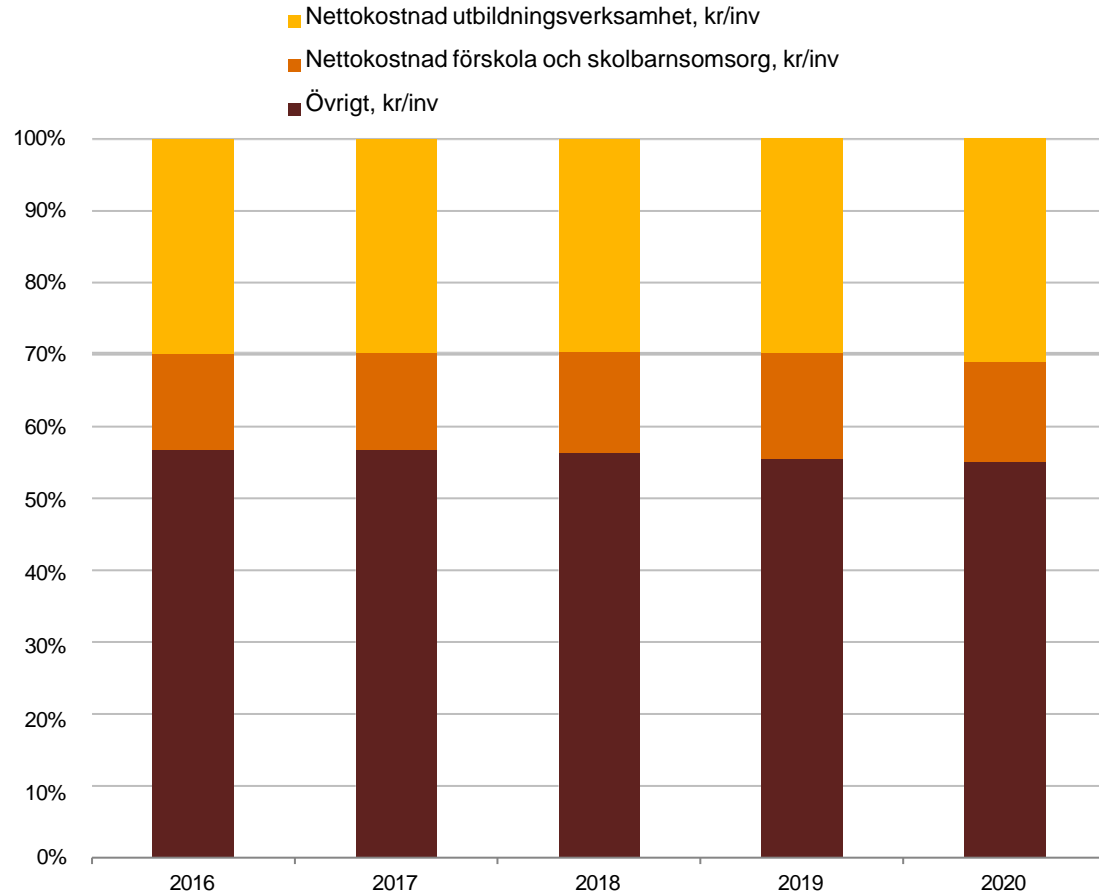
2020, andel av rikets totala nettokostnad i procent

- Nettokostnad förskola och skolbarnsomsorg, kr/inv
- Nettokostnad utbildningsverksamhet, kr/inv
- Övrigt, kr/inv

Barn och utbildning*)

2016–2020, andel av kommunens totala nettokostnad i procent

Kostnaden för barn och utbildning uppgick år 2020 till 45 procent av de totala kostnaderna i Köpings kommun.

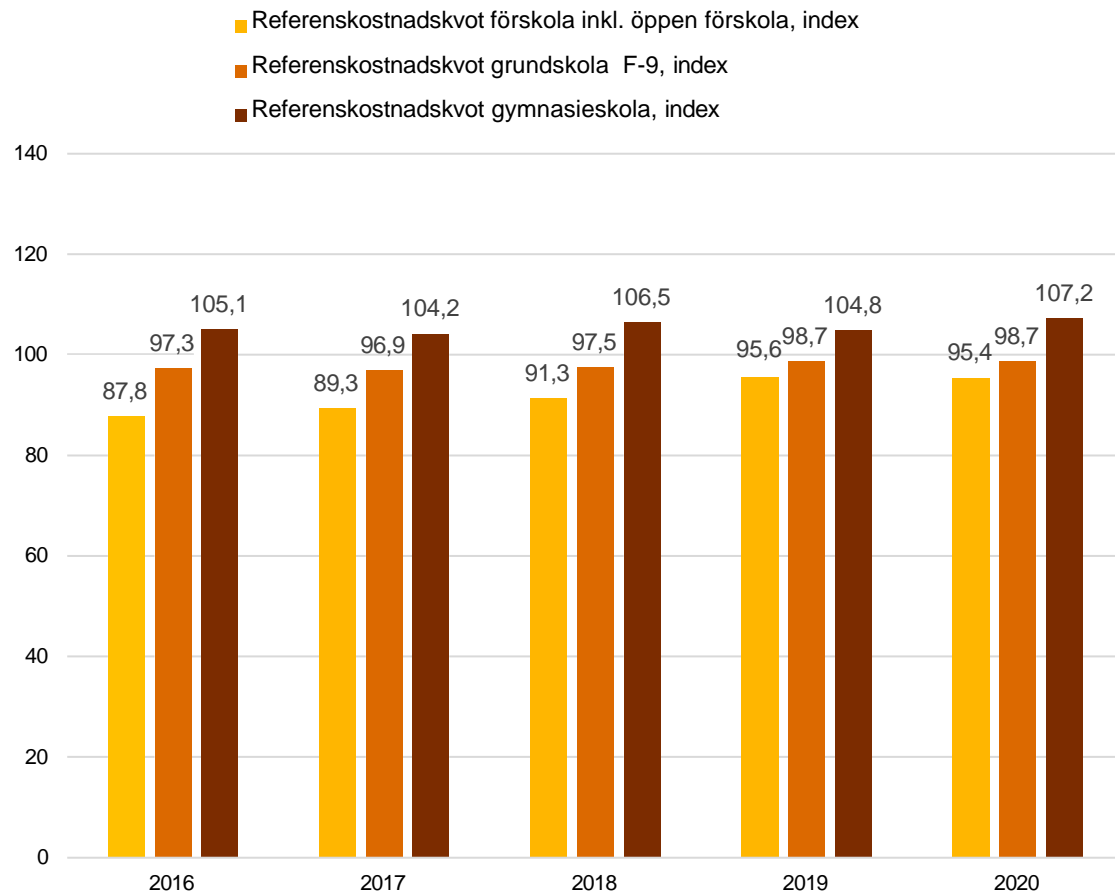
Andelen av de totala kostnaderna som gick till barn och utbildning liknade riket som helhet, Köpings kommunen lade samtidigt en något högre andel på förskola och skolbarnsomsorg.

Andelen som gick till barn och utbildning har ökat något under perioden. Det är framför allt utbildningsverksamheten som ökat i omfattning men även förskola och skolbarnsomsorg har ökat.

*) förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, vuxenutbildning med mera

Strukturella förutsättningar

2016–2020, referenskostnadsindex

Kommunen har gynnsamma förutsättningar att bedriva förskola inklusive öppen förskola. Förutsättningarna att bedriva förskola inklusive öppen förskola har försämrats under perioden, dock med fortsatt gynnsamma förhållanden i relation till riket.

Grundskolan har något mer gynnsamma förutsättningar än riksgenomsnittet. Under perioden har referenskostnadsindexet närmats sig snittet för riket.

Inom gymnasieverksamheten har kommunen dock ogynnsamma förutsättningar. Under perioden har kommunens struktur i förhållande till riket försämrats.

Förskola inklusive öppen
förskola

Nettokostnadsavvikelse, förskola inklusive öppen förskola

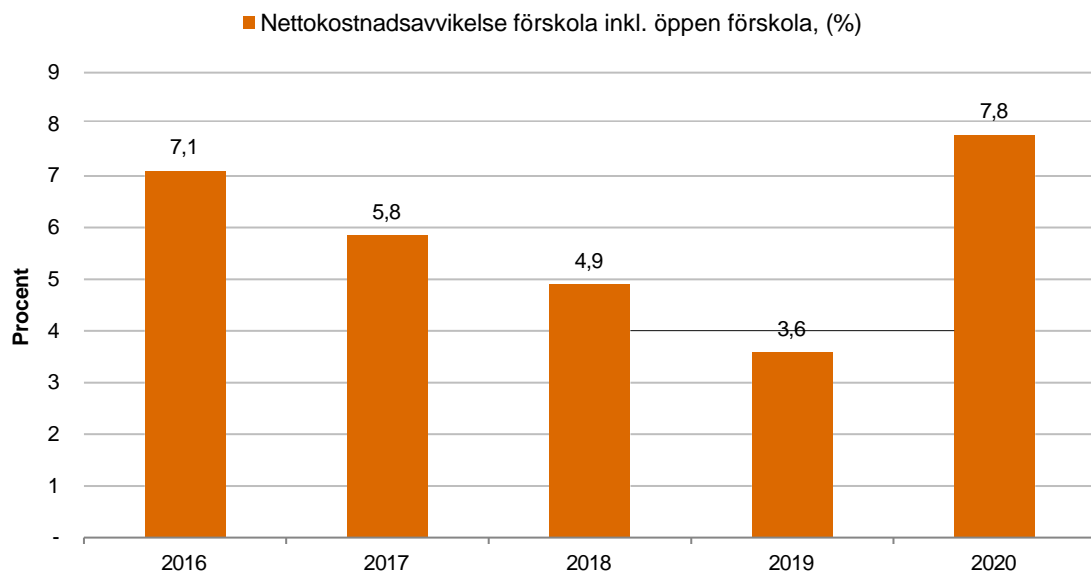
2016–2020, procent

Kommunen har under år 2020 bedrivit barnomsorgen till en kostnad som överstiger förväntad nivå med 7,8 procent. Skillnaden motsvarar **13,4 miljoner kronor**.

Nettokostnadsavvikelsen har varit positiv sedan 2016. Mellan 2016 och 2019 minskade den positiva nettokostnadsavvikelsen, för att sedan öka år 2020.

Förklaringen till avvikelserna mot förväntad kostnad kan bero på:

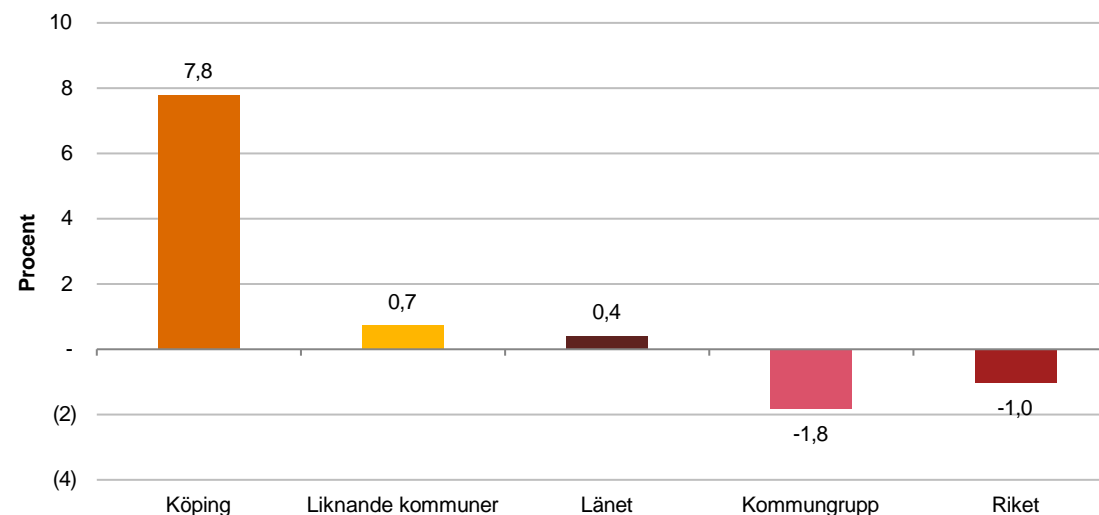
- Högre volym än förväntat,
- Högre styckkostnad än förväntat, eller
- Kombination av båda.

2020 i jämförelse, procent

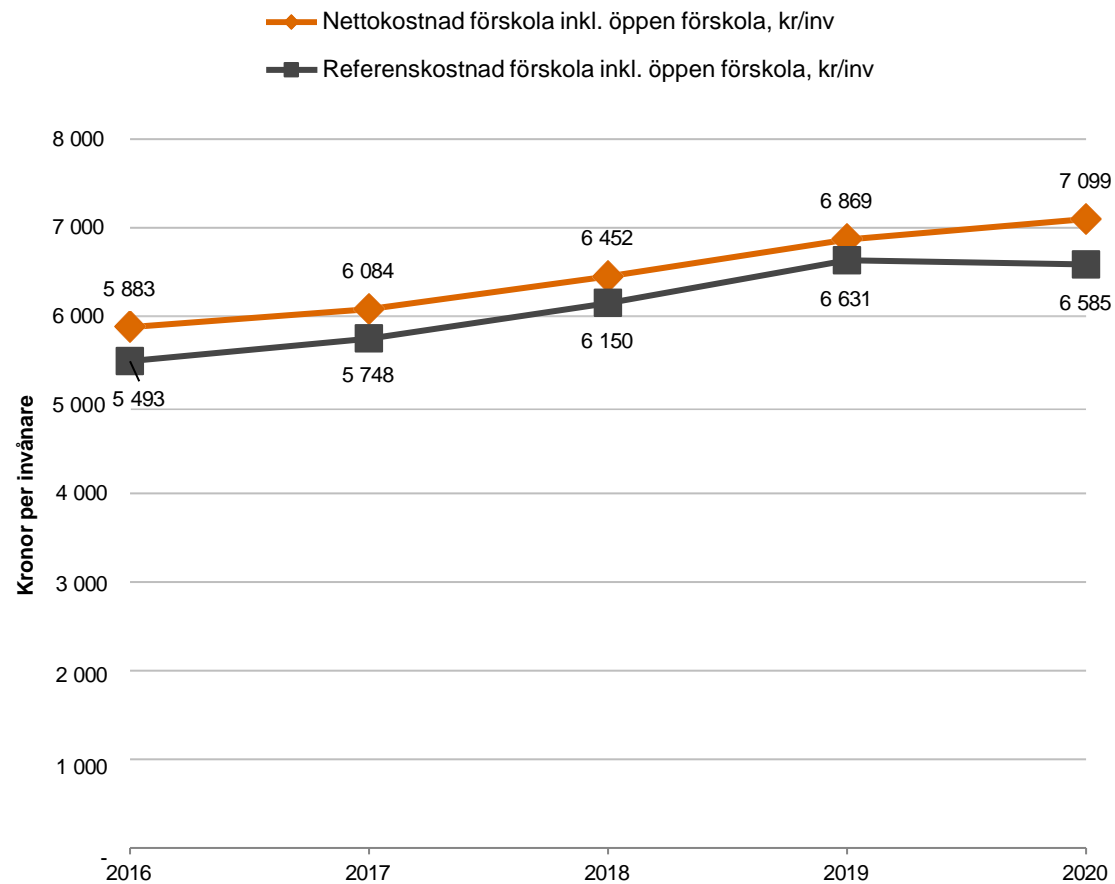
Kommunen redovisar en nettokostnadsavvikelse som är betydligt högre än motsvarande nyckeltal för jämförelsegrupperna.

Liknande kommuner samt kommuner i länet redovisar precis som Köping en positiv avvikelse, dock betydligt lägre. Kommungruppen och riket redovisar en negativ avvikelse.

Nettokostnad och referenskostnad, förskola inklusive öppen förskola

2016–2020, kronor per invånare

Kommunen redovisade en högre nettokostnad än referenskostnad under perioden 2016-2020.

Mellan år 2016 till 2019 ökade referenskostnaden i högre utsträckning än nettokostnaden, vilket minskade den positiva nettokostnadsavvikelsen.

År 2020 ökade nettokostnaden i likhet med tidigare år, samtidigt som referenskostnaden minskade jämfört med år 2019, vilket medförde att den positiva nettokostnadsavvikelsen förstärktes.

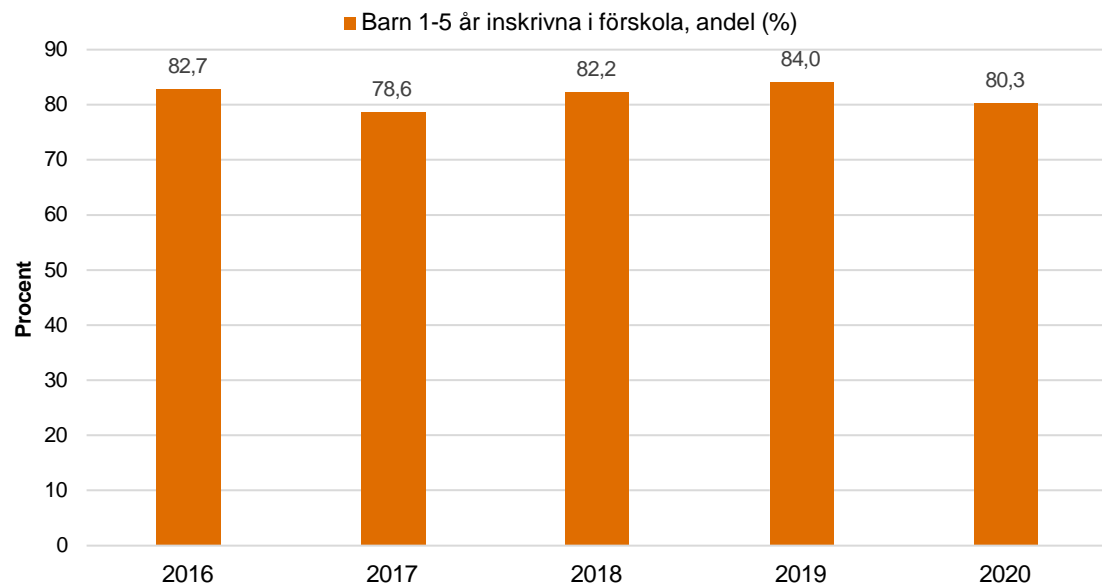
Förskola

2016–2020, andel inskrivna i procent

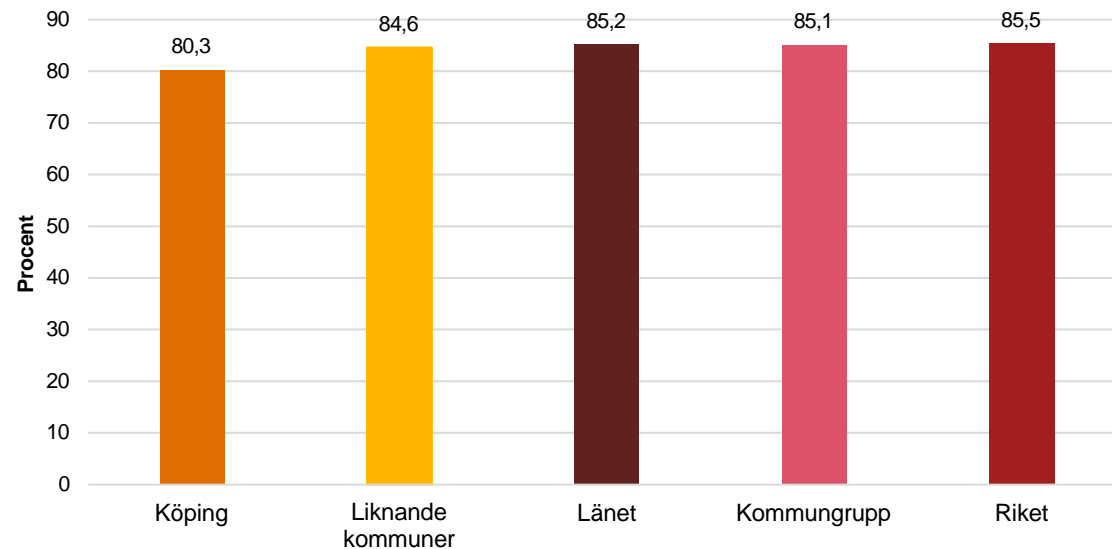
Inskrivningsgraden inom förskolan har varierat mellan cirka 79 till 84 procent under perioden. Under perioden finns både ökning och minskningar av inskrivningsgraden, vilket innebär att det är svårt att skönja en tydlig trend.

År 2020 uppgick inskrivningsgraden till 80,3 procent, vilket är den näst lägsta inskrivningsgraden under mätperioden.

2020 i jämförelse, andel inskrivna i procent

Kommunen har en lägre inskrivningsgrad inom förskolan än samtliga jämförelsegrupper. Inskrivningsgraden understiger övriga grupper med 4-5 procentenheter. Vi noterar att jämförelsegrupperna har något lägre inskrivningsgrad än riksgenomsnittet.

Förskola

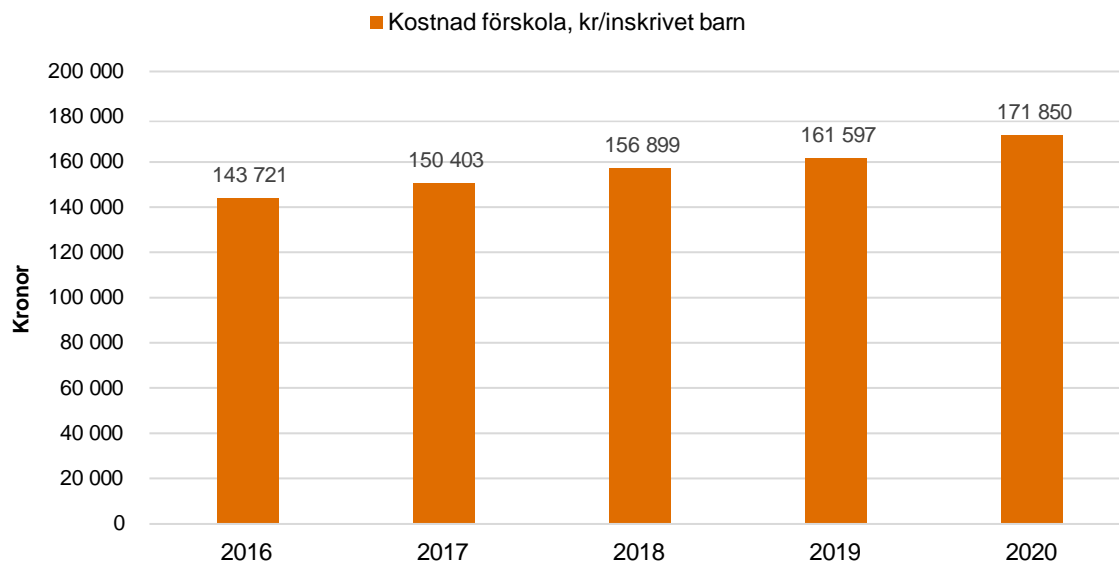

2016–2020, kronor per inskrivet barn

Sedan 2016 har kostnaden per inskrivet barn inom förskolan ökat kontinuerligt. Mellan 2016 och 2020 ökade kostnaderna med drygt 28 000 kronor per inskrivet barn, vilket motsvarar 19,6 procent.

Störst ökning skedde år 2020, då steg kostnaden med drygt 10 000 kronor, vilket motsvarade 6,3 procent.

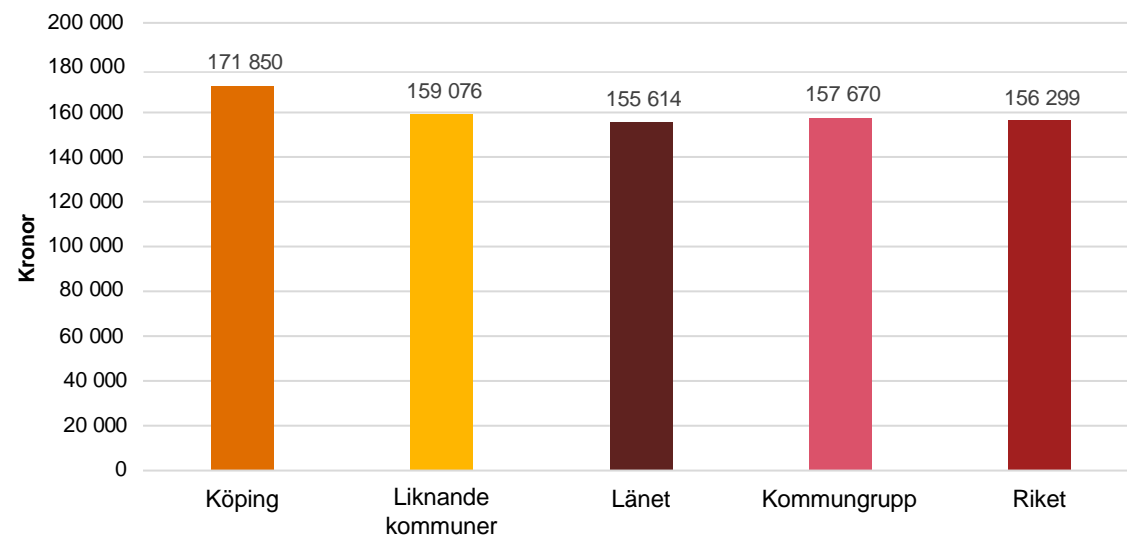
Kostnaden avser samtlig regi. Kostnaden innehåller således både ersättning till enskilda aktörer och kostnaden för den egna regin (löner, lokaler, förbrukningsmaterial etc.).

2020 i jämförelse, kronor per inskrivet barn

Kommunen redovisar en kostnad per inskrivet barn i förskolan som är högre än i samtliga jämförelsegrupper. Skillnaden mot riket uppgår till nästan 16 000 kronor per inskrivet barn, vilket motsvarar ungefär 9 procent av Köpings kostnader.

Nyckeltalet tar inte hänsyn till barnens vistelsetider. Längre vistelsetider kan ge en högre kostnad per inskrivet barn (allt annat lika).

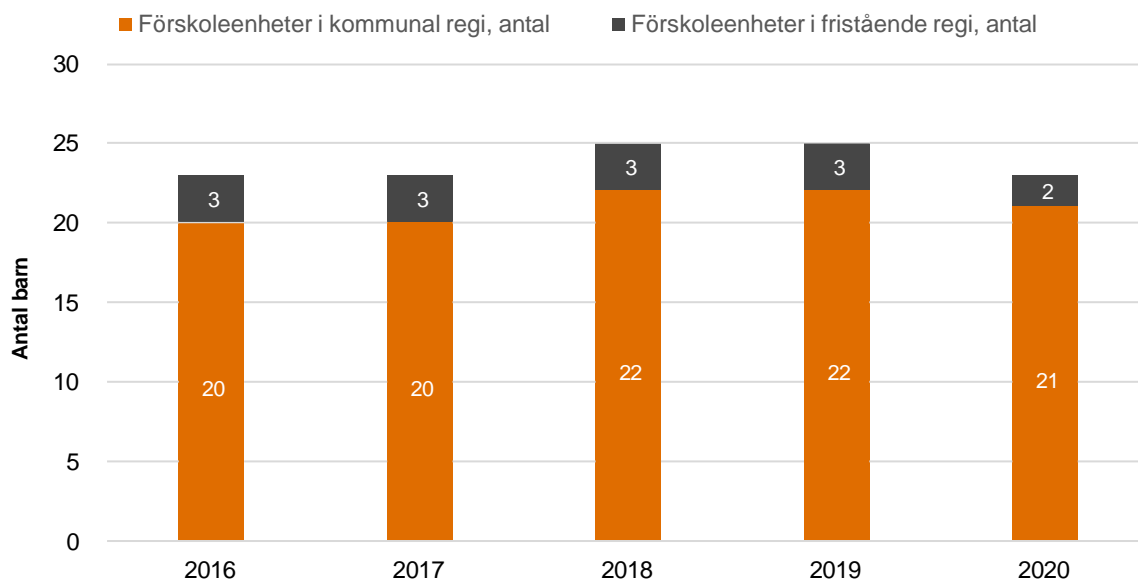
Antal förskoleenheter och antal barn per förskolenhet

2016–2020, antal förskoleenheter

Skolverket redovisar antalet förskoleenheter per kommun uppdelat på kommunal respektive enskild regi. 21 av 23 förskolor bedrevs i kommunal regi år 2020. Under 2018 ökade antalet kommunala förskolor med 2 enheter och år 2020 minskade både antalet kommunala och fristående skolor med 1 enhet vardera.

Skolverket definierar en förskoleenhet som:

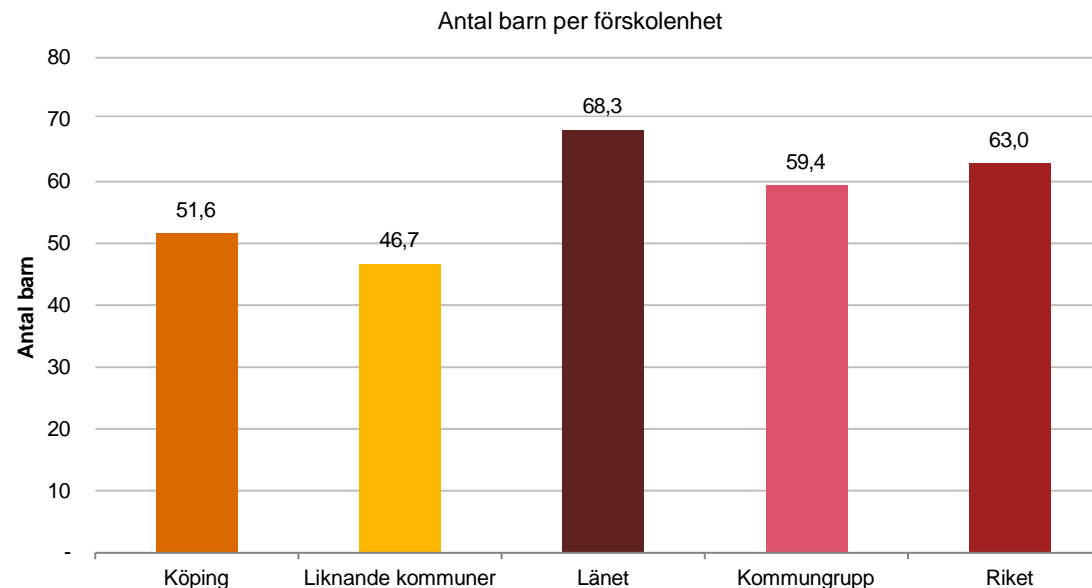
En *förskoleenhet* är en av huvudman för förskola organiserad enhet som omfattar verksamhet i en eller flera förskolebyggnader som ligger nära varandra och till enheten knuten verksamhet som inte bedrivs i någon förskolebyggnad.

2020 i jämförelse, antal barn per förskolenhet

Antalet inskrivna barn i relation till antalet förskoleenheter speglar storleken på kommunens förskolor i genomsnitt.

Förskoleenheterna i Köpings kommun är relativt små, även om de är något större än i jämförbara kommuner. Antalet barn per enhet i Köpings kommun är samtidigt betydligt färre än i länet, kommungruppen och riket.

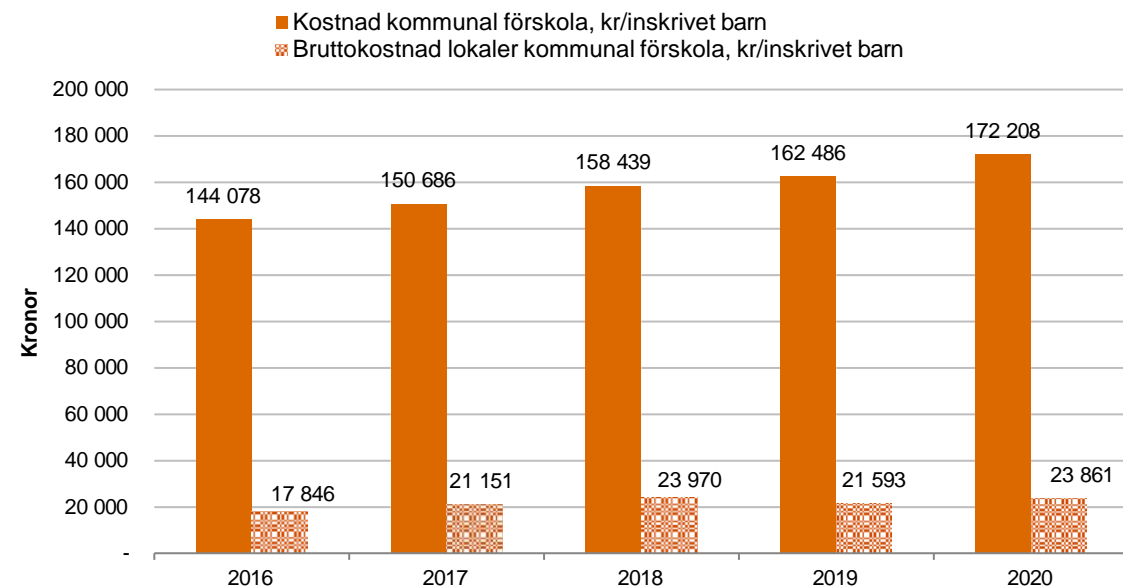

Förskola kommunal regi inkl. och exkl. lokaler

2016–2020, kronor per inskrivet barn

Kostnaden för kommunal förskoleverksamhet ökade med 28 130 kronor per inskrivet barn mellan 2016 och 2020, motsvarande 19,5 procent. Kostnaden har ökat succesivt över perioden och störst ökning skedde år 2020.

Bruttokostnaderna för lokaler ökade mellan 2016 och 2020 med 33,7 procent. Den relativa kostnadsökningen för lokaler var således högre än för den totala kostnaden.

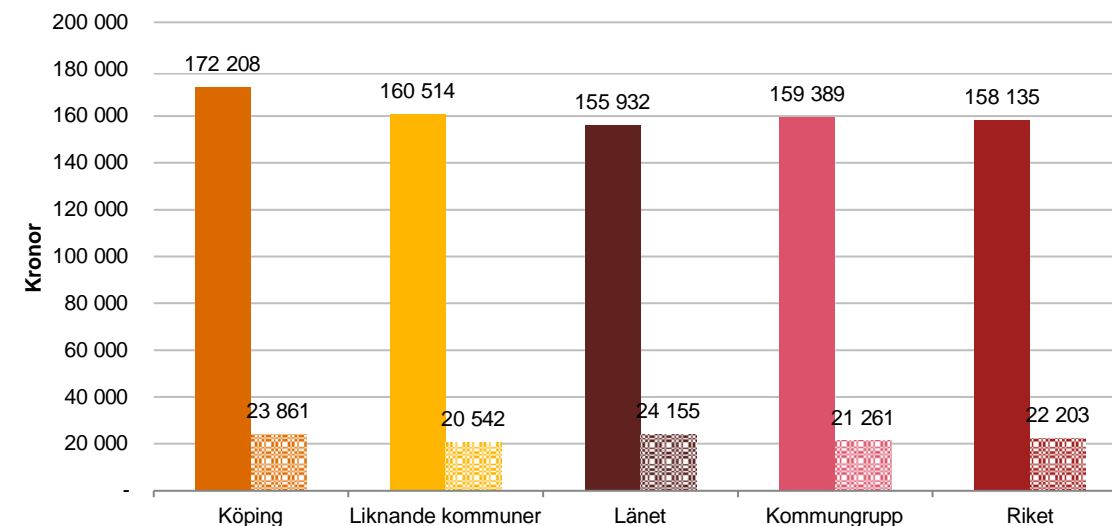

2020 i jämförelse, kronor per inskrivet barn

I förhållande till jämförelsegrupperna redovisar Köpings kommun höga kostnader för förskolan i kommunal regi, även när lokalkostnader exkluderas. Köpings kommuns kostnader var 10,4 procent högre än de jämförbara kommunerna, vilka uppvisar den högsta kostnaden av jämförelsegrupperna. Störst skillnad återfinns i jämförelse med länet.

Köpings kommuns kostnader för lokaler är högre än jämförelsegrupperna, förutom i jämförelse med länet som redovisar högre kostnader.

Kostnaden per inskrivet barn påverkas av hur många timmar respektive barn vistas i förskolan. Något nyckeltal som redovisar kostnaden per heltidsbarn redovisas inte i den officiella statistiken.

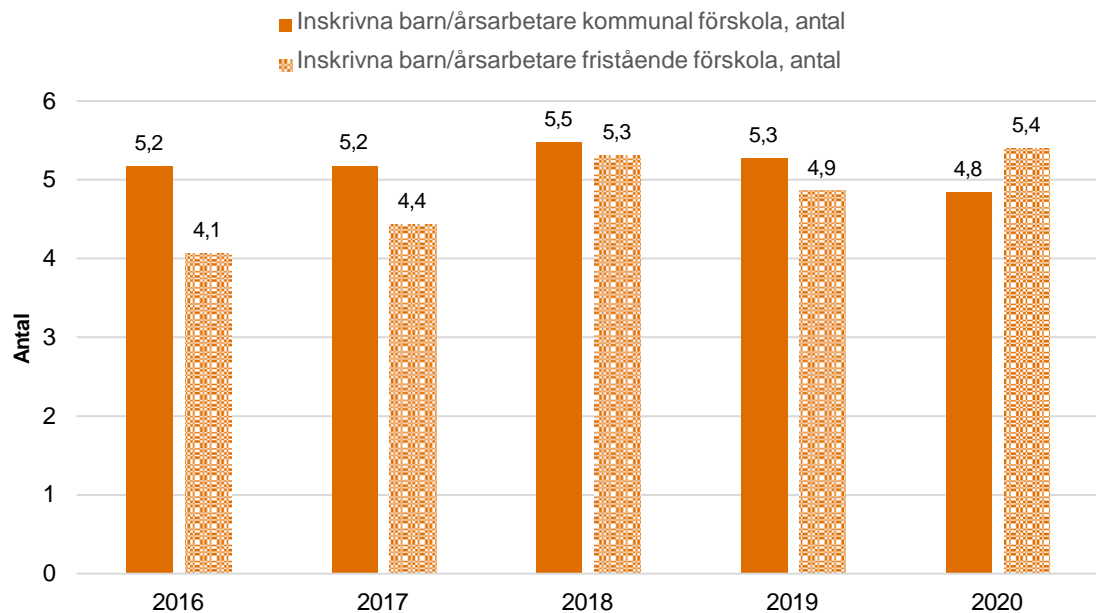

Förskola personaltäthet

2016–2020, inskrivna barn per årsarbetare

Personaltätheten inom kommunal förskola har varierat mellan 4,8 och 5,5 inskrivna barn per årsarbetare under perioden. Personaltätheten ligger år 2020 på en högre nivå än 2016, år 2020 är antalet inskrivna barn per årsarbetare i kommunal förskola 4,8.

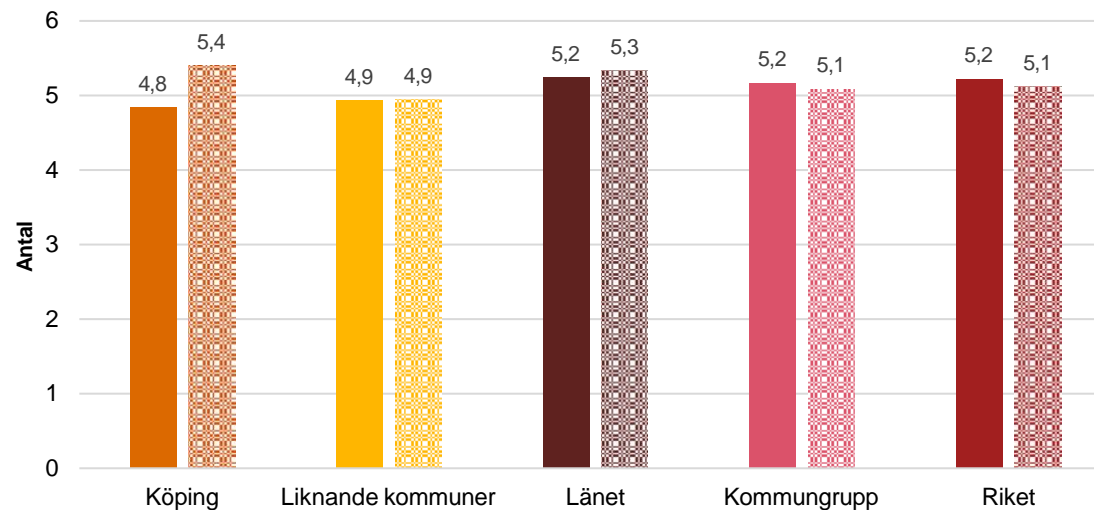
Inom fristående förskolor har personaltätheten minskat under perioden. Antalet inskrivna barn per årsarbetare har ökat succesivt, förutom år 2019 då det minskade. År 2020 uppgick personaltätheten till 5,4. Personaltätheten har varit högre i fristående förskola än i kommunal förskola för alla år förutom år 2020.

2020 i jämförelse, inskrivna barn per årsarbetare

Personaltätheten inom kommunal förskola i Köpings kommun ligger i nivå med snittet för liknande kommuner, men är något högre än i länet, kommungruppen och riket.

Inom fristående förskola redovisar kommunen en låg personaltäthet i förhållande till jämförelsegrupperna.

Sammanfattning förskola inklusive öppen förskola

Köpings kommun bedriver förskola och barnomsorg till en kostnad som är 7,8 procent högre än vad som förväntas utifrån kommunens struktur samt genomsnittlig ambition och effektivitet. **Sammantaget uppgår avvikelsen till 13,4 miljoner kronor.**

Nettokostnadsavvikelsen har varit positiv sedan 2016. Mellan 2016 och 2019 minskade den positiva nettokostnadsavvikelsen, för att sedan öka år 2020. Mellan år 2016 till 2019 ökade referenskostnaden i högre utsträckning än nettokostnaden. År 2020 ökade nettokostnaden i likhet med tidigare år, samtidigt som referenskostnaden minskade jämfört med år 2019, vilket medförde att den positiva nettokostnadsavvikelsen förstärktes.

Kommunen redovisade år 2020 en kostnad per inskrivet barn i förskolan som är högre än i samtliga jämförelsegrupper. Sedan 2016 har kostnaden ökat kontinuerligt. Mellan 2016 och 2020 ökade kostnaderna med drygt 28 000 kronor per inskrivet barn, motsvarande 19,6 procent. Störst ökning skedde emellertid år 2020, då kostnaden ökade med 6,3 procent.

Förskoleenheterna i Köpings kommunen är relativt små och drivs i huvudsak i kommunal regi. Kommunen har en lägre inskrivningsgrad inom förskolan än samtliga jämförelsegrupper.

Kostnaden för kommunal förskoleverksamhet ökade med 19,5 procent per inskrivet barn mellan 2016 och 2020. Bruttokostnaderna för lokaler hade mellan 2016 och 2020 en kostnadsökning motsvarande 33,7 procent.

Personaltätheten inom kommunal förskola i Köpings kommun ligger i nivå med snittet för liknande kommuner, men är något högre än i länet, kommungruppen och riket. Inom fristående förskola redovisar kommunen en låg personaltäthet i förhållande till jämförelsegrupperna.

Fritidshem inklusive öppen
fritidsverksamhet

Nettokostnadsavvikelse, fritidshem inklusive öppen fritidsverksamhet

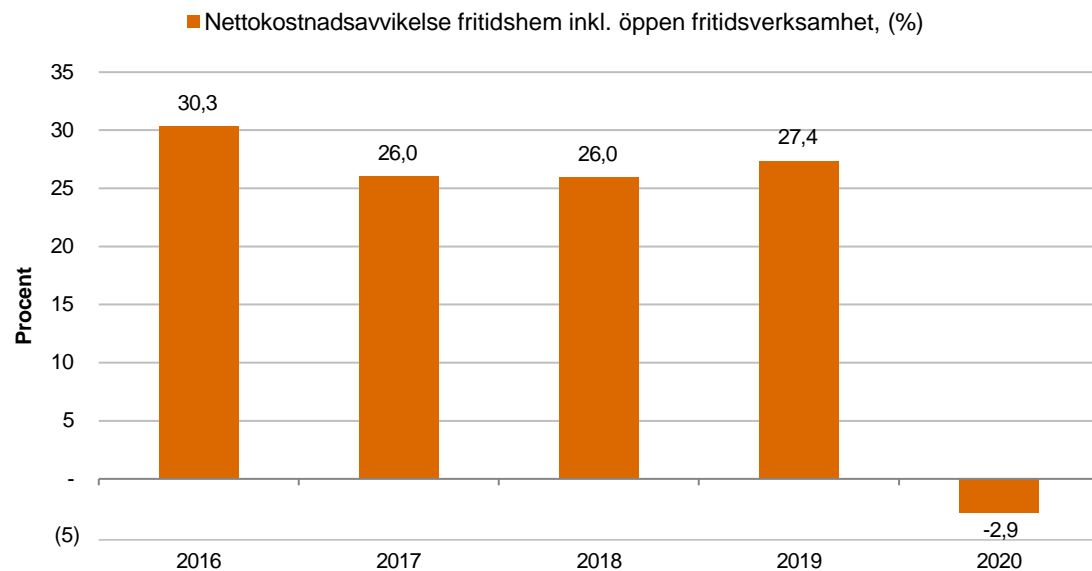
2016–2020, procent

Kommunen bedriver barnomsorgen till en kostnad som understiger förväntad nivå med 2,9 procent. Skillnaden motsvarar **1,1 miljoner kronor**.

Nettokostnadsavvikelsen var under perioden 2016 till 2019 kraftigt positiv, motsvarande 26 till 30,3 procent, vilket var mellan 7,9 till 9,7 miljoner kronor. År 2020 minskade nettokostnaden kraftigt

Förklaringen till avvikelserna mot förväntad kostnad kan bero på:

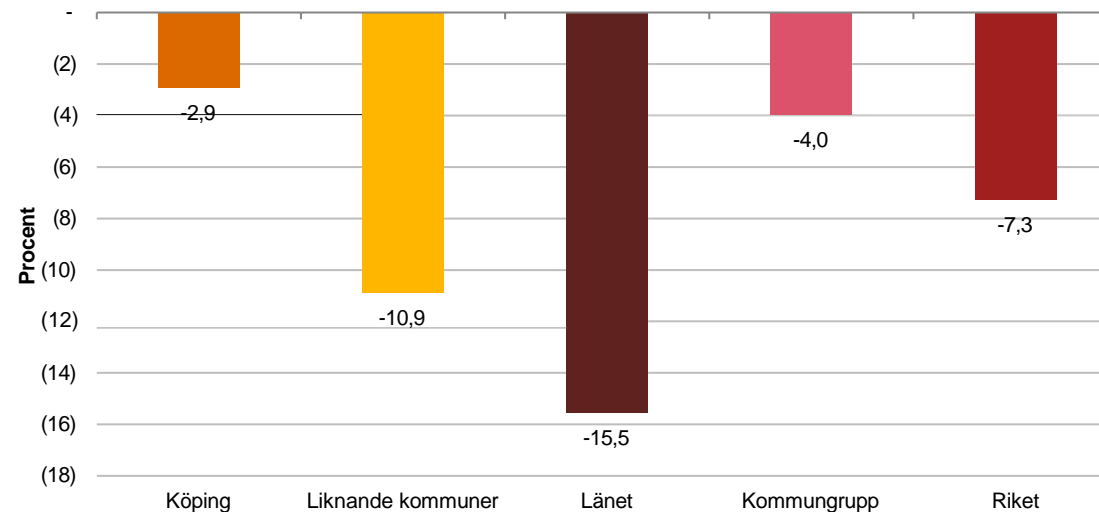
- Lägre volym än förväntat,
- Lägre styckkostnad än förväntat, eller
- Kombination av båda.

2020 i jämförelse, procent

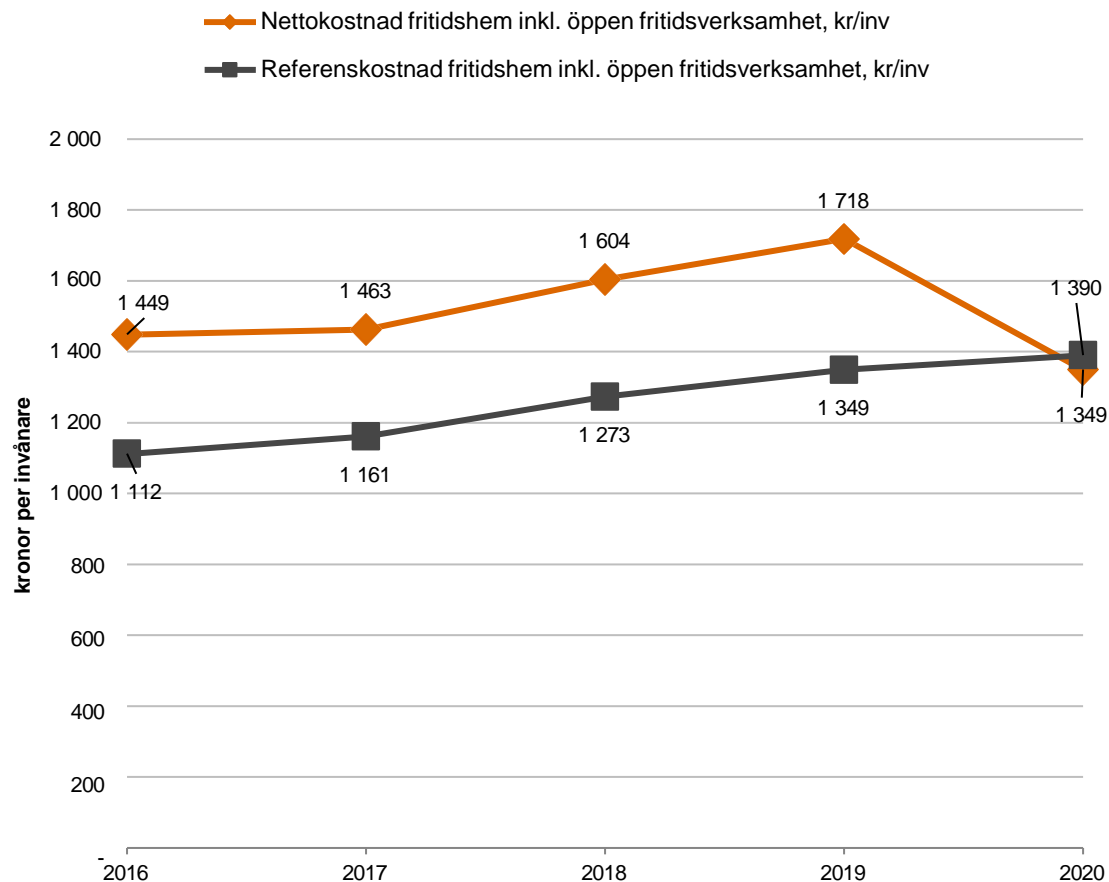
Samtliga jämförelsegrupper redovisar en negativ nettokostnadsavvikelse. I sammanhanget avviker Köpings kommun minst mot referenskostnaden.

Störst skillnad finns mot snittet i länet, medan skillnaden mot kommungruppen är lägre.

Nettokostnad och referenskostnad, fritidshem inklusive öppen fritidsverksamhet

2016–2020, kronor per invånare

Kommunen har legat på en hög nettokostnad i förhållande till kommunens strukturella förutsättningar.

År 2020 minskade nettokostnaden kraftigt, från 1 718 kronor per invånare år 2019 till 1 349 kronor per invånare år 2020, vilket innebär att minskningen motsvarar 19,1 procent från nivån år 2019. Avvikelsen har därmed minskat till att understiga referenskostnaden i jämförelse med tidigare år.

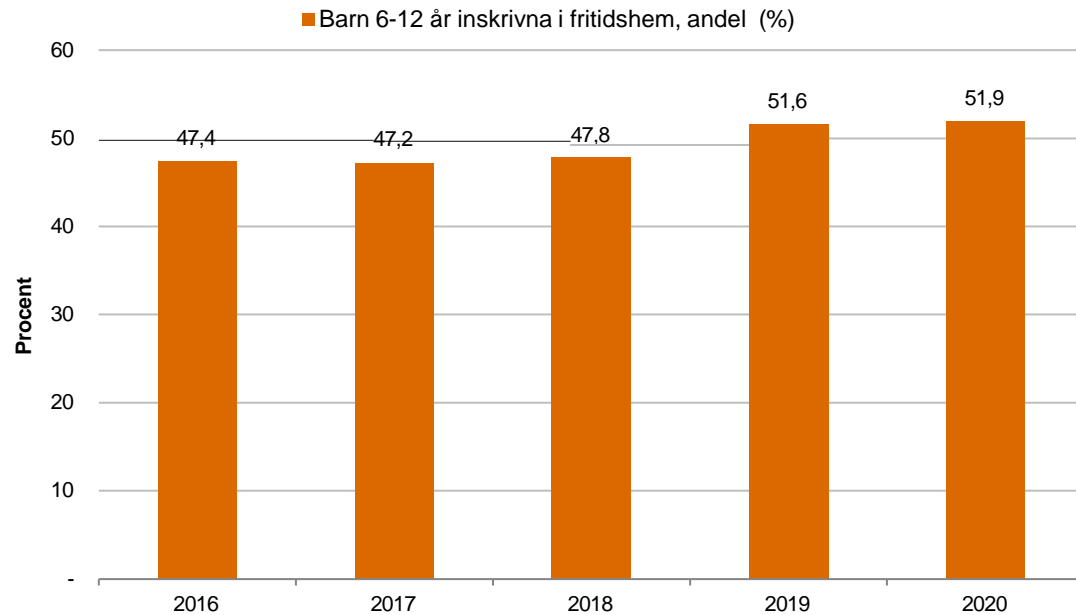
Referenskostnaden har ökat i en kontinuerlig takt under tidsperioden, mellan 2016 och 2020 har den ökat med totalt 21,3 procent.

Fritidshem inklusive öppen fritidsverksamhet

2016–2020, andel inskrivna i procent

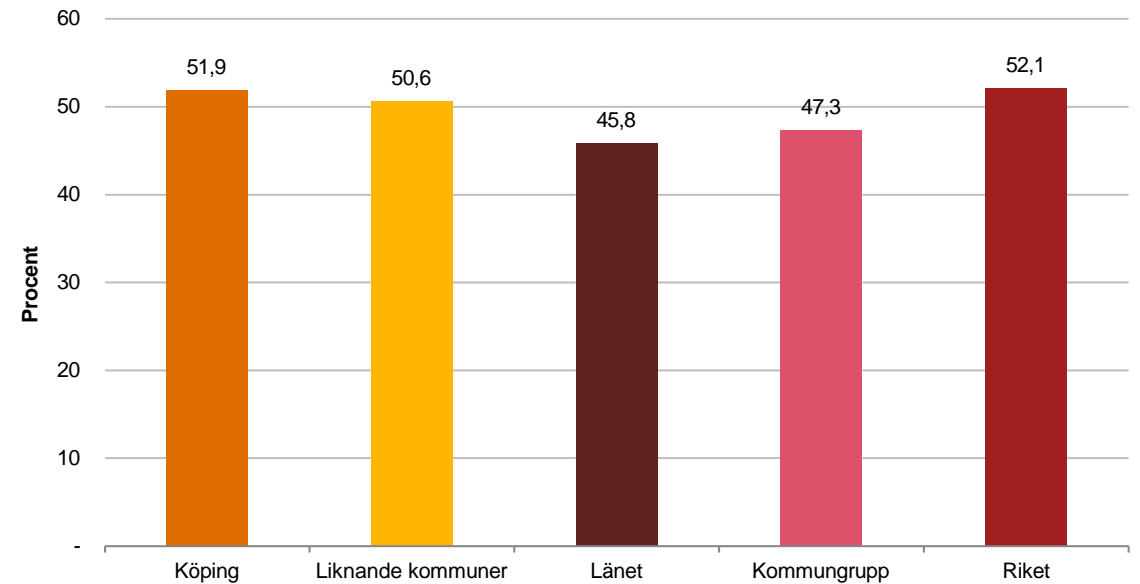
Inskrivningsgraden inom fritidshem bland barn 6-12 år har ökat under tidsperioden 2016 till 2020. År 2020 är inskrivningsgraden 51,9 procent.

Den största ökningen skedde mellan 2018 och 2019, då inskrivningsgraden steg med 3,8 procentenheter.

2020 i jämförelse, andel inskrivna i procent

Kommunens inskrivningsgrad överstiger snittet i länet och kommungruppen, och är i nivå med de liknande kommunerna samt rikssnittet.

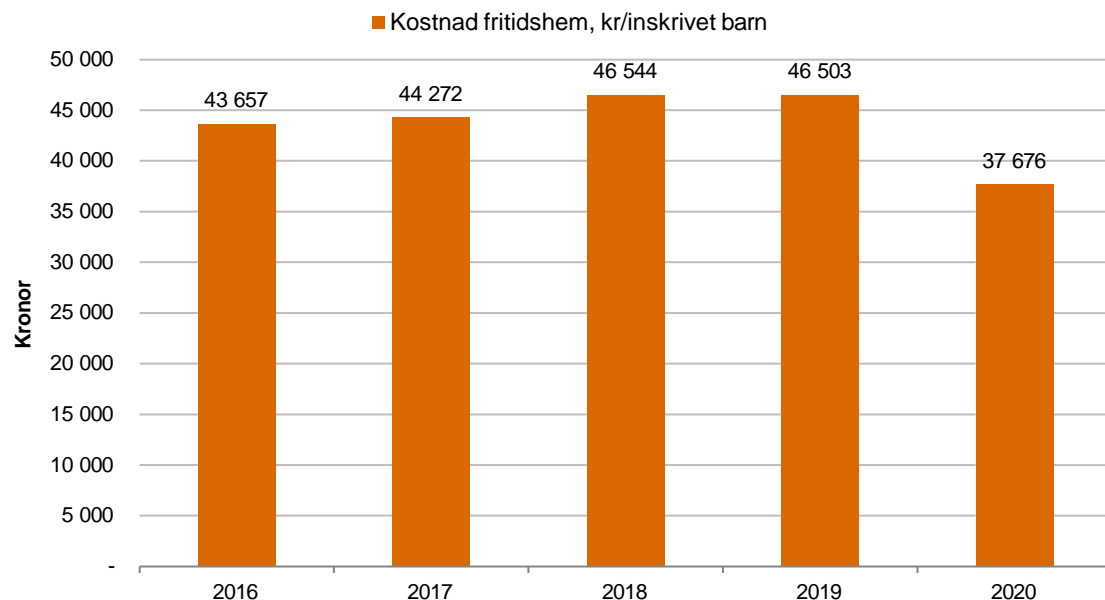

Fritidshem inklusive öppen fritidsverksamhet

2016–2020, kronor per inskrivet barn

Kostnaden för fritidshem per inskrivet barn har stigit successivt fram till 2020, då en större minskning redovisades. År 2020 minskade kostnaden med drygt 8 800 kronor per inskrivet barn, motsvarande 19,0 procent, jämfört med 2019.

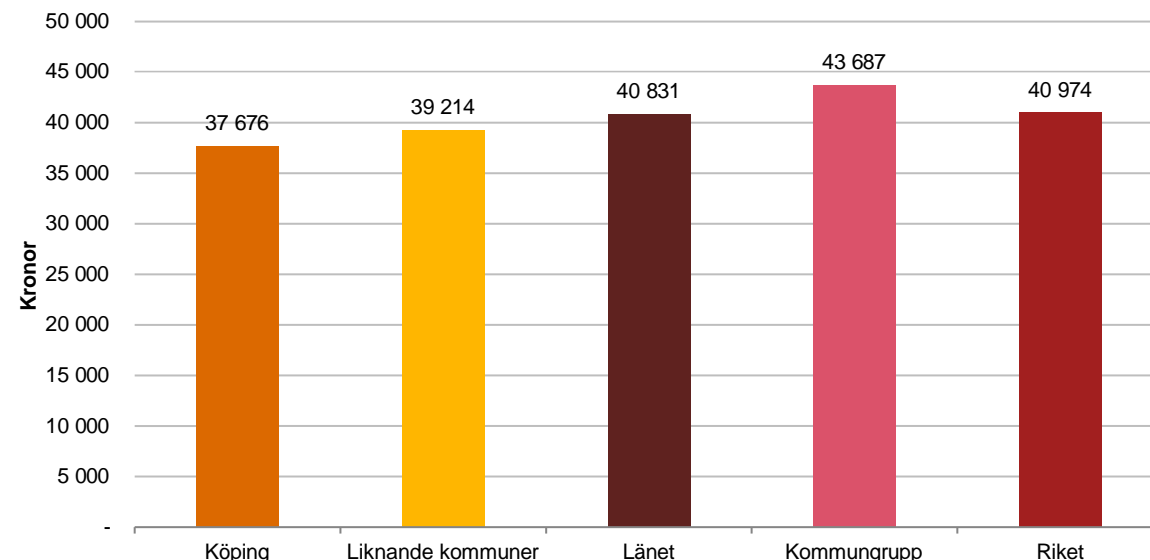
Kostnaden avser samtlig regi. Kostnaden innehåller således både ersättning till enskilda aktörer och kostnaden för den egna regin (löner, lokaler, förbrukningsmaterial etc.).

2020 i jämförelse, kronor per inskrivet barn

Köpings kommun redovisar en kostnad per inskrivet barn i förskolan som är lägre än i samtliga jämförelsegrupper. Skillnaden mot kommungruppen motsvarar cirka 6 000 kronor, eller 16,0 procent av Köpings kostnad. Noterbart är att om kommunen hade legat kvar på samma kostnadsnivå som 2019 hade kommunen haft klart högst kostnad per barn, givet att jämförelsegrupperna inte hade förändrats.

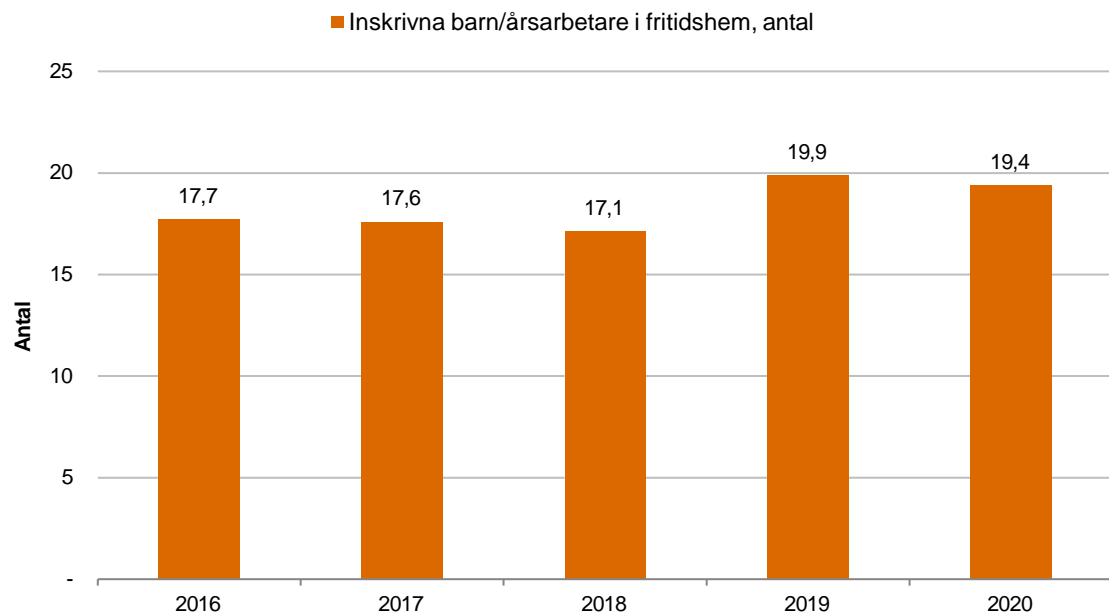
Nyckeltalet tar inte hänsyn till barnens vistelsetider. Längre vistelsetider kan ge en högre kostnad per inskrivet barn (allt annat lika).

Fritidshem inklusive öppen fritidsverksamhet

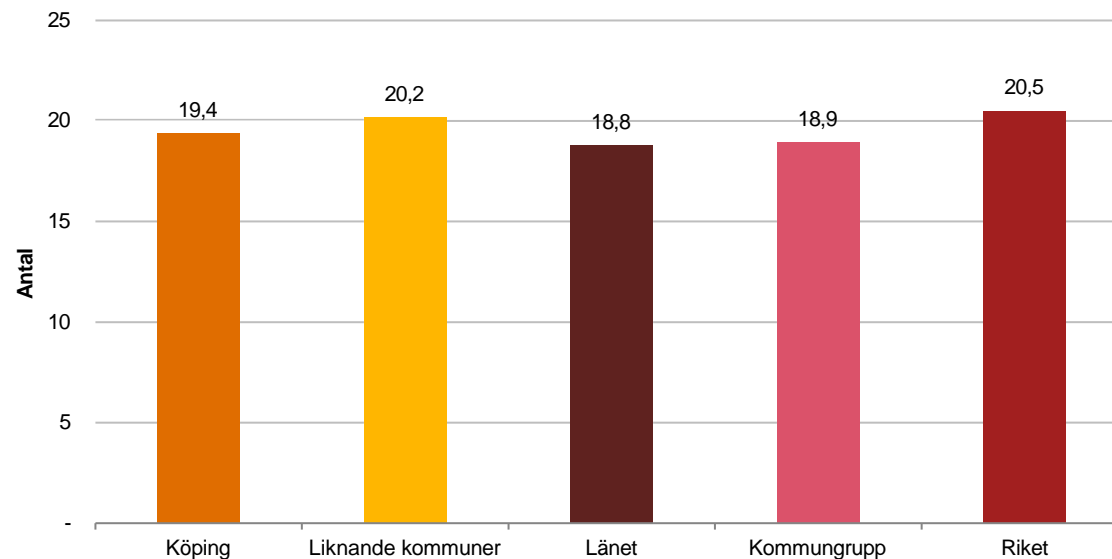
2016–2020, inskrivna barn per årsarbetare

Köpings kommuns personaltäthet har förändrats under tidsperioden 2016 till 2020. År 2019 försvagades personaltätheten då den ökade 2,8 barn per årsarbetare, den förstärktes något under 2020.

2020 i jämförelse, inskrivna barn per årsarbetare

Köpings kommun har en personaltäthet i fritidshem inklusive öppen fritidsverksamhet som är i nivå med jämförelsegrupperna. Kommunen har något lägre personaltäthet än snittet i länet och kommungruppen men något högre än de liknande kommunerna och riket.

Sammanfattning fritidshem inklusive öppen fritidsverksamhet

Köpings kommun bedriver fritidsverksamheten till en kostnad som understiger vad som förväntas utifrån kommunens struktur och genomsnittlig ambition och effektivitet med 2,9 procent. **Sammantaget uppgår avvikelsen till 1,1 miljoner kronor.**

Nettokostnadsavvikelsen var under perioden 2016 till 2019 kraftigt positiv, motsvarande 26 till 30,3 procent, vilket var mellan 7,9 till 9,7 miljoner kronor. År 2020 redovisade Köpings kommun och samtliga jämförelsegrupper en negativ nettokostnadsavvikelse. I sammanhanget avviker Köpings kommun minst mot referenskostnaden.

År 2020 minskade kostnaden per inskrivet barn med drygt 8 800 kronor, motsvarande 19,0 procent, jämfört med 2019. Kommunen redovisade år 2020 en kostnad per inskrivet barn i förskolan som är lägre än i samtliga jämförelsegrupper. Ifall kommunen hade legat kvar på 2019-års kostnadsnivå hade kommunen haft högst kostnad per barn, givet att jämförelsegrupperna inte hade förändrats.

Inskrivningsgraden inom fritidshem inklusive öppen fritidsverksamhet bland barn 6-12 år har ökat under tidsperioden 2016 till 2020. År 2020 är inskrivningsgraden 51,9 procent. Kommunen hade år 2020 en jämförelsevis hög inskrivningsgrad.

Köpings kommun har en personaltäthet i fritidshem inklusive öppen fritidsverksamhet som är i nivå med jämförelsegrupperna. År 2019 försvagades personaltätheten då den ökade 2,8 barn per årsarbetare, medans den förstärktes något under 2020.

Grundskola och förskoleklass

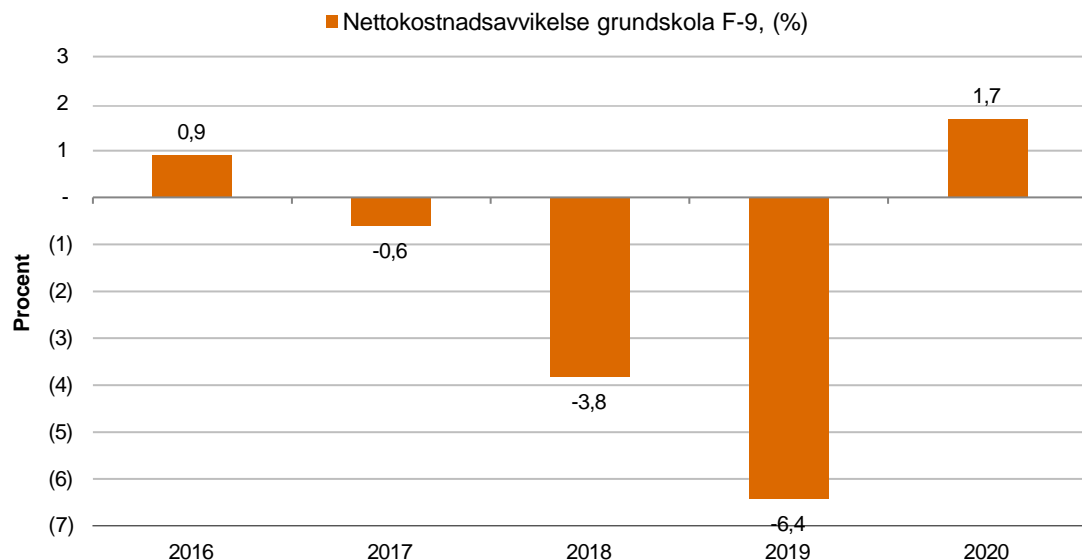
Nettokostnadsavvikelse, grundskola

2016–2020, procent

Köpings kommun bedriver grundskolan F-9 till en kostnad som överstiger förväntad nivå med 1,7 procent. Skillnaden motsvarar **5,2 miljoner kronor**. Under åren 2017 till 2019 hade kommun en negativ nettokostnadsavvikelse. År 2019 var den som mest negativ, då uppgick den till 6,4 procent under förväntad kostnad motsvarande 19,7 miljoner kronor.

Förklaringen till avvikelsen mot förväntad kostnad kan bero på:

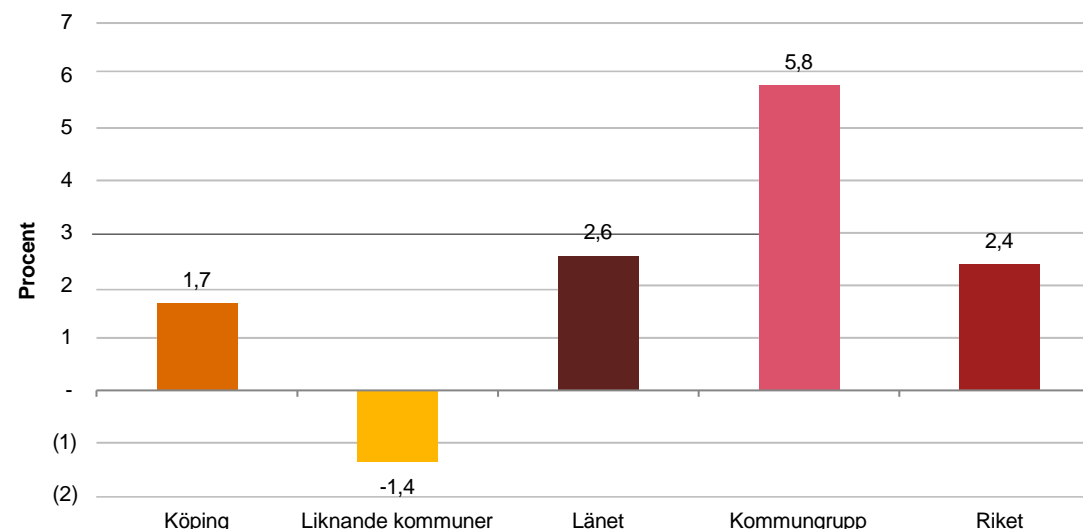
- Högre volym (ej grundskolan på grund av skolplikten),
- Högre styckkostnad, eller
- Kombination av båda.

2020 i jämförelse, procent

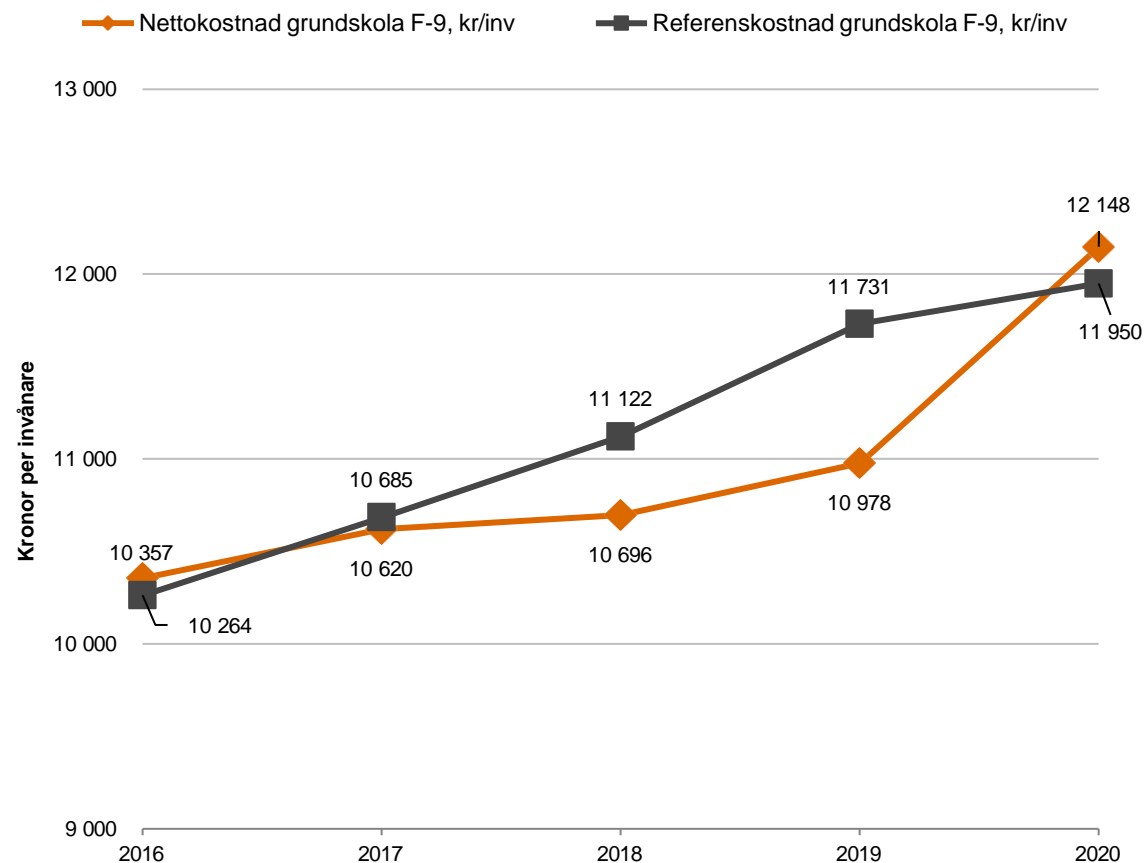
Kommunen redovisar en nettokostnadsavvikelse som är lägre än andra kommuner i länet, kommungruppen, samt snittet i riket.

Kommunen har däremot högre kostnader än liknande kommuner, som redovisar en negativ nettokostnadsavvikelse.

Nettokostnad och referenskostnad, grundskola

2016–2020, kronor per invånare

Kommunen har periodvis redovisat en nettokostnad som understiger referenskostnaden men har år 2020 en positiv nettokostnadsavvikelse.

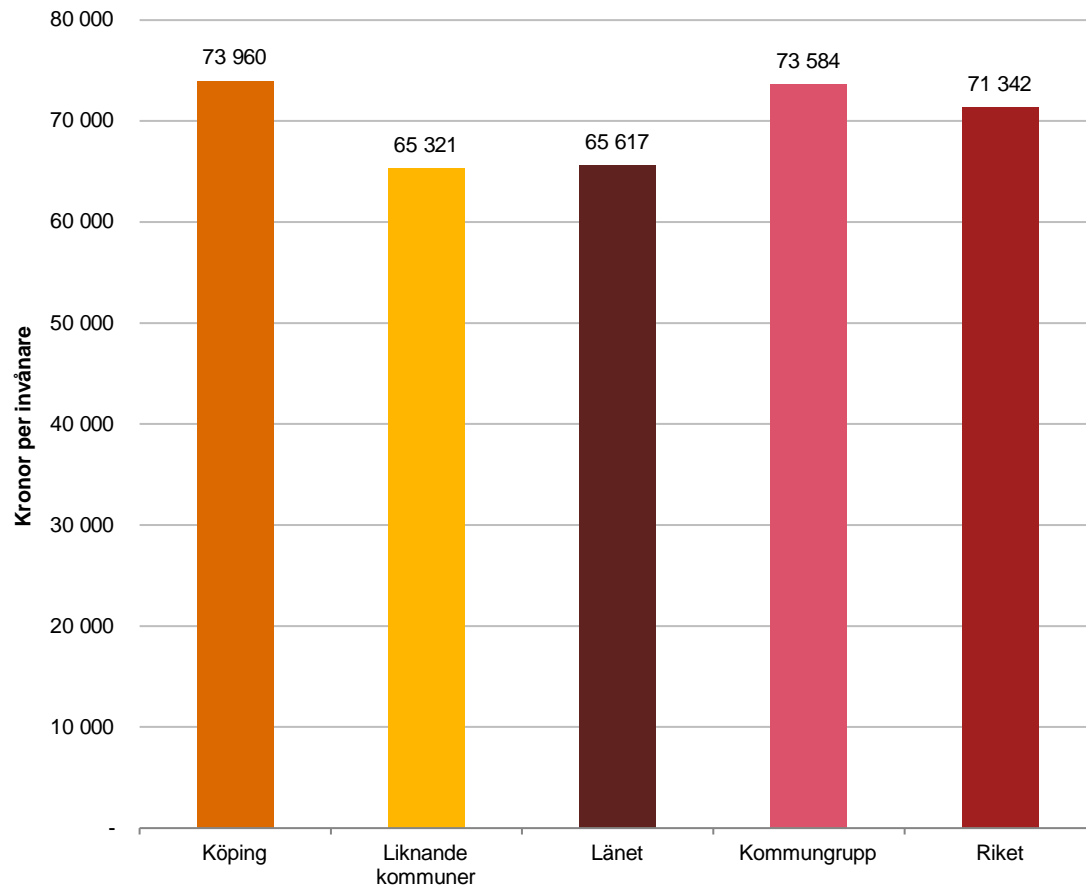
Mellan åren 2017 till 2019 utvecklas referenskostnaden succesivt i en snabbare takt än nettokostnaden. Från 2016 till 2019 utvecklas nettokostnaden totalt med 6,0 procent, medan motsvarande siffra för referenskostnaden är 14,3 procent.

År 2020 ökade nettokostnaden för grundskolan i Köpings kommun betydligt, ökningen mot 2019 motsvarar 1 170 kronor eller 10,7 procent. Även referenskostnaden ökar, dock inte i samma utsträckning.

Förskoleklass

2020 i jämförelse, kostnad kronor per elev

Kommunen redovisar en kostnad per elev i förskoleklass som är högre än samtliga jämförelsegrupper. Skillnaden mot kommungruppen är liten, cirka 400 kronor per elev.

Skillnaden mot liknande kommuner är störst och uppgår till ungefär 8 600 kronor, motsvarande 13,2 procent. Även skillnaden mot snittet i länet är betydande.

Förskoleklassen är ofta integrerad med grundskoleverksamheten. Detta kan göra det svårt att på ett korrekt sätt fördela kostnader för lokaler och personal mellan skolformerna.

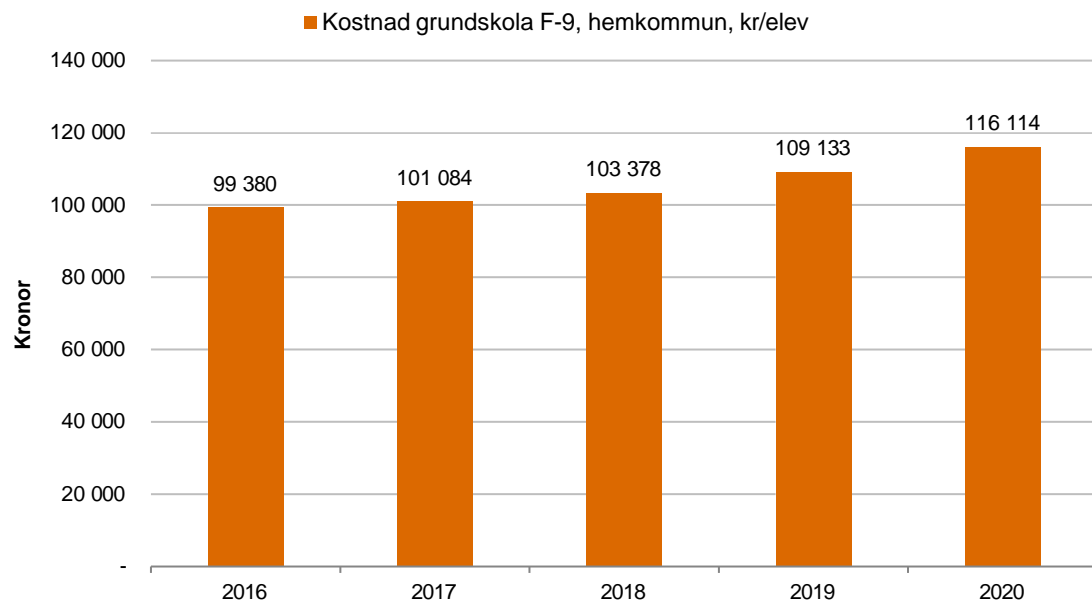
Grundskola

2016–2020, kronor per elev

Kostnaden per elev i grundskolan har succesivt ökat sedan 2016, för att under 2020 öka mer än tidigare år. Mellan 2016 och 2020 ökade kostnaderna per elev med ungefär 16 700 kronor per elev, motsvarande 16,8 procent. Ökningen från 2019 till 2020 motsvarar ungefär 7 000 kr, eller 6,4 procent.

Kostnaden avser hemkommun, d.v.s. kostnaden för de elever som är folkbokförda i kommunen oavsett huvudman.

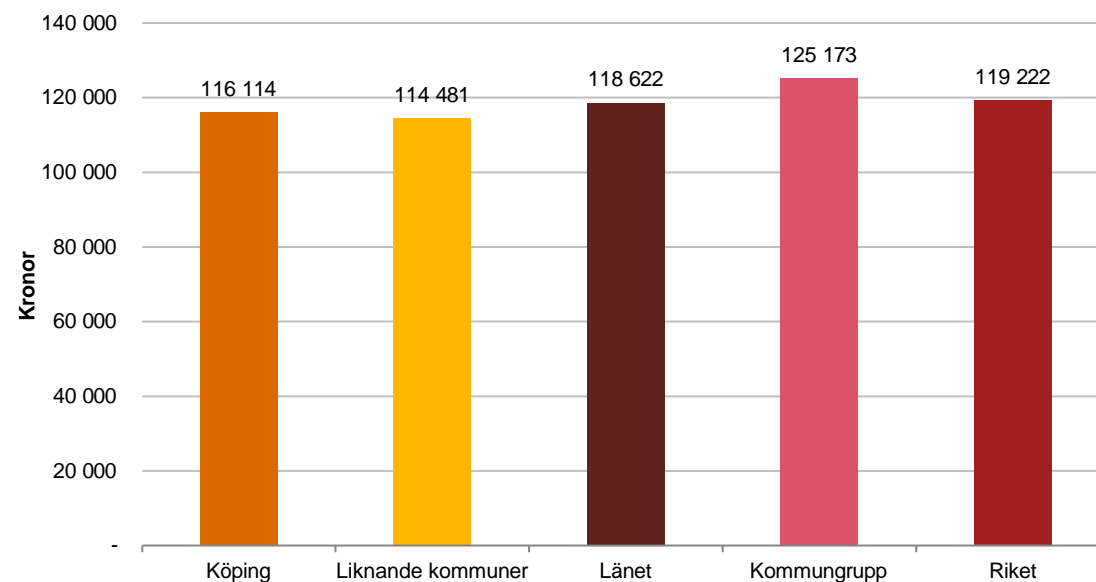

2020 i jämförelse, kronor per elev

Köpings kommun redovisar en kostnad per elev för grundskoleverksamheten som är i nivå med jämförelsegrupperna, om än i det lägre skiktet av jämförelsegrupperna.

Kommunen har något högre kostnad än de liknande kommunerna, men något lägre än snittet för kommunerna i länet, kommungruppen samt rikssnittet.

De strukturella förutsättningarna kan påverka kostnaden per elev. Exempelvis kan geografiska och socioekonomiska förutsättningar påverka.

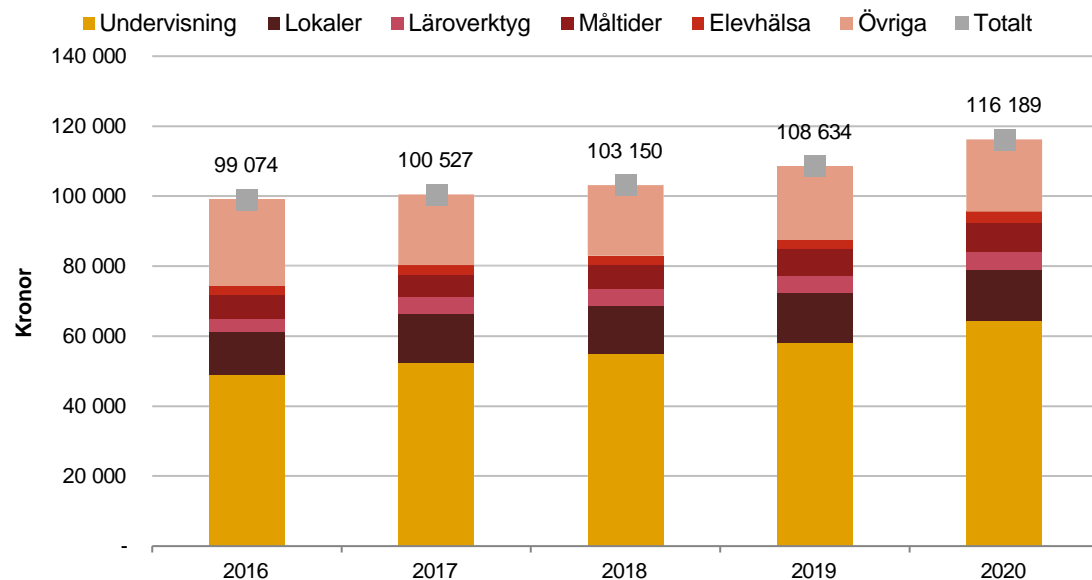
Grundskola

2016–2020, kronor per elev i kommunal regi

Kostnaden per grundskoleelev i kommunal regi har ökat med ungefär 16 100 kronor sedan 2016, motsvarande en ökning med 17,3 procent. Merparten av kostnaden per elev består av undervisning, och förändringen av undervisningskostnaden förklarar stora delar av den totala ökningen då posten har ökat med 15 200 kronor eller 31 procent.

Vi noterar även att kostnadsposten övrigt minskade betydligt år 2017. Under denna post redovisas kommungemensamma kostnader, förvaltningens OH-kostnader, administration, kostnader för kompetensutveckling och utvecklingsarbete, kostnader för elevförsäkringar, elevassistenter, talpedagoger, skolvårdar, tolkar samt kostnader för SYV (studie- och yrkesvägledare). Övriga kostnadsposter har ökat i omfattning från 2016 till 2020.

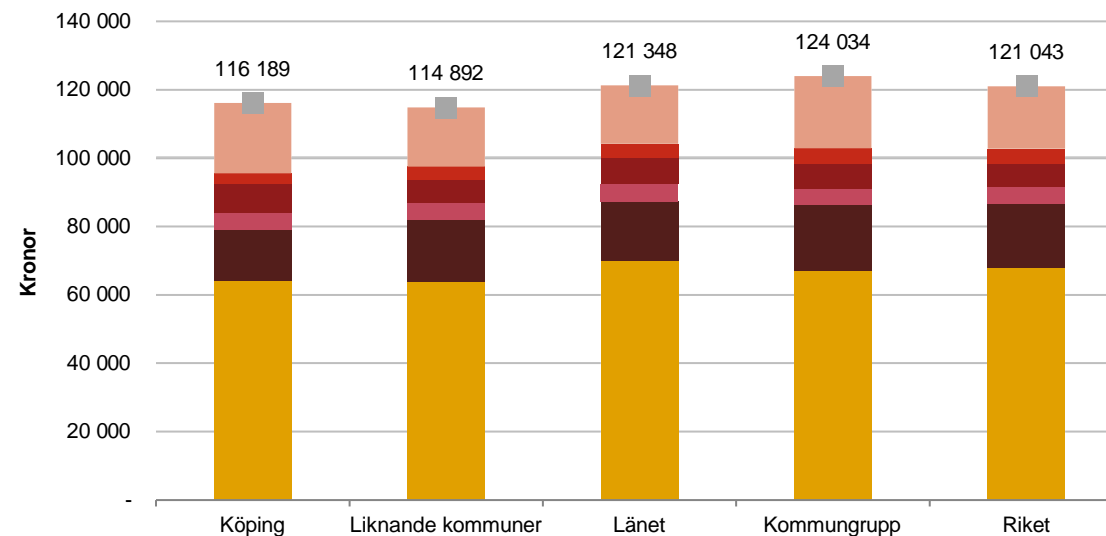

2020 i jämförelse, kronor per elev i kommunal regi

Köpings kommun redovisar en kostnad per elev inom kommunal grundskola som understiger nästan samtliga jämförelsegrupper, endast mot gruppen liknande kommuner har Köping högre kostnader. Störst är skillnaden mot kommungruppen.

De lägre kostnaderna förklaras av lägre kostnader för lokaler samt låga undervisningskostnader. Kommunen betalar 2 700 kronor mindre i lokalkostnader än liknande kommuner som redovisar den näst lägsta lokalkostnaden, skillnaden motsvarar 18,4 procent av Köpings lokalkostnader. Gällande undervisningskostnader redovisar Köpings kommun en lägre kostnad än riket, om cirka 3 600 kronor.

Kommunen ligger i linje med jämförelsegrupperna gällande övriga poster.

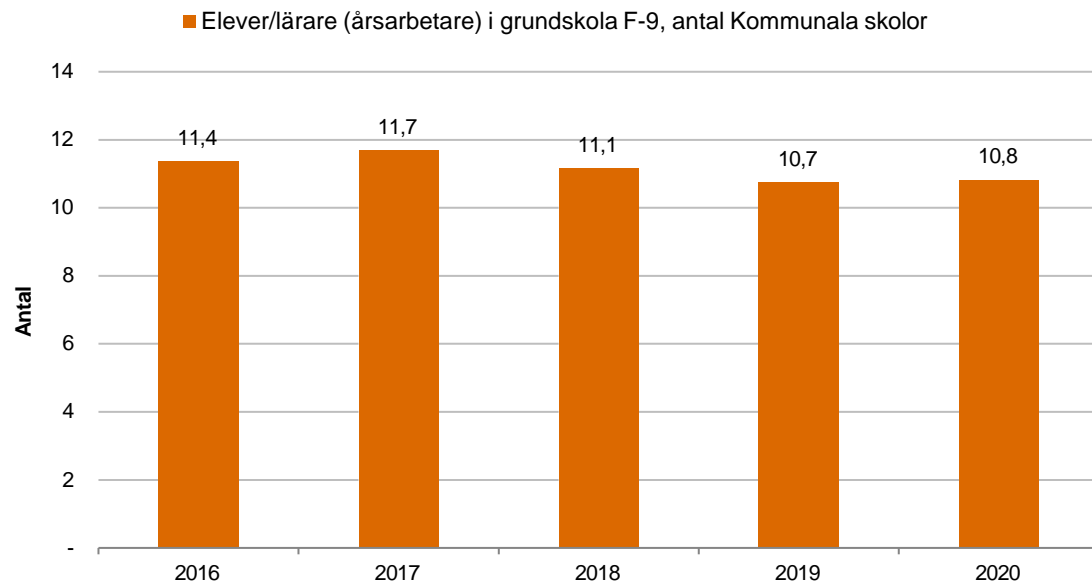
Grundskola

2016–2020, elever per lärare

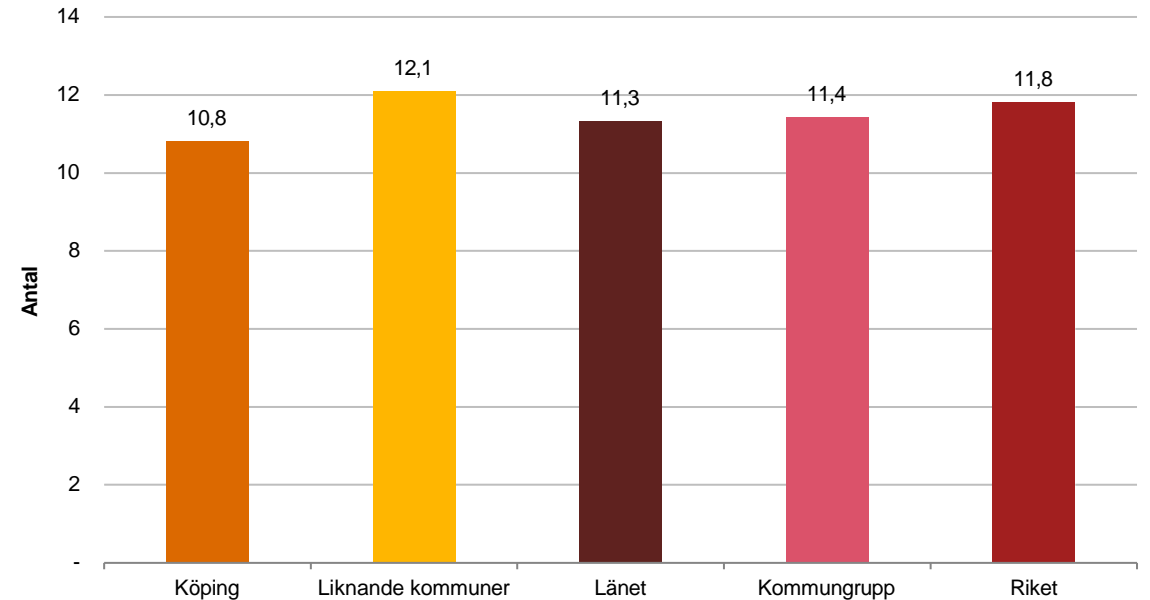
Kommunen redovisar att antalet elever per lärare (årsarbetare) i kommunala skolor har sjunkit med 0,6 sedan 2016, vilket indikerar att lärartätheten har ökat något. Skillnaden motsvarar en minskning av antalet elever per årsarbetare på 5,3 procent.

Antalet elever per lärare ökade år 2017 för att sjunka år 2018 och 2019, år 2020 ökade det något från 2019-års nivå.

2020 i jämförelse, elever per lärare

Kommunen redovisar en lärartäthet som är högre än i samtliga jämförelsegrupper. Skillnaden mot länet och kommungruppen är av mindre storlek, motsvarande 0,5 respektive 0,6 elever per lärare. Större skillnad finns mot liknande kommuner, där Köpings kommun har 1,3 färre elever per lärare i kommunens skolor.

Sammanfattning grundskola och förskoleklass

Köpings kommun bedriver grundskoleverksamheten till en kostnad som överstiger vad som förväntas utifrån kommunens struktur och genomsnittlig ambition och effektivitet med 1,7 procent. **Sammantaget uppgår avvikelsen till 5,2 miljoner kronor.**

Mellan åren 2017 till 2019 bedrevs grundskoleverksamheten med en negativ nettokostnadsavvikelse, störst var den negativa avvikelsen år 2019, motsvarande 6,4 procent eller 19,7 miljoner kronor.

Under 2020 ökade kostnaderna för grundskolan i Köpings kommun. De ökade kostnaderna består till stor del av utvecklingen av undervisningskostnader.

Köpings kommun redovisar samtidigt en kostnad per elev inom kommunal grundskola som understiger flera jämförelsegrupper. De lägre kostnaderna förklaras av lägre kostnader för lokaler samt låga undervisningskostnader. Kommunen betalar 2 700 kronor mindre i lokalkostnader än liknande kommuner, skillnaden motsvarar 18,4 procent av Köpings lokalkostnader. Gällande undervisningskostnader redovisar Köpings kommun en lägre kostnad än riket, om cirka 3 600 kronor.

Köpings kommun har samtidigt en relativt god lärartäthet då antalet barn per lärare i egen regi är lägst bland jämförelsegrupperna.

Kostnaden för förskoleklassen är däremot förhållandevis hög, av jämförelsegrupperna är det endast kommungruppen som redovisar en kostnad i samma nivå. Förskoleklassen är ofta integrerad med grundskoleverksamheten och kommunen bör därför se över att kostnaderna är korrekt fördelade mellan verksamheterna. Det är också möjligt att fördelningen mellan fritidshem och förskoleklass är felaktig eftersom både personal och lokaler delas mellan verksamheterna.

Gymnasieskola

Nettokostnadsavvikelse, gymnasieskola

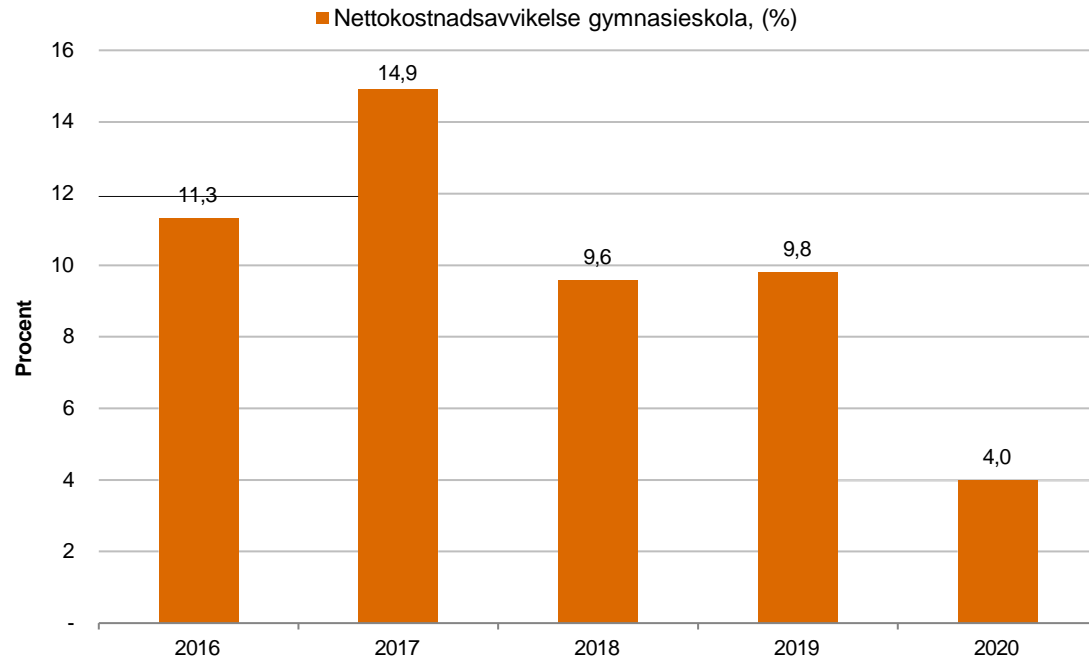
2016–2020, procent

Köpings kommun bedriver gymnasieskolan till en kostnad som överstiger förväntad nivå med 4 procent. Skillnaden motsvarar **4,6 miljoner kronor**.

Kommunen har under tidsperioden haft betydligt större positiva nettokostnadsavvikelser.

Förklaringen till avvikelserna mot förväntad kostnad kan bero på:

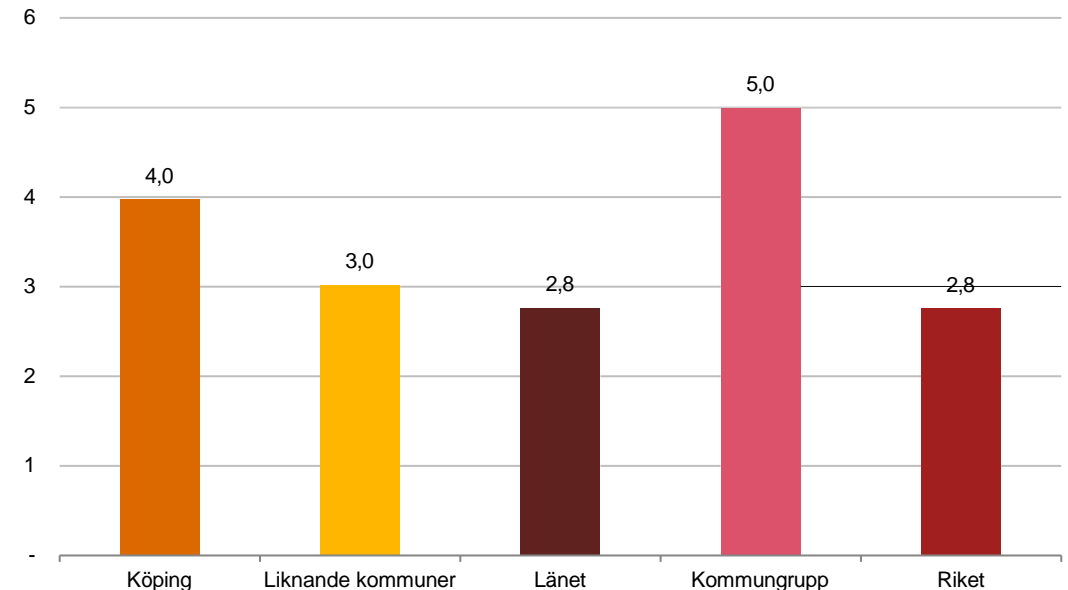
- Högre volym än förväntat,
- Högre styckkostnad än förväntat, eller
- Kombination av båda.

2020 i jämförelse, procent

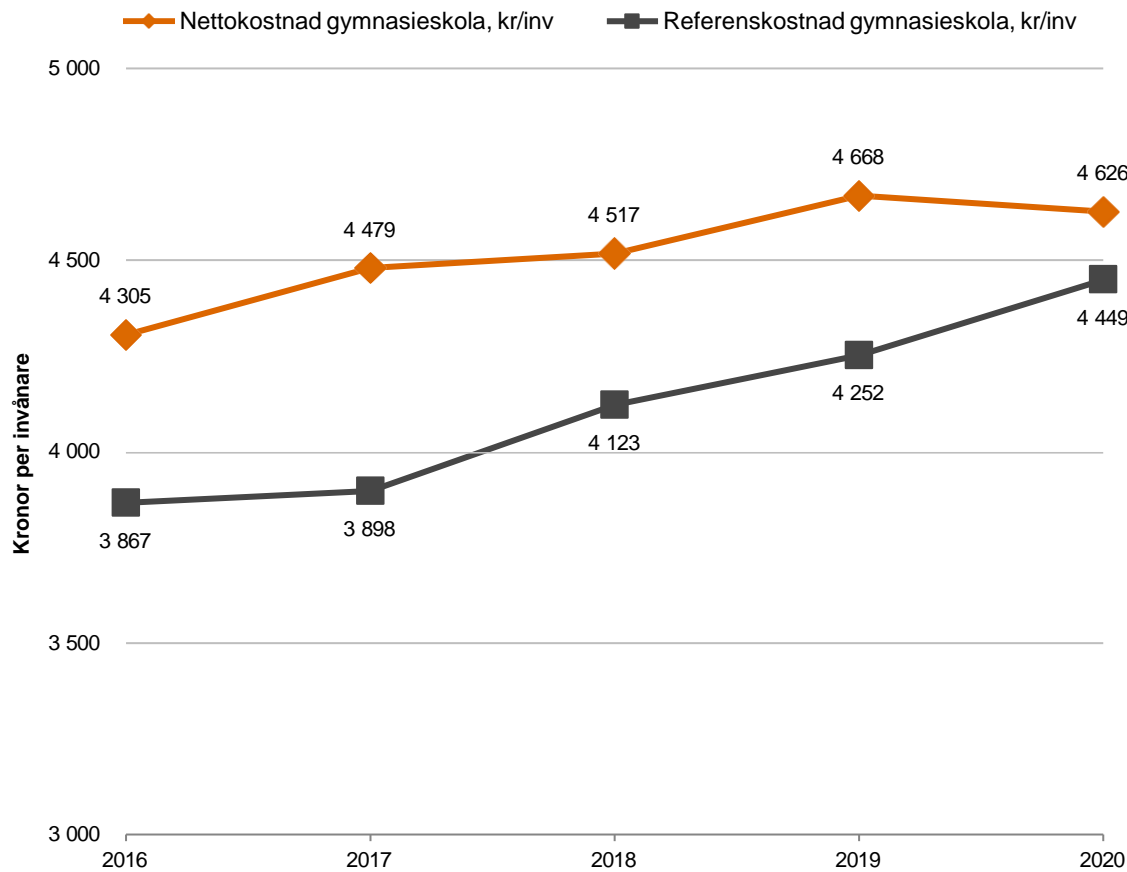
Köpings kommun har likt samtliga jämförelsegrupper en positiv nettokostnadsavvikelse för gymnasieskolan. Köpings kommun har en något högre nettokostnadsavvikelse än liknande kommuner, snittet i länet samt riksgenomsnittet. Gymnasieskolan bedrivs samtidigt med en lägre positiv nettokostnadsavvikelse än andra kommuner i kommungruppen lågpendlingskommuner nära större stad.

Köpings avvikelse är således jämförelsevis hög, särskilt ifall åren 2016 till 2019 tas i beaktande.

Nettokostnad och referenskostnad, gymnasieskola

2016–2020, kronor per invånare

Kommunen har under perioden 2016 till 2020 haft en positiv nettokostnadsavvikelse.

Kommunen påbörjade perioden med en relativ stor nettokostnadsavvikelse då nettokostnaden var högre än referenskostnaden. Mellan år 2016 till 2019 förstärkes nettokostnaden för Köpings kommun, men sjönk emellertid något år 2020.

Referenskostnaden ökade inte nämnvärt år 2017, vilket gav effekten om en ökad positiv nettokostnadsutveckling för året. Åren därefter sker en påtaglig ökning av referenskostnaden för gymnasieskolan.

Gymnasieskola

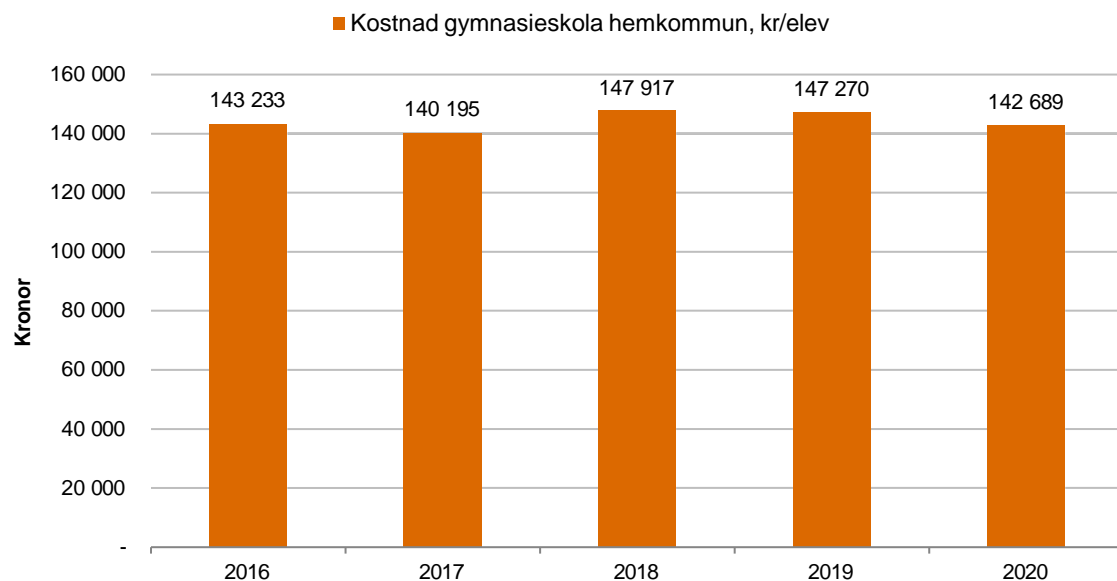

2016–2020, kronor per elev

Kostnaden per elev i gymnasieskolan har varierat under tidsperioden, år 2020 var kostnaden för gymnasieskolan per elev i hemkommunen lägre än 2016.

Kostnaden minskade år 2017 med 3 000 kronor per elev. År 2018 ökar kostnaden per elev med 7 700 kronor, motsvarande 5,5 procent, jämfört med året innan. Kommunens kostnad för gymnasieskolan är sedan stabil under 2019, år 2020 minskar den dock med 4 600 kronor per elev, motsvarande 3,1 procent, jämfört med året innan.

Kostnaden avser alla gymnasieelever folkbokförda i kommunen oavsett huvudman.

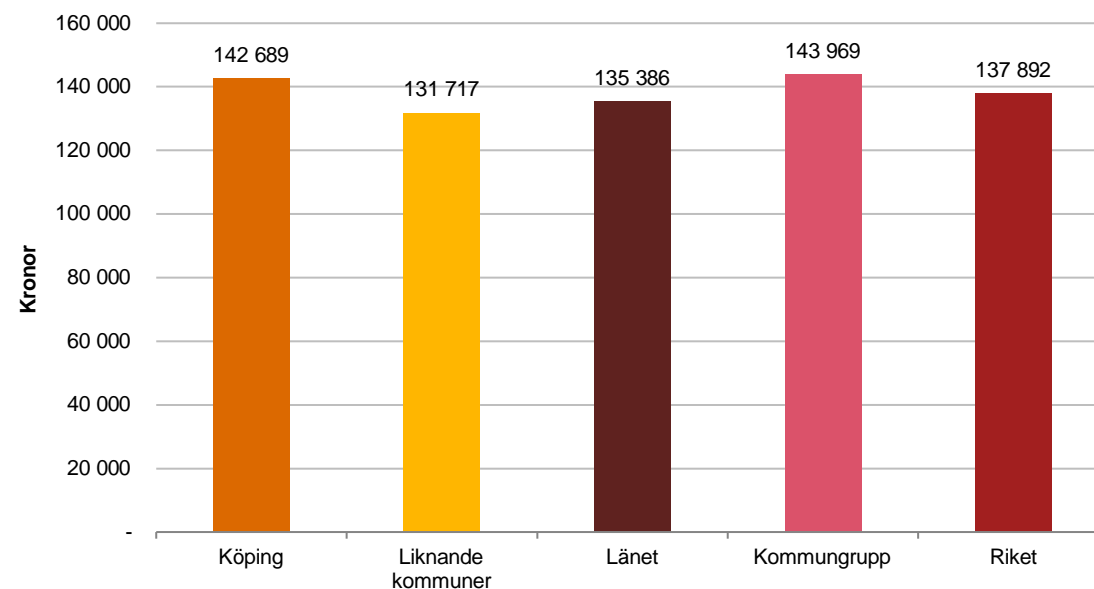

2020 i jämförelse, kronor per elev

Köpings kommun redovisar kostnader för gymnasieskolan år 2020 som är högre än flera jämförelsegrupper. Kommunen har endast lägre kostnader jämfört mot kommungruppen.

Störst är skillnaden mot de liknande kommunerna, där Köpings kommuns kostnad per elev är nästan 11 000 kronor, motsvarande 8,3 procent, högre än jämförelsegruppen. Skillnaden mot andra kommuner i länet och riksnittet är även det påtagligt.

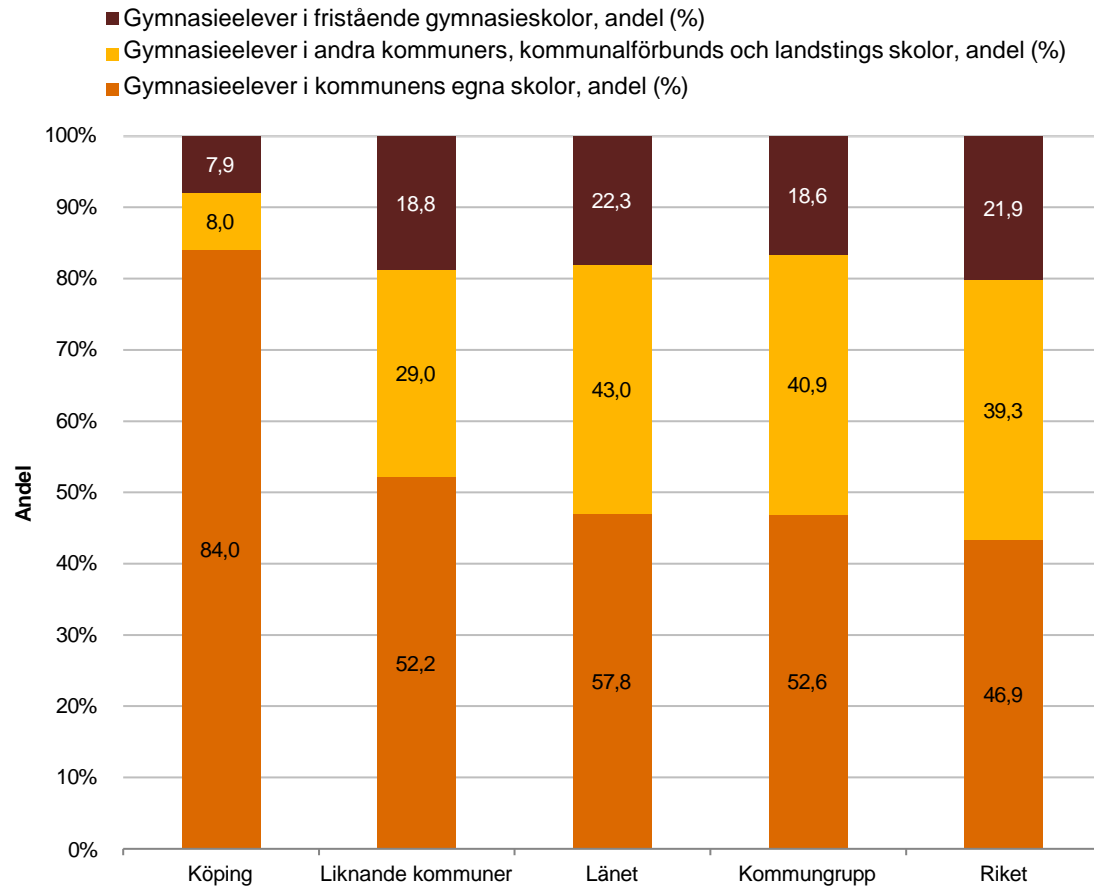
Skillnader i programval påverkar kostnaden per elev. I referenskostnaden justeras det för skillnader i programval.

Gymnasieskola

2020 i jämförelse, andel elever per huvudman i procent

Köpings kommun har en hög andel gymnasieelever i kommunens egna gymnasieskolor, 84 procent av kommuninvånarna i behörig ålder går i den egna regionen.

Det går en mindre andel elever i både fristående gymnasieskolor samt i andra kommuner, kommunalförbunds och landstings skolor, dessa båda grupper är ungefär lika stora och har cirka 8 procent av elevunderlaget vardera.

Medan jämförelsegrupperna liknar varandra i strukturen av elever så har Köpings kommun en betydligt större andel som går i kommunens egna gymnasieskolor. Jämförelsegrupperna har en ansevärt högre andel som går i andra kommuners, kommunalförbunds och landstings skolor än vad som är fallet i Köpings kommun.

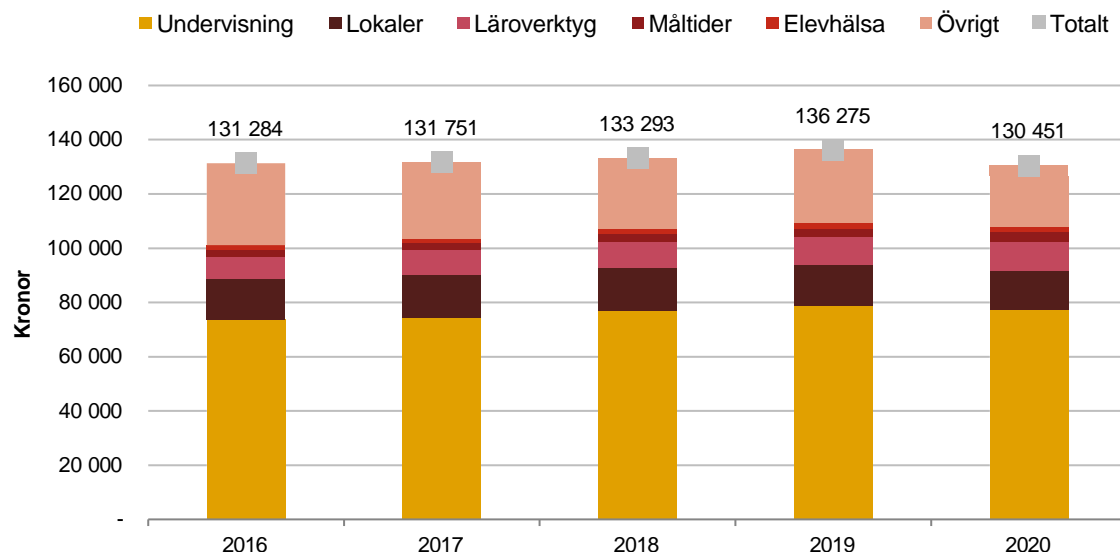
Gymnasieskola

2016–2020, kronor per elev i kommunal regi

Kostnaden i kronor per elev i kommunal regi under perioden lägst år 2020. Kostnaden för undervisning har ökat med 3 600 kronor (4,9 procent) mellan 2016 till 2020, även om den minskade 2020. Lokalkostnaderna minskade mellan 2016 till 2020 med 600 kronor (3,7 procent). Medan läroverktygskostnaderna har ökat så har utgifterna för måltider och elevvård, mätt i reella tal, inte förändrats nämnvärt. Minskningen av kostnaden per elev kan främst förklaras av posten övrigt. Minskningen från år 2016 till 2020 är 7 500 kronor, vilket motsvarar 24,9 procent.

Genom att jämföra figuren nedanför med kostnaden per elev i gymnasieskolan kan det noteras att kostnaden för elever i kommunal regi är lägre än fristående eller andra kommuners gymnasieskolor.

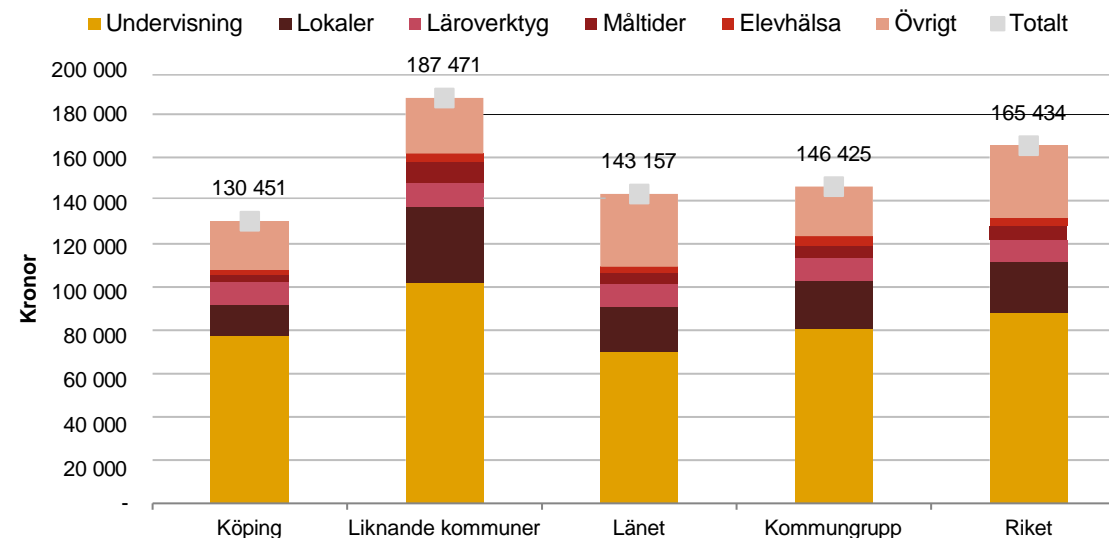

2020 i jämförelse, kronor per elev i kommunal regi

Köpings kommun redovisar lägre kostnader per elev i den kommunala gymnasieskolan än samtliga jämförelsegrupper. Störst är skillnaden mot de liknande kommunerna, men även skillnaden mot rikssnittet är betydande, 26,8 procent högre än Köping. Kostnaderna för de liknande kommunerna drivs av att Kumlas kommun har ovanligt höga kostnader.

Kostnaden för undervisning är betydligt lägre än kommungruppen och riket. För lokalkostnader har Köping lägre utgifter än samtliga jämförelsegrupper, störst skillnad finns mot de liknande kommunerna.

Kostnaden för läroverktyg är i nivå med jämförelsegrupperna. För posten övrigt har Köping lägre utgifter än länet, rikssnittet och liknande kommunerna.

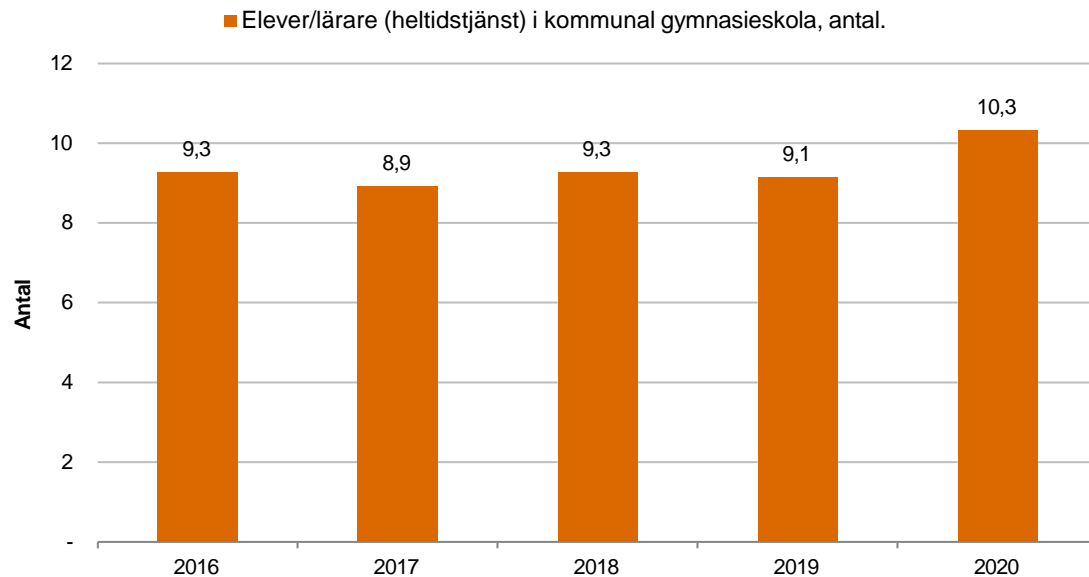
Gymnasieskola

2016–2020, elever per lärare

Lärartätheten i den kommunala gymnasieskolan i Köpings kommun har varierat mellan 8,9 och 10,3 elever per lärare under perioden. Antalet elever låg stadigt mellan 8,9 till 9,3 under perioden 2016 till 2019, under 2020 minskade dock lärartätheten.

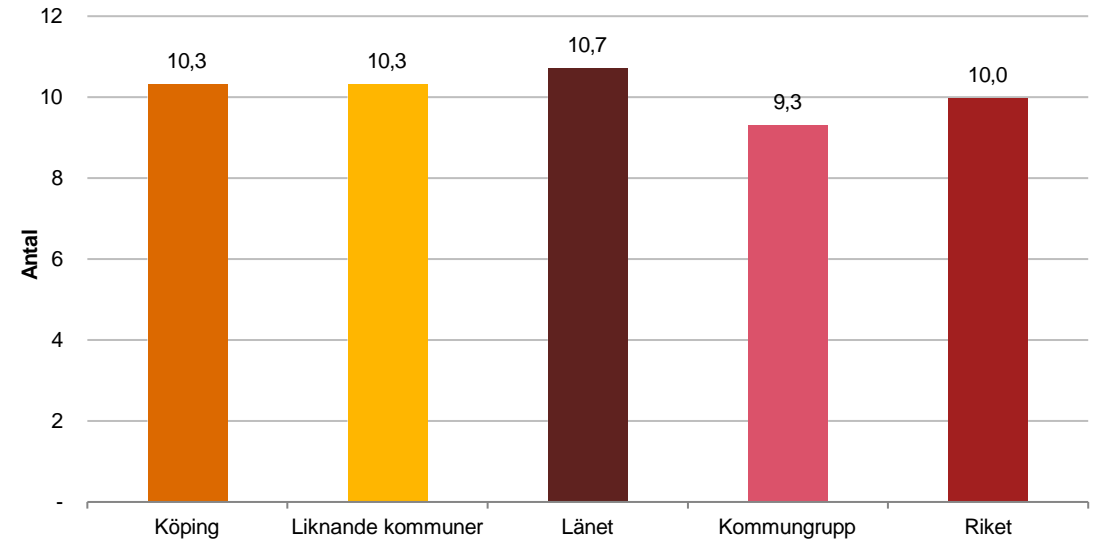
Lärartätheten minskade med 1,2 elever per lärare, vilket motsvarar 13,2 procent, från 2019 till 2020.

2020 i jämförelse, elever per lärare

Köpings kommun har en lärartäthet i nivå med jämförelsegrupperna. Störst skillnad finns mot kommungruppen lågpendlingskommun nära större stad som har en elev mindre per lärare.

Lärartätheten påverkas av vilka program som huvudmannen erbjuder.

Sammanfattning gymnasieskola

Köpings kommun bedriver gymnasieverksamheten till en kostnad som är överstiger vad som förväntas utifrån kommunens struktur och genomsnittlig ambition och effektivitet med 4 procent. **Sammantaget uppgår avvikelsen till 4,6 miljoner kronor.** Kommunen kommer från en period av en betydligt högre nettokostnadsavvikelse för gymnasieskolan.

Köpings kostnad per elev i gymnasieskolan har varierat under tidsperioden, år 2020 var kostnaden för gymnasieskolan per elev i hemkommunen lägre än 2016. År 2020 minskar kostnaden med 4 600 kronor per elev, motsvarande 3,1 procent, jämfört med 2019.

Köpings kommun har en hög andel gymnasieelever i kommunens egna gymnasieskolor, där 84 procent av kommuninvånarna i behörig ålder går i den egna regin. Lärartätheten i de kommunala gymnasieskolorna är i nivå med jämförelsegrupperna.

Kostnaden per elev i kommunal gymnasieskola var under 2020 den lägsta för perioden. Sedan 2016 beror minskningen av kostnaden per elev främst av posten övrigt. Minskningen från år 2016 till 2020 är 7 500 kronor, vilket motsvarar 24,9 procent.

Köping redovisar kostnader per elev i den kommunala gymnasieskolan som är klart lägre än samtliga jämförelsegrupper. Störst är skillnaden mot de liknande kommunerna, men även skillnaden mot rikssnittet är betydande, 26,8 procent högre än Köping. Det är främst kostnaderna för undervisning, lokaler och övrigt som förklarar Köpings låga kostnader.

Sammanfattning alla verksamheter

- Det demografiska trycket under perioden motsvarar en ökning av kostnaderna med 5,9 procent i fasta priser. De faktiska kostnaderna, exkluderat kostnaderna för fjärrvärme och VA, har ökat med 19,9 procent.
- För kärnverksamheten – skola, vård och omsorg – har kostnaderna ökat mer än vad som varit betingat av demografin. Kostnaderna har ökat med 22,3 procent. Detta ska jämföras med ett demografiskt tryck på 9,0 procent. Då kostnadsutvecklingen för vård, skola och omsorg är högre än de totala (exklusive fjärrvärme och VA) går den kommunala verksamheten mot förstärkt kärnverksamhet.
- Kommunen har valt en högre skattesats än genomsnittet i riket, motsvarande 1,44 procentenheter, och kan således välja att ligga över referenskostnaden.
- År 2020 bedrev kommunen kärnverksamheten till en kostnad som översteg den förväntade nivån med 2,5 procent, motsvarande 31,8 miljoner kronor.
- Bland kärnverksamheterna prioriteras förskola, grundskola, gymnasieskola, äldreomsorg och LSS framför fritidsverksamhet och individ- och familjeomsorg.
- Kommunen bör säkerställa att fördelningen inom kärnverksamheten och den i relation till övriga verksamheter speglar den politiska viljan.
- Kommunen bör även säkerställa att kostnaderna följer utvecklingen i olika åldersgrupper.
 - Om tilldelningen av resurser inte följer målgruppen leder det indirekt till ökade eller minskade resurser per brukare/elev etc.
 - Denna förändring blir då inte föremål den politiska prioriteringen.
 - Kommunen bör säkerställa att budgettilldelningen följer utvecklingen av målgruppen där det är lämpligt.

Effektivisering

Behov

Som tidigare redovisats står kommunsektorn inför stora ekonomiska utmaningar. Det kommer finnas ett stort behov av effektiviseringar de närmaste åren. SKR bedömer att kommunsektorn behöver effektivisera cirka 1 procent per år för att upprätthålla en ekonomi i balans.

Det kommer krävas en insikt hos kommuninvånare och politiska företrädare att vi står inför nya och svårare tider.

Kommunerna ansvarar för effektiviseringen men staten har ett ansvar att se till att lagstiftningen inte bromsar utvecklingen. Vidare är frågan om statens styrning genom de riktade statsbidragen viktiga att diskutera.

Olika definitioner

Det finns många åsikter om vad ordet *effektivisering* kan betyda. Nedan redovisas några synsätt.

- Ökade kvalitet till oförändrad kostnad
- Stor kvalitetsförbättring till liten kostnadsökning
- Samma eller högre kvalitet till lägre kostnad
- Större volym med oförändrad kvalitet till samma kostnad

Innan effektiviseringsarbetet kan påbörjas måste en analys göras av kommunens samtliga verksamheter och kostnader. Ambitionsnivån måste ställas mot tillgängliga resurser.

Ny teknik

Effektiviseringar i den storlek som kommer krävas kan endast, enligt SKR, uppstå när ny teknik tas i bruk. Ny teknik – digitalisering – kan bidra till effektiviseringen. Hittills har dock den tekniska utvecklingen snarare lett till kvalitetsförbättringar snarare än kostnadsminskning.

SKR har beräknat den ekonomiska potentialen för införandet av några olika digitala tjänster:

- Hemtjänst 3,2 mdkr (avser digital nyckelhantering, medicin-påminnare, nattillsyn och dagtillsyn)
- Bygglov och andra administrativa e-tjänster 0,6 mdkr
- Ekonomiskt bistånd 0,6 mdkr (effektivisering interna processer samt ett förenklat ansökningsförfarande)

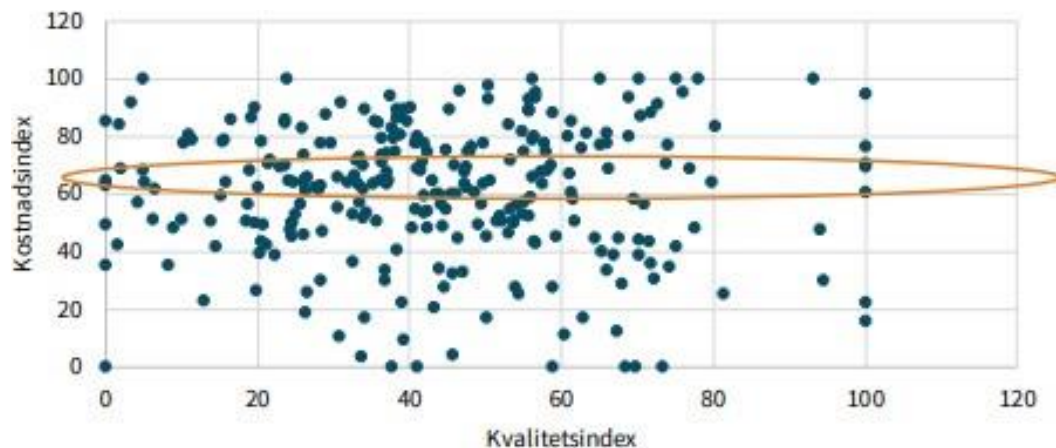
Välfärdsekonomernas handbok i effektivisering

Bakgrund till handboken

På samma kostnadsnivå återfinns kommuner med både bra och mindre bra kvalitet. De kommuner som för samma kostnad levererar högre kvalitet, eller som för en lägre kostnad levererar samma kvalitet, är att betrakta som mer effektiva.

En sammanställning på nationell nivå ger en tydlig indikation på att det inte är mer eller mindre resurser som är avgörande. Det finns uppenbarligen fler faktorer som spelar in. Detta visar i sin tur på faran i att bara fokusera på mer resurser. Minst lika viktigt, om inte viktigare, är hur man nyttjar de resurser man har. Den som spenderar mest pengar i en verksamhet behöver alltså inte alls vara bäst när det kommer till kvalitet.

Kostnads- och kvalitetsindex inom grundskola

Fem goda råd

Mot denna bakgrund är det uppenbart att det behöver talas klarspråk om en skarpare, mer systematisk och mer handfast effektiviseringsagenda för kommunsektorn.

Välfärdsekonomerna lämnar följande råd för effektivisering:

1: Ta jämförelser på allvar - utnyttja dem till att lära och förbättra

Jämförelser och benchmarking av effektivitet har, av olika anledningar, inte använts fullt ut för att driva effektiviseringar inom kommunsektorn. De senaste åren har metod och data för att kunna göra vassa jämförelser förstärkts på flera fronter. Dessa nya möjligheter måste tas tillvara. Med hjälp av väl utförda jämförelser finns det en potential att göra betydande effektiviseringar i de flesta kommuner och regioner.

2: Ta den nya tekniken på allvar - använd den proaktivt och fullt ut

Relativa jämförelser återspeglar dock inte den fulla effektiviseringspotentialen. Det räcker inte med att mindre effektiva kommuner/regioner lyfter sig till samma nivå som effektiva kommuner/regioner. Hela kommunsektorn behöver lyfta sig till en högre nivå. Här finns det en stor potential i ny teknik.

3: Agera tidigt - låt inte problem växa

En faktor som ofta får för lite uppmärksamhet när det gäller att driva effektiviseringar är förmågan att tidigt identifiera och åtgärda problem. Många kommuner och regioner är för närvarande i en situation där de har gott om ekonomiskt utrymme på kort sikt men på en demografiskt mycket snävt scenario framför sig på längre sikt.

4: Styr med sikte på helhet, långsiktighet och förtroende

Det finns en bred samsyn om att faktorer som ledning, styrning och kultur förklarar delar av variationen i effektivitet inom kommunsektorn. Effektiva kommuner och regioner tycks, i kontrast till de mindre effektiva, utmärkas av sådant som en distinkt målstruktur, enkelhet, långsiktighet, en klar roll- och ansvarsfördelning, en lyhörd ekonomistyrning och aktivt HR-arbete.

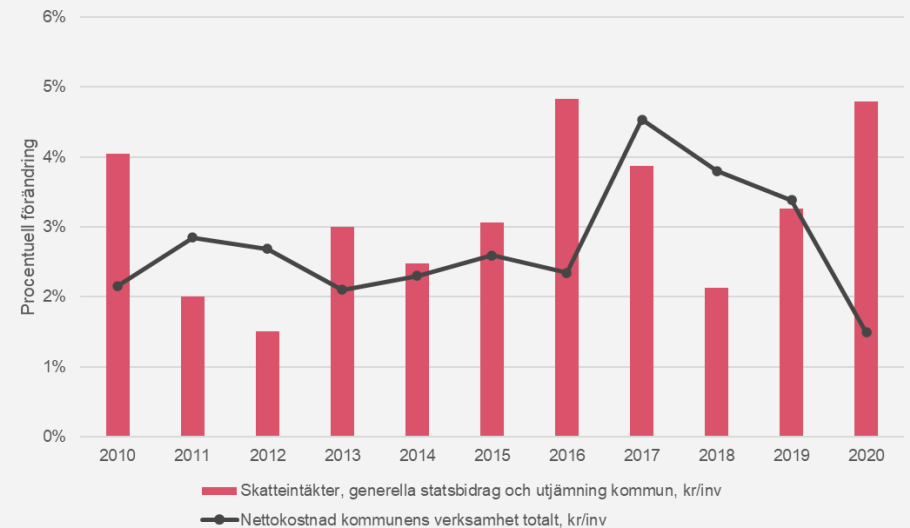
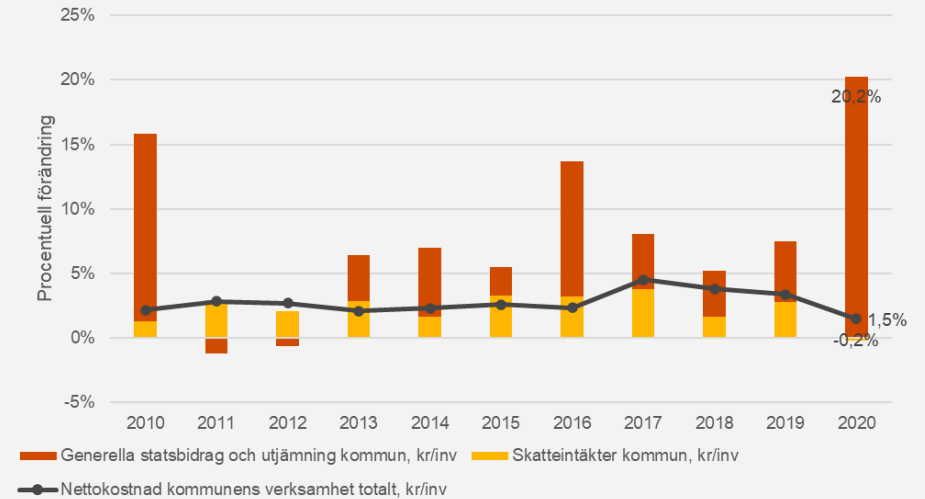
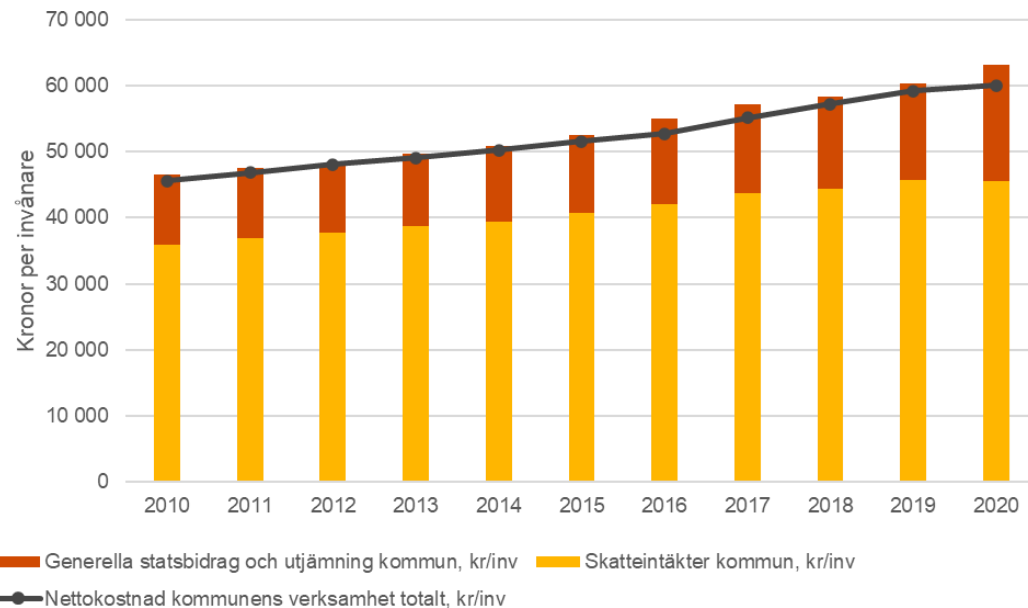
5: Samverka där det leder till effektivare utfall

Sverige har en decentraliserad välfärdsmodell. För att modellen ska fungera krävs ett rimligt mått av samverkan. Det finns en stor potential i att göra kommunal/regional verksamhet mer effektiv via samverkan över kommun/regiongränserna. Men detta är inte lösningen på alla utmaningar. Samverkan som skapas eller drivs på fel sätt kan i värsta fall leda till försämrad effektivitet. Därför gäller det för kommuner och regioner att vara noggranna när man utvecklar den mix av samverkan som man vill prioritera.

Nettokostnad, skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämnning

31%

har nettokostnaden per invånare ökat med de senaste 10 åren. Kostnadsökningen har främst varit möjlig på grund av ökade statsbidrag. Endast tre år har skatteintäktsökningen varit högre än nettokostnadsökningen - senast 2016.

Kommunsektorns skatteunderlag

Utveckling av kommunsektorns skatteunderlag

Skatteunderlaget varierar med konjunkturen. Skatteunderlaget i relation till antalet bosatta i kommunen ger kommunens skattekraft. Köpings kommuns skattekraft uppgick inkomståret 2020 till 209 419 kronor per invånare. Vanligtvis stiger skattekraften (mätt i kronor) mellan åren eftersom skatteunderlaget ökar över tid. I relation till genomsnittet i riket uppgår skattekraften i Köping till 89 procent. Den relativa skattekraften har succesivt minskat från 93 procent år 2011. **Utvecklingen av kommunens eget skatteunderlag är dock av underordnad betydelse för kommunens finansiering då skillnaden till största delen utjämnas via den kommunalekonomiska utjämnningen.**

Kommunens skatteintäkter är skatteunderlaget multiplicerat med den av kommunen beslutade skattesatsen. I Köpings kommun har skattesatsen till kommun varit oförändrad sedan 2013.

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Skatte-sats	22,16	22,16	22,16	22,16	22,16	22,16	22,16	22,16	22,16

Fakta om skatteunderlaget

Basen för kommunalskatten är invånarnas förvärvsinkomster. Till förvärvsinkomsterna räknas förutom löner även löneförmåner, sjukpenning, a-kassa, pensioner etc. Dessutom ingår inkomst av näringsverksamhet för de företagare som inte bedriver verksamheten i aktieföretagsform. Lönerna är den dominerande delen av skattebasen. Därefter kommer pensioner och andra skattepliktiga ersättningar från staten (transfereringar).

På sikt är sysselsättningen avgörande för skattebasens utveckling. Längre arbetsliv (tidigare inträde och senare utträde) bedöms vara av stor vikt för den framtida försörjningskvoten i riket. Även högre förvärvsgrad bland utrikes födda är av vikt. Lönerns dominerande roll i skattebasen gör att utvecklingen av sysselsättning och lönenivåer är av avgörande betydelse för hur skattebasen utvecklas.

Löneökningar i sig ger inte så mycket mer resurser över till den kommunala verksamheten. Ökade skatteintäkter till följd av löneökningar i samhället motsvaras normalt av ungefär lika stora löneökningar också för kommunernas anställda. Det är därför sysselsättningen, räknat i antalet arbetade timmar, som i praktiken bestämmer vad löneinkomsterna i skattebasen ger för resurser till den kommunala verksamheten.

Utjämnning mellan kommuner respektive regioner

Inkomstutjämnning

I inkomstutjämnningen utjämnas skatteinkomster mellan kommunerna. Den är i huvudsak statligt finansierad. Inkomstutjämningsbidraget beräknas utifrån skillnaden mellan den egna beskattningsbara inkomsten och ett skatteutjämningsunderlag som motsvarar 115 procent av den genomsnittliga skattekraften i landet. Kommuner eller regioner vars beskattningsbara inkomster överstiger dessa nivåer ska i stället betala en inkomstutjämningsavgift till staten.

Inkomstutjämnningen är långtgående, det vill säga skillnaderna i skatteintäkter efter utjämnning är relativt små, givet en genomsnittlig skattesats. Detta ger att utvecklingen av kommunens eget skatteunderlag är av mindre betydelse för kommunens totala intäkter. Om kommunens skattekraft ökar mer än genomsnittet får den enskilda kommunen lämna ifrån sig merparten av skillnaden och vice versa.

Kostnadsutjämnning

I kostnadsutjämnningen utjämnas för strukturella kostnadsskillnader av två slag: behovet av kommunal verksamhet och kostnaden för att producera en viss service. Kommuner med en ogynnsam kostnadsstruktur får ett bidrag. De som har en gynnsam struktur får betala en avgift.

Kostnadsutjämnningen är statsfinansiellt neutral, då summan av bidrag och avgifter är lika stora och därför tar ut varandra. Det tillförs inga nya resurser via kostnadsutjämnningen. Över tid innebär detta att endast den kommun som möter en demografisk utveckling som är mer utmanande än genomsnittet i riket kommer få ett ökat bidrag alternativt en minskad avgift. En kommun med den omvända situationen kommer få se ett minskat bidrag alternativt ökad avgift.

Kostnadsutjämnningen sker enligt den så kallade standardkostnadsmetoden där varje verksamhet eller område behandlas separat.

LSS-utjämnning

Sedan 2004 finns ett nationellt kostnadsutjämnningssystem för kommunernas LSS-kostnader. Som motiv för ett utjämningsystem angavs att det finns stora kostnadsskillnader mellan kommunerna samt att det behövs en utjämnning för att ge alla kommuner likvärdiga ekonomiska förutsättningar att kunna bedriva verksamhet enligt LSS.

Systemet är skilt från det ordinarie kostnadsutjämnningssystemet för kommuner. Skälet är att underlagen inte på samma sätt som i det ordinarie systemet kan anses uppfylla kriteriet att vara opåverkbara för den enskilda kommunen. Till skillnad från den ordinarie kostnadsutjämnningen används faktiskt antal beslutade insatser.

Precis som i det ordinarie kostnadsutjämnningssystemet beräknas en standardkostnad för kommunen. Via LSS-utjämnningen omfördelas kommunernas strukturella kostnader för LSS-verksamheten.

Köpings kommuns utfall i utjämningsystem 2021

Inkomstutjämnning

Köping erhåller sammantaget ett bidrag i inkomstutjämnningen på 11 957 kronor per invånare (cirka 313 mnkr) då man har en egen skattekraft som understiger garantinivån. Samtidigt har kommunen en högre skattesats - 22,16 procent - jämfört med genomsnittet, vilket totalt ger 5,4 procent högre intäkter jämfört med riksgenomsnittet.

	Köping	Riket	Andel i %
Skattekraft kr/invånare	209 419	233 600	89,6
Genomsnittlig skattesats	20,71	20,71	
Skatteintäkter kr/invånare	43 371	48 379	89,6
Inkomstutjämnning kr/invånare	11 957	7000	
Skatteintäkter efter utjämnning kr/invånare	55 328	55 378	99,9
Skillnad i vald skattesats	1,45		
Skillnad i kr/invånare	3 037		
Totalt faktiskt utfall, kr/invånare	58 364	55 378	105,4

Kostnadsutjämnning

Kommuner med en gynnsam kostnadsstruktur får betala en avgift. Kommuner som har en ogynnsam struktur erhåller ett bidrag. Totalt erhåller Köping ett bidrag om 1 882 kronor per invånare (cirka 49 mnkr). Det erhållna bidraget förklaras till stor del av delmodellen för äldreomsorgen. I delmodellerna för barn och unga betalar kommunen däremot en avgift om sammanlagt 433 kronor per invånare.

Verksamhet 2021	Bidrag/ avgift kr/invånare
Barnomsorg	-515
Grundskola	-139
Gymnasieskola	221
Individ- och familjeomsorg	591
Kommunal vuxenutbildning	79
Äldreomsorg	2 614
Verksamhetsövergripande	-126
Övrigt*	-843
Totalt	1 882

* Övrigt = infrastruktur och skydd samt kollektivtrafik

LSS-utjämnning

Köping har fler LSS-insatser i förhållande till befolkningen i riket. De insatser som finns bedöms vara tyngre än riket i genomsnitt (vårdtyngd om 1,16). Sammantaget bedöms kommunen ha en ogynnsam struktur och erhåller därför ett bidrag i LSS-utjämnningen.. Bidraget år 2021 uppgår till 532 kronor per invånare (cirka 14 mnkr).

Bidrag/avgift per invånare	2021
Grundläggande standardkostnad	5 057
Justering vårdtyngd	1,16
Standardkostnad	5 857
Genomsnitt i riket	5 326
Bidrag (+)/ avgift (-)	532

Marginaleffekter i systemet för kommunalekonomisk utjämning

Köping 2021

	Skatte- intäkter	Inkomst- utjämning	Skatter och inkomst- utjämning	Reglerings- post	Struktur- bidrag	Kostnads- utjämning	Totalt
1-5 år	0	57 159	57 159	2 760	0	85 240	145 158
6 år	0	57 159	57 159	2 760	0	32 373	92 291
7-12 år	0	57 159	57 159	2 760	0	77 719	137 637
13-15 år	0	57 159	57 159	2 760	0	60 300	120 218
16-18 år	0	57 159	57 159	2 760	0	78 131	138 050
19-64 år ink 0 kr	0	57 159	57 159	2 760	0	-39 121	20 798
19-64 år ink 200 000 kr	44 320	16 779	61 099	2 760	0	-39 121	24 738
19-64 år ink 500 000 kr	110 800	-43 791	67 009	2 760	0	-39 121	30 648
19-64 år ink 800 000 kr	177 280	-104 361	72 919	2 760	0	-39 121	36 558
65-79 år, sambo, ink 200 000 kr	44 320	16 779	61 099	2 760	0	-29 860	33 999
80-89 år, sambo, ink 200 000 kr	44 320	16 779	61 099	2 760	0	24 798	88 656
90+ år, sambo, ink 200 000 kr	44 320	16 779	61 099	2 760	0	132 892	196 750

Slutsatser

Grundtanken med utjämningsystemet är att alla kommuner ska ha likvärdiga ekonomiska förutsättningar, oavsett befolkningens storlek eller sammansättning. Av detta följer att resurser som omfördelas ska motsvara de förändringar av kostnaderna som befolkningsförändringen genererar. Detta gäller vid genomsnittlig avgifts-, ambitions- och effektivitetsnivå (allt annat lika).

Detta medför att den inflyttade personen som ger kommunen störst intäkt inte är hög-inkomsttagaren, utan kanske skoleleven eller den äldre kvinnan. Exemplet till vänster visar att utfallet varierar kraftigt beroende på vilken ålder personen som flyttar har, och att personens inkomst har en mindre betydelse. Ytterligare tillägg tillkommer i kostnadsutjämnningen om personen är ogift 65+.

Kommunal verksamhet och befolkningsförändringar

Att en kommun med stor befolkning har ”mer” kommunal verksamhet än en liten är tämligen självklart. Två lika stora kommuner kan dock ha olika utbyggd kommunal verksamhet.

Skillnader kan förklaras av:

- Åldersstrukturen
- Socioekonomiska strukturen
- Graden av ”frivillig” verksamhet
- Ambitionsnivån i obligatorisk verksamhet
- Inslag av entreprenad (påverkar nivån på den verksamhet där kommunen är huvudman)

Den enklaste kommunen att driva är den där befolkningsutvecklingen är stabil och där ålderskullarna är ungefär lika stora mellan åren. Verkligheten är dock en annan!

Både minskande och växande kommuner upplever svängningar i ålderskullarnas storlek på grund av historiska variationer av födelsetalen (40-talet, 60-talet, 90-talet).

Efterfrågan på kommunens tjänster behöver nödvändigtvis inte öka eller minska i samma takt som antalet invånare förändras. Alla invånare efterfrågar inte alla delar av kommunernas tjänsteutbud.

Efterfrågan på verksamhetslokaler beror framför allt av utvecklingen för de specifika åldersgrupper som verksamheterna vänder sig till och av statliga reformer eller samhällsförändringar som påverkar målgruppernas efterfrågan.

För de individuella tjänsterna kostar nya lokaler och anläggningar mer än gamla. Finns det ledig kapacitet kan exempelvis en ytterligare elev kosta mindre än genomsnittet (marginalkostnaden). När kommunen slår i kapacitetstaket kan den extra eleven bli väldigt dyr.

För de kollektiva tjänsterna bör det dock finnas stordriftsfördelar för vissa verksamheter där kostnaden kan öka mindre än vad som följer av befolkningstillväxten.

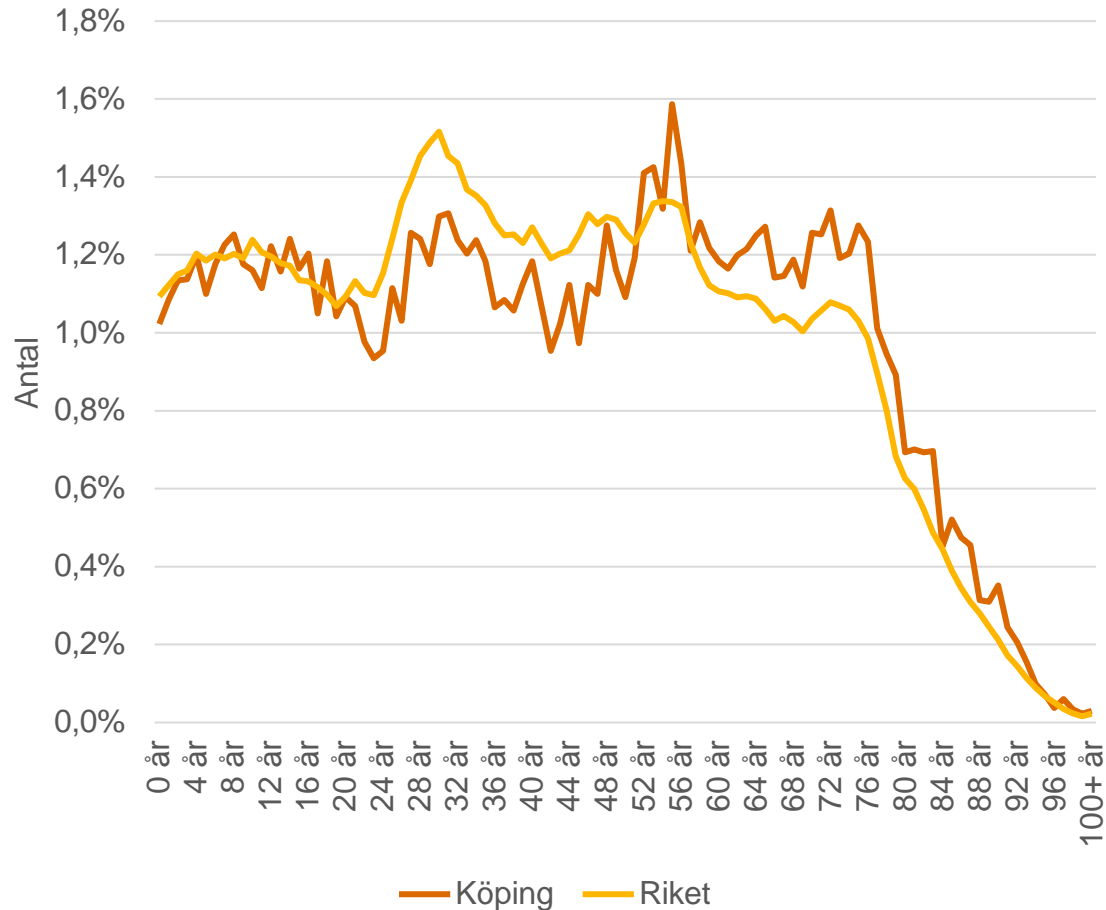
Viktiga verktyg för att hantera expansionen är:

- Bostadsbyggnadsprognos
- Befolkningsprognos
- Lokalresursplan
- En adekvat resursfördelningsmodell i budgetprocessen

Befolkningsstruktur

Köping jämfört med riket 2020

Åldersstruktur

Relativ befolkningsstruktur

Köping har likt riket som helhet en variation i åldersgruppernas storlek. Det finns dock en demografisk skillnad mellan riksgenomsnittet och Köpings kommun.

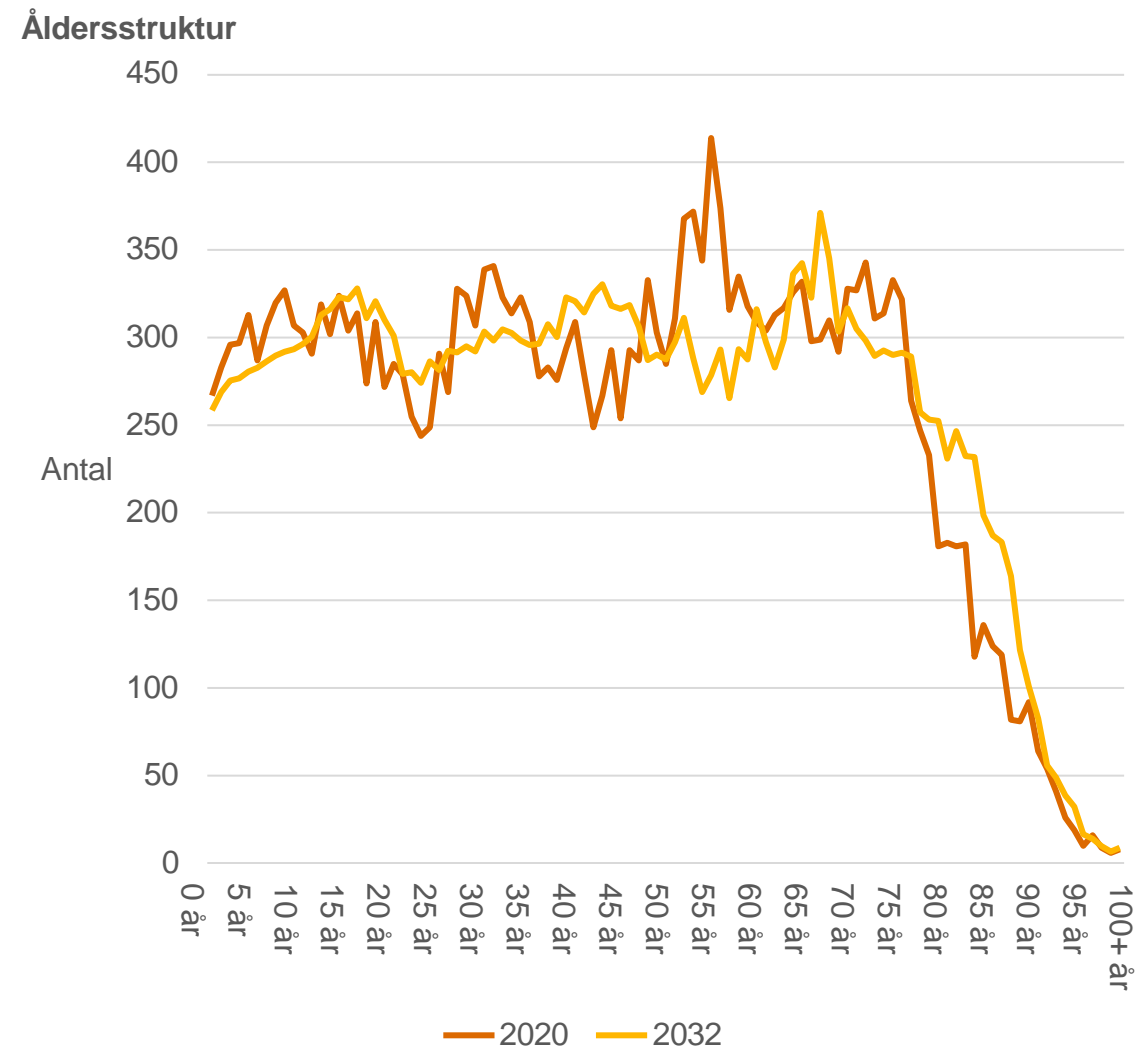
I riket finns tre tydliga toppar. De handlar om de som är födda på 1940-, 1960- samt 1990-talet och som nu är cirka 30, 50 och 70 år gamla.

Till skillnad från rikets demografi har Köpings kommun en tydlig topp gällande ungdomar i gymnasieåldern. Kommunen har även en hög andel av befolkningen som är över 65 år i förhållande till riket.

Beroende på kommunens befolkningsstruktur relativt riket så får det ekonomiska konsekvenser i kostnadsutjämnningen. Exempelvis har Köping en högre andel invånare som är över 65 år, vilket förklarar kommunens bidrag i delmodellen för äldreomsorg om totalt 2 614 kronor per invånare.

Åldersstruktur

2020 jämfört med 2032

Åldersstruktur

Utvecklingen av befolkningsstrukturen fram till 2032 är en förskjutning av dagens struktur samt förväntningar med avseende på framtidens flyttmönster och födelseantal.

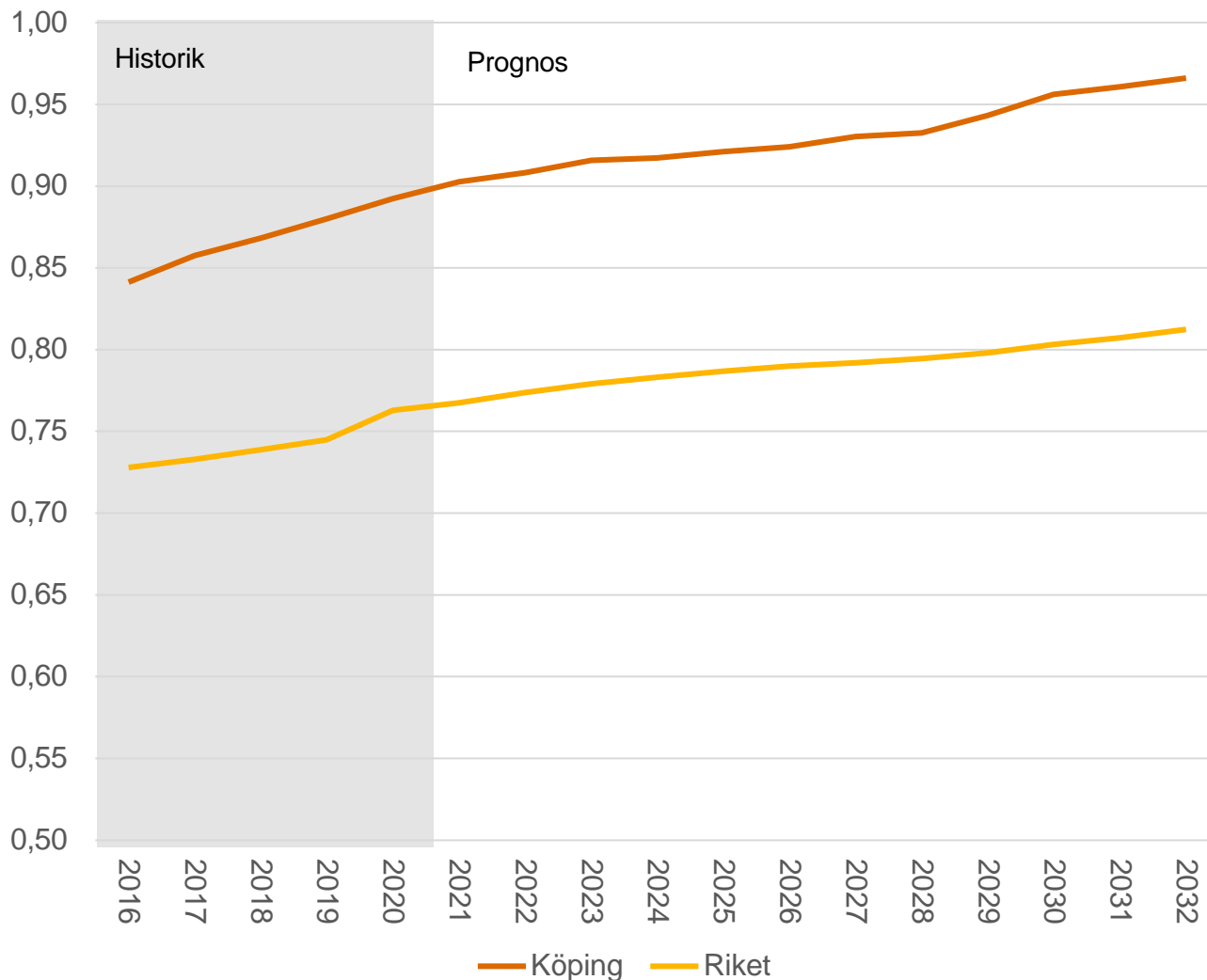
Fram till 2032 kommer Köpings befolkning att öka inom invånare 80+ år. Antalet förskolebarn samt lågstadieelever förväntas minska medan högstadieelever samt gymnasieungdomar beräknas öka något. Även antalet invånare i åldrarna 35-45 år beräknas öka enligt prognosen.

Sammantaget förväntas detta resultera i ett högre bidrag i kostnadsutjämnningen, vilket huvudsakligen förklaras av ett ökat bidrag inom delmodellen för äldreomsorgen.

Denna utveckling påverkar den så kallade försörjningskvoten, se nästa bild.

Försörjningskvot

Försörjningskvot

Definition

Försörjningskvoten är ett viktigt demografiskt nyckeltal. Den belyser något förenklat relationen mellan utgifter för vård och omsorg samt skola i förhållande till skattebasens storlek.

Kvoten kan definieras som kvoten mellan den befolkning som inte är ekonomiskt aktiv och den ekonomiskt aktiva befolkningen. En kvot lägre än 1 innebär fler som jobbar än som inte jobbar och omvänt om kvoten är högre än 1.

Historik

Sverige har de senaste åren haft en mycket gynnsam situation eftersom stora åldersgrupper (40-talister, 60-talister) har varit i arbetsför ålder. Försörjningskvoten uppgick år 2020 till 0,76.

Köping har historiskt haft en hög försörjningskvot. År 2020 uppgick den till 0,89. Kvoten har succesivt ökat från 0,84 år 2016.

Prognos

Det ökade antalet invånare i icke-arbetsför ålder kommer höja försörjningskvoten framöver i riket. Även Köpings försörjningskvot kommer öka från 0,86 år 2020 till 0,97 år 2032. Detta betyder att Köpings befolkningsutveckling i högre grad än riket kommer vara präglad av färre i arbetsför ålder. Detta förklaras främst av ökningen bland invånare över 65 år i Köping.

Demografisk framskrivning

Metod – kostnadsberäkning per ålderskategori i Köping

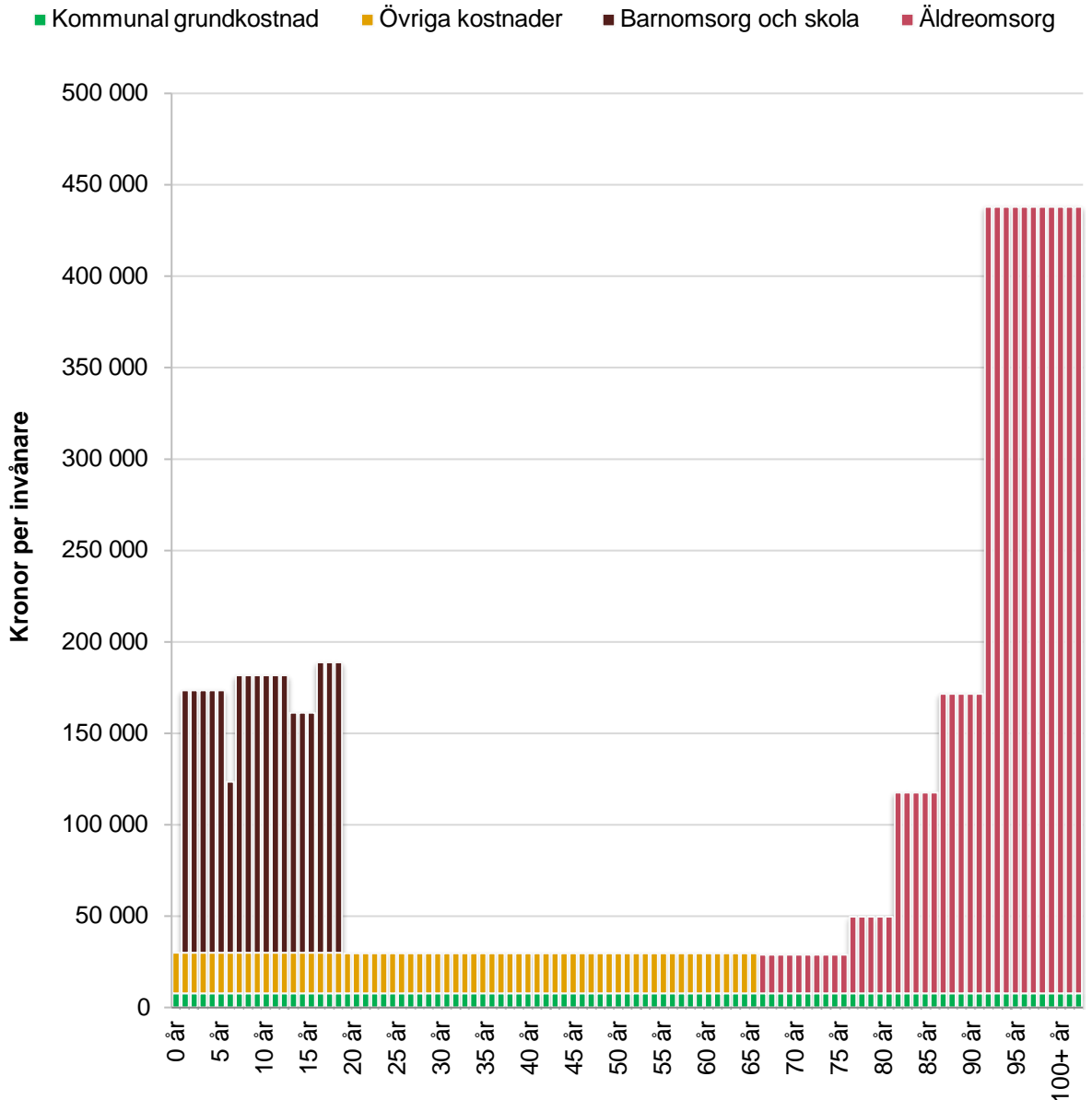
Den framtida underliggande efterfrågan av kommunal verksamhet kan uppskattas genom en så kallad demografisk framskrivning. Uppskattningen bygger på befolkningsprognosen och ett konstant utnyttjandemönster av kommunens tjänster.

Utifrån kommunens redovisade kostnader beräknas de olika åldersgruppernas genomsnittliga nyttjande och kostnad för de olika verksamheterna fram (se bild till höger). De framräknade "prislapparna" skrivs sedan fram med utvecklingen av de olika åldersgrupperna enligt kommunens befolkningsprognos.

Utnyttjandemönstret antas vara konstant över tid, det vill säga:

- servicenivå, andelen som nyttjar verksamheten
 - kostnad per person i åldersgruppen, resurstilldelning
- Antagandet om konstant utnyttjandemönster kan ifrågasättas. Det finns många icke demografiska faktorer som påverkar efterfrågan på kommunala tjänster, till exempel politiska reformer.

Kommunernas kostnader har historisk ökat snabbare än vad som har varit motiverat av demografin. Det har handlat om ambitionshöjningar både från kommunernas sida och från staten (genom olika reformer).

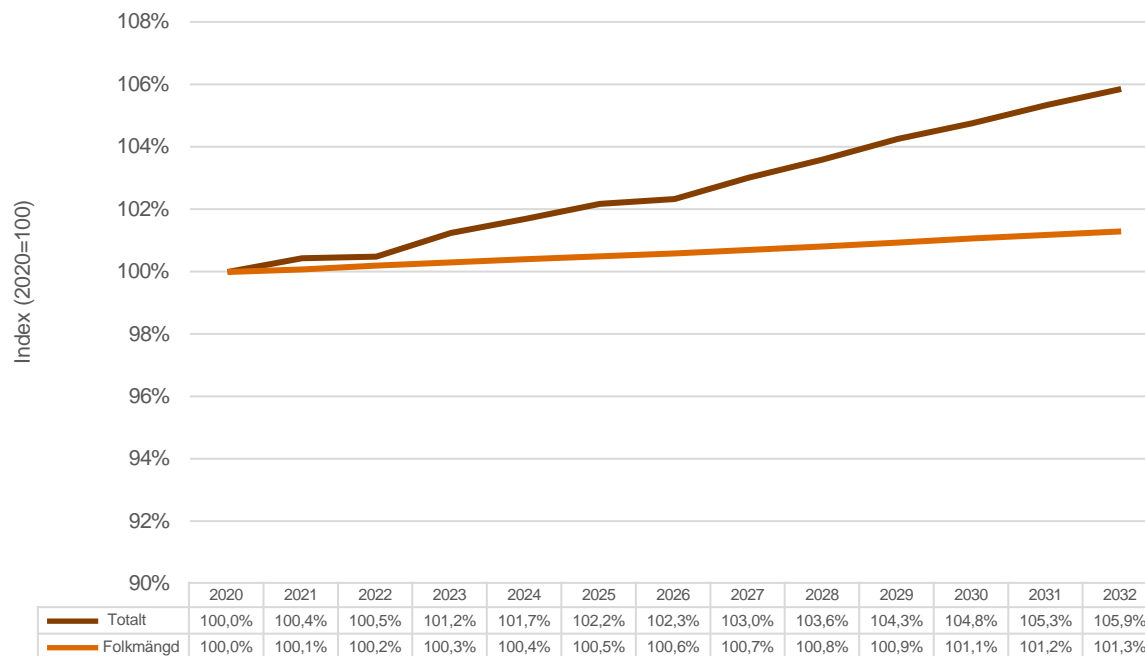
Kostnadstryck till 2032

Sammantaget och årlig förändring

Total kostnadsutveckling utifrån demografin

Givet Köpings befolkningsprognos och de antaganden som har gjorts avseende servicenivåer med mera uppgår det totala kostnadstrycket till 5,9 procent (110 miljoner kronor) fram till år 2032. Det ska jämföras med en ökning av totalbefolkningen på 1,3 procent.

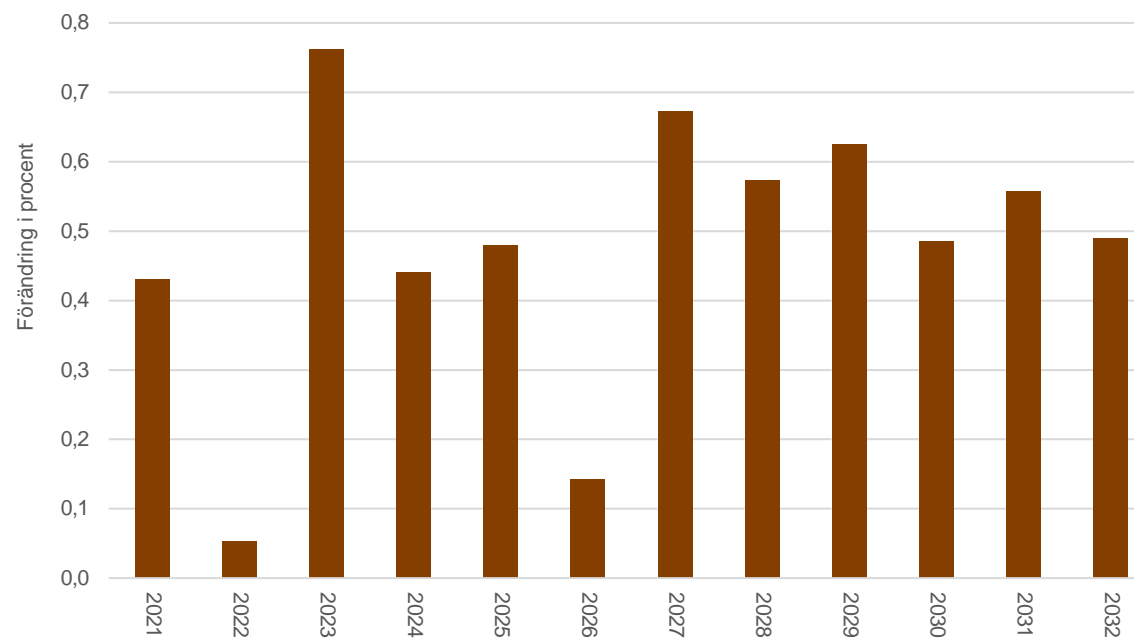
Demografiskt tryck och befolkning

Årlig förändring av kostnaderna utifrån demografin

Det demografiska trycket varierar över mätperioden. Enligt kalkylen kommer det demografiska trycket vara som högst år 2023, 2027 och 2029. Som lägst kommer trycket vara år 2022 och 2026. I genomsnitt uppgår den årliga ökningen av det demografiska trycket till 0,5 procent per år.

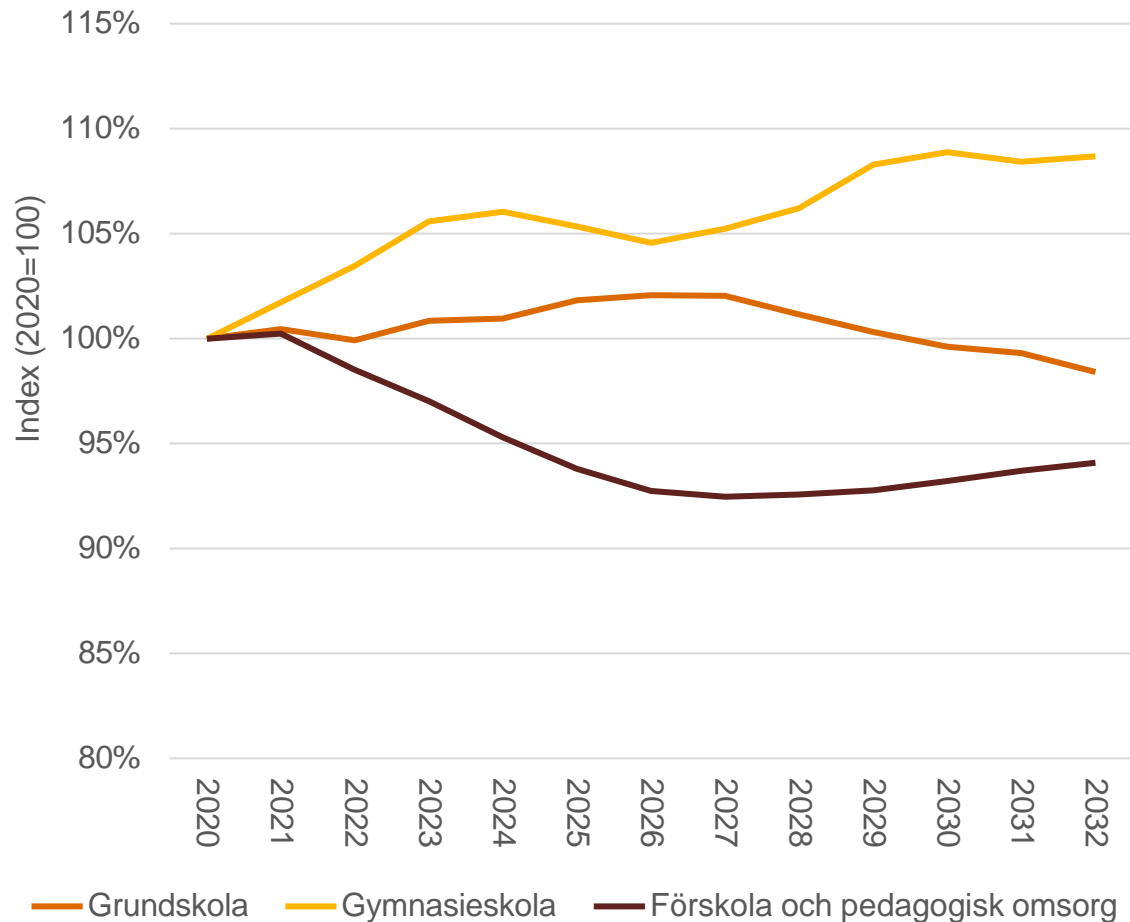
Demografiskt tryck, årlig förändring

Kostnadstryck till 2032 för huvudverksamheterna

Förskola, grundskola samt gymnasieskola

Demografiskt tryck

Förskola, grundskola samt gymnasieskola

En utveckling enligt befolkningsprognosen skapar ett resursbehov på verksamheterna för barn och unga fram till 2032 enligt nedan:

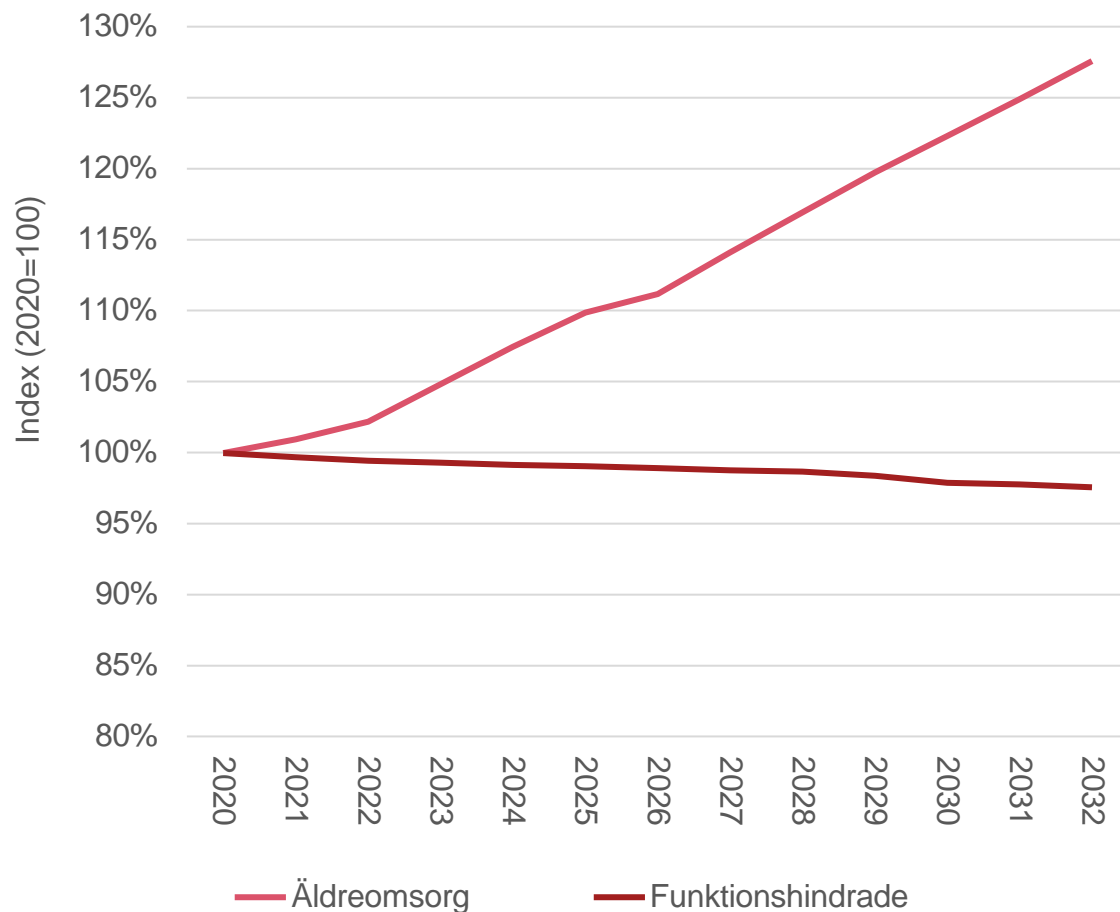
- Kostnadstryck förskola – **-5,9 procent**
- Kostnadstryck grundskola – **-1,6 procent**
- Kostnadstryck gymnasieskola – **8,7 procent**

Det är alltså gymnasiet som kommer ha mest omfattande kostnadstrycksökning, medan både förskolan och grundskolan kostnadstrycket beräknas vara negativt. Kostnadstrycket inom gymnasieskolan beräknas öka kraftigt fram till år 2024, och även mellan perioden 2026-2030. Kostnadstrycket inom förskolan minskar fram till år 2027 men ökar något i slutet av mätperioden. Inom grundskolan ökar trycket fram till 2027, för att sedan minska.

Kostnadstryck till 2032 för huvudverksamheterna

Äldreomsorg och omsorg för personer med funktionsnedsättning

Demografiskt tryck

Äldreomsorg och omsorg för personer med funktionsnedsättning

En utveckling enligt befolkningsprognosen skapar ett resursbehov på verksamheterna för äldre och personer med funktionsnedsättning fram till 2032 enligt nedan:

- Kostnadstryck äldreomsorgen – 27,6 procent
- Kostnadstryck omsorg för personer med funktionsnedsättning – **-2,4 procent**

Kostnadstrycket inom äldreomsorgen förväntas öka succesivt under hela mätperioden med ökad intensitet efter år 2027. Vi kan således konstatera att de verksamheter som bidrar mest till det demografiska kostnadstrycket är äldreomsorgen och gymnasieskolan.

Även om kostnaderna ökar mycket behöver inte bidraget till det totala kostnadstrycket öka lika mycket, detta beroende på hur stor andelen av de totala kostnaderna verksamheten utgör.

Kostnadstryck per verksamhet och dess påverkan på totalen

Kommunens kostnader ökar på grund av det så kallade demografiska trycket med 5,9 procent (110 miljoner kronor) under perioden 2020 till 2032. Under samma period beräknas totalbefolkningen öka med 1,3 procent. Beräkningen är i fasta priser.

Även om kostnaderna ökar mycket behöver inte bidraget till det totala kostnadstrycket öka lika mycket, detta beroende på hur stor andelen av de totala kostnaderna verksamheten utgör. I tabellen till höger visas hur stor påverkan respektive utgiftsslag har på de totala kostnadstrycket. I tabellen syns att kostnadstrycket är som störst inom äldreomsorgen. Både förskolan och grundskolan förväntas minska och utgöra en mindre andel av kommunens verksamhet. I absoluta tal minskar förskolan mest. Andelsmässigt kommer endast äldreomsorgen och gymnasieskolan att öka, medan övriga verksamheter kommer få en lägre andel av de totala resurserna.

Övriga verksamheter skrivs fram och antas minska med 0,1 procent under perioden. Några antaganden om förändrade servicenivåer eller andra förändringar har inte gjorts. Totalt minskar dessa kostnader med 0,4 miljoner kronor i fasta priser under perioden. Här kan diskuteras hur mycket dessa verksamheter ska tillåtas växa framöver.

Utgiftsslag	Andel 2020, %	Andel 2032, %	Kostnads-tryck, effekt %	Andel av totala kostnads-trycket %	Kostnads-tryck, effekt mnkr
Förskola och skolbarnsomsorg	13,6	12,1	-5,9	-13,7	-15,1
Grundskola	19,0	17,7	-1,6	-5,1	-5,7
Gymnasieskola	6,8	7,0	8,7	10,1	11,2
Äldreomsorg	24,2	29,2	27,6	114,2	125,7
Funktionshindrade	12,1	11,1	-2,4	-5,0	-5,5
Övrigt	24,2	22,9	-0,1	-0,4	-0,4
Totalt	100,0	100,0	5,9	100,0	110,1

Köpings kommuns investeringar

Utfall per invånare 2015-2020 samt prognos per invånare 2021-2032

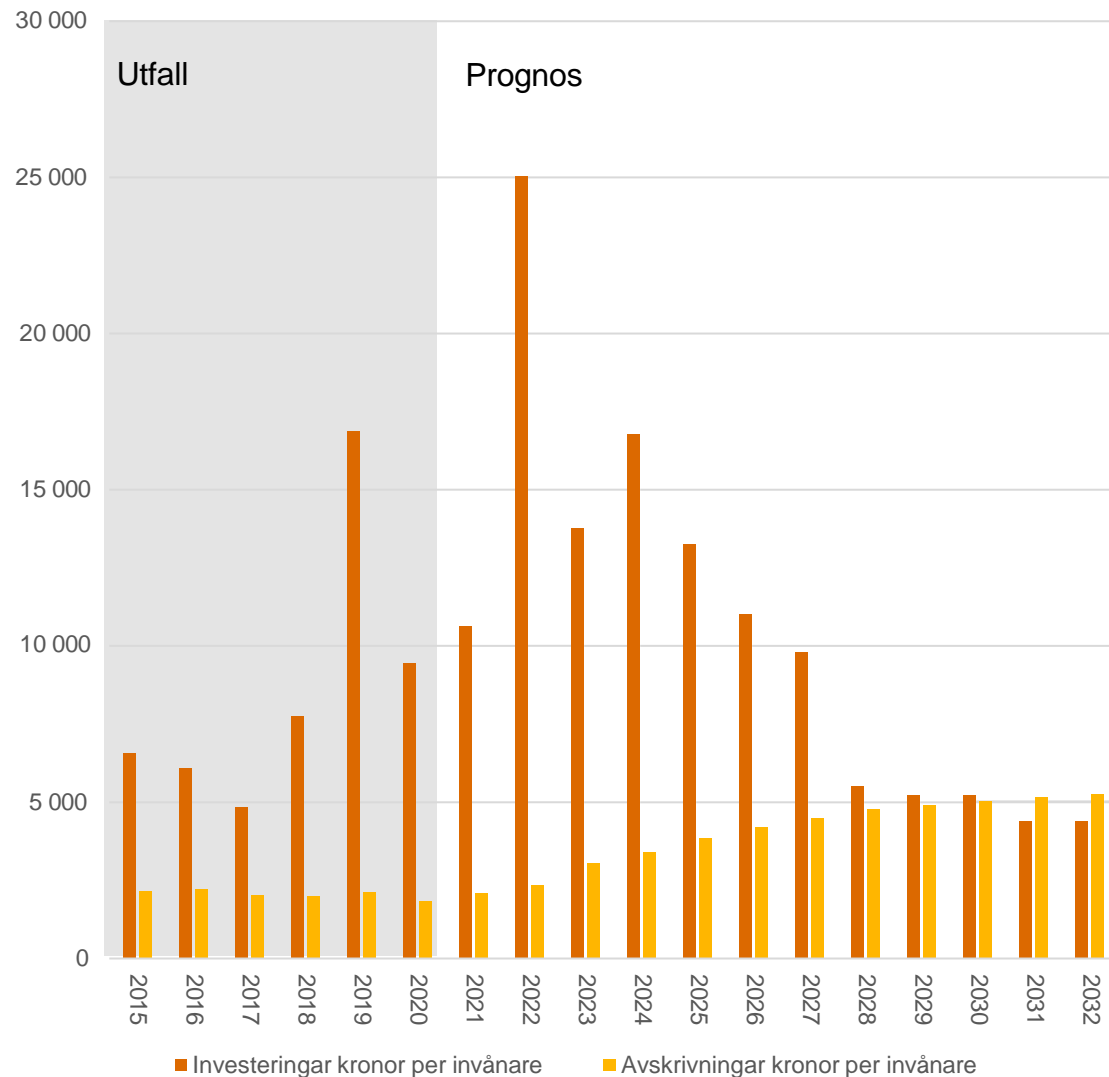
Historik

Kommunens årliga investeringar har ökat sedan 2015. År 2019 hade kommunen särskilt omfattande investeringar – motsvarande 16 888 kronor per invånare. Avskrivningar per invånare har dock minskat med 14,6 procent sedan 2015.

Investeringar fram till 2032

Enligt investeringsprognosen finns det för perioden ett behov av investeringar i kommunen motsvarande 3,28 miljarder kronor (3,64 miljarder kronor om inflation beaktas).

Den årliga investeringsutgiften (minus eventuella investeringsbidrag) varierar mellan 116 och 654 miljoner kronor (år 2031 och 2032 respektive år 2022). Vi noterar att merparten av kommunens investeringar ligger i början av perioden – 72,2 procent av investeringarna planeras fram till år 2026 medan endast 27,8 procent ska effektueras mellan 2027 och 2032. År 2031 och 2032 beräknas exempelvis avskrivningarna vara mer omfattande än årets investeringar.

Intäkter

Årlig förändring

Framskrivning

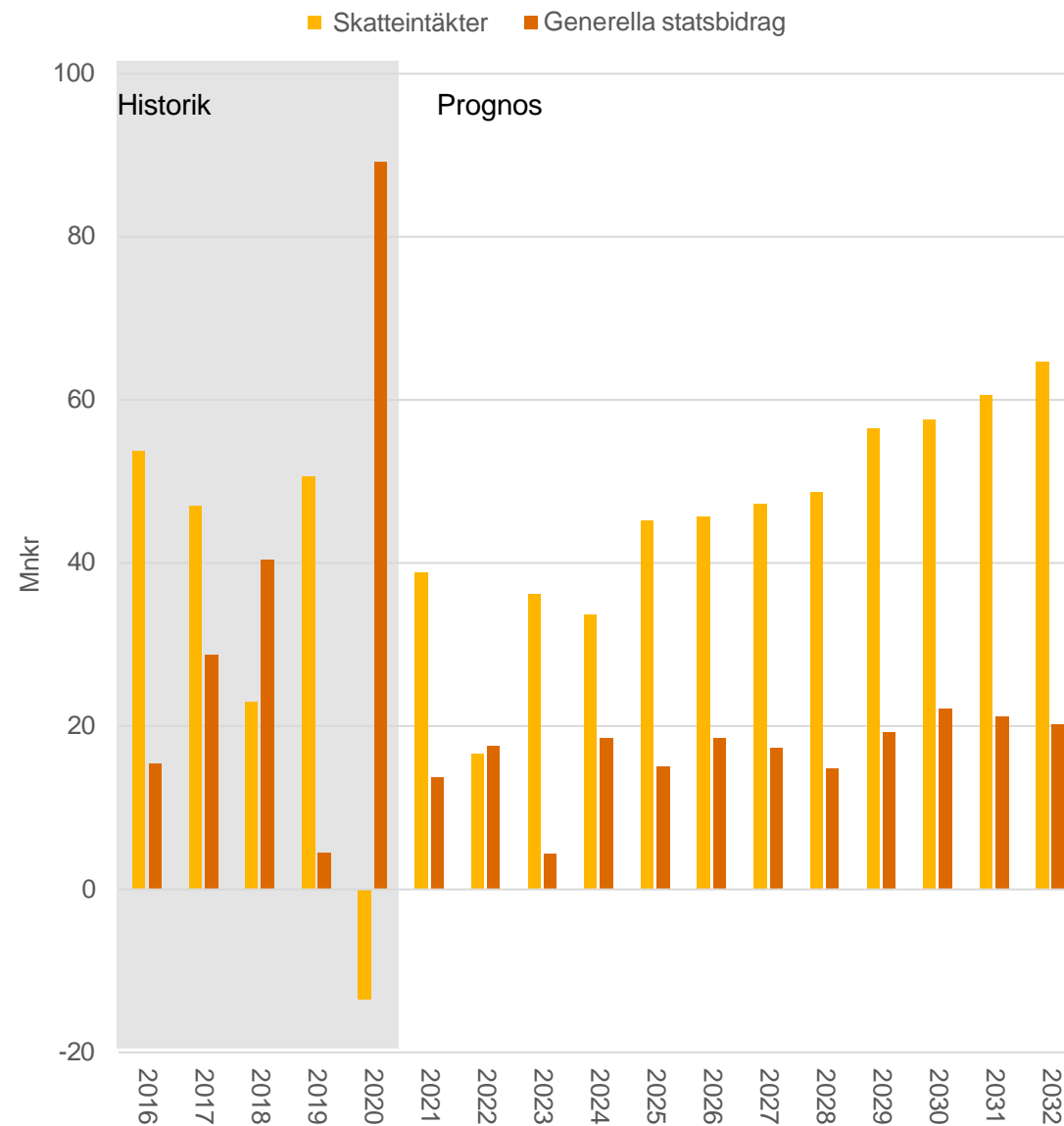
Skatteunderlaget och därmed utvecklingen av kommunens skatteintäkter förväntas öka under perioden. I beräkningen har vi antagit oförändrad skattekraft fram till 2032. Även skattesatsen ligger på samma nivå – 22,16 – som år 2021.

Utvecklingen av skatteintäkter förväntas ligga under riksgenomsnittet eftersom vi har antagit en oförändrat skattekraft (89 procent av medelskattekraften) jämfört med riket. Kommunen förväntas även ha en lägre andel i arbetsför ålder än historiskt (ökning av försörjningskvoten), vilket ökar kommunens generella statsbidrag.

Utvecklingen av pandemin påverkar den framtida skatteprognosen. År 2020 minskade skatteintäkterna med 13 miljoner kronor samtidigt som de generella statsbidragen ökade med 89 miljoner kronor. År 2021 beräknas skatteintäkterna öka med 39 miljoner kronor samtidigt som ökningen av generella statsbidrag ökar med 14 miljoner kronor.

Den prognosticerade förändringen av kommunalekonomisk utjämning redovisas på nästa sida.

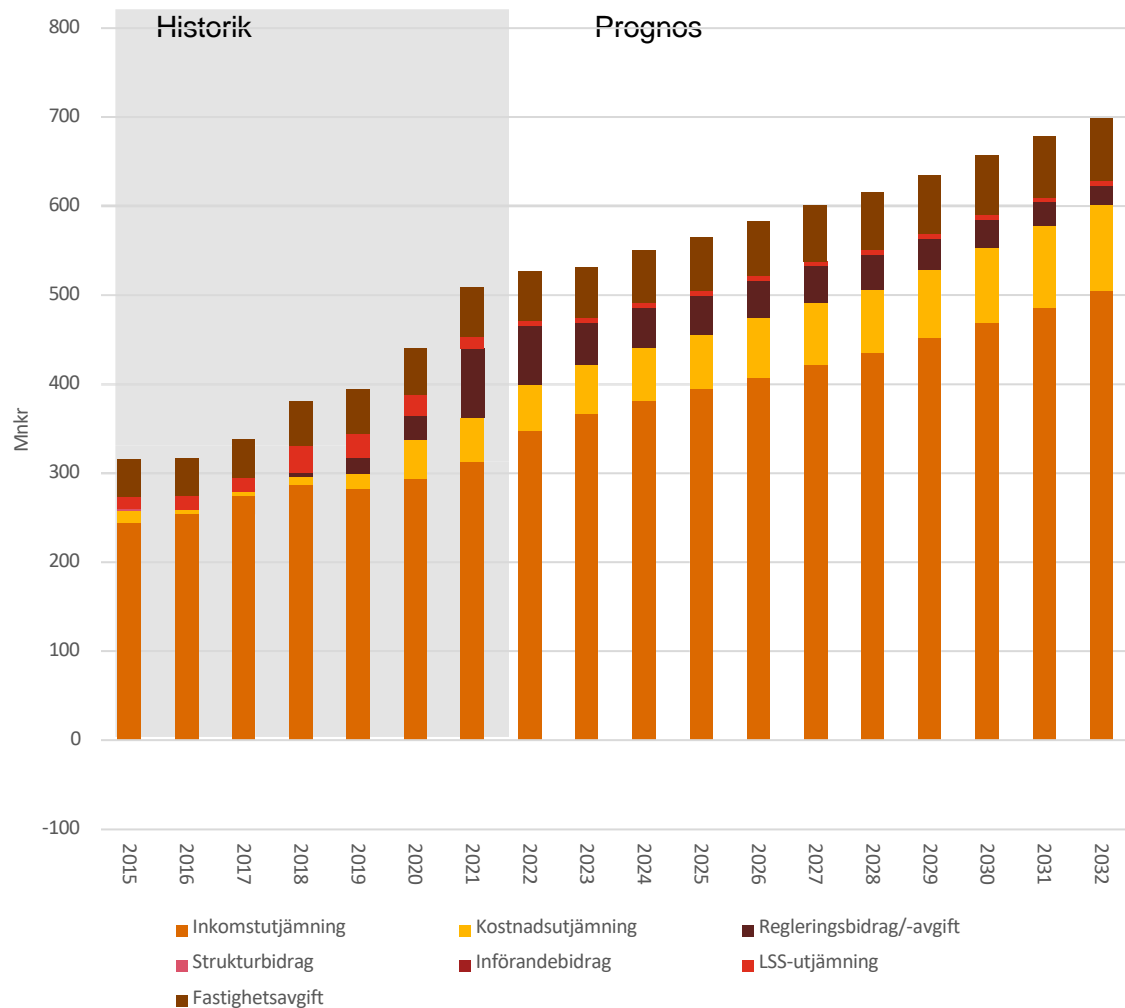
Årlig förändring av intäkter

Kommunalekonomisk utjämning

Statsbidrag, utjämning samt fastighetsavgift

Inkomstutjämning

Kommunens bidrag från inkomstutjämningen kommer att öka. Vi har antagit en relativt oförändrad skattekraft i kommunen.

Kostnadsutjämning

Intäkterna från kostnadsutjämningen förväntas öka allteftersom kommunens struktur försämras jämfört med riket. Det är främst delmodellen för äldreomsorg som förklarar ökningen.

LSS-utjämning

Relativ ökning av LSS-bidraget gentemot riket utifrån nuvarande frekvenser.

Total nivå

Totalt beräknas generella statsbidrag, utjämning och fastighetsavgift i Köpings kommun uppgå till 698 mnkr år 2032, vilket är cirka 37 procent högre än utfallet 2021.

Köping förväntas under perioden erhålla ett allt större bidrag inom kostnadsutjämningen och inkomstutjämningen. **Kostnadsutjämningen förväntas öka allteftersom kommunens struktur försämras, främst inom äldreomsorgen.** Metoden för att beräkna kostnadsutjämningen gjordes om inför år 2020. Köpings bidrag ökade med 28 miljoner kronor år 2020 jämfört med föregående år, vilket motsvarar en ökning om 165 procent. Framöver ser vi en succesiv ökning av bidraget.

Utveckling av kostnader och intäkter

Akkumulerat

Kostnader och intäkter fram till 2032

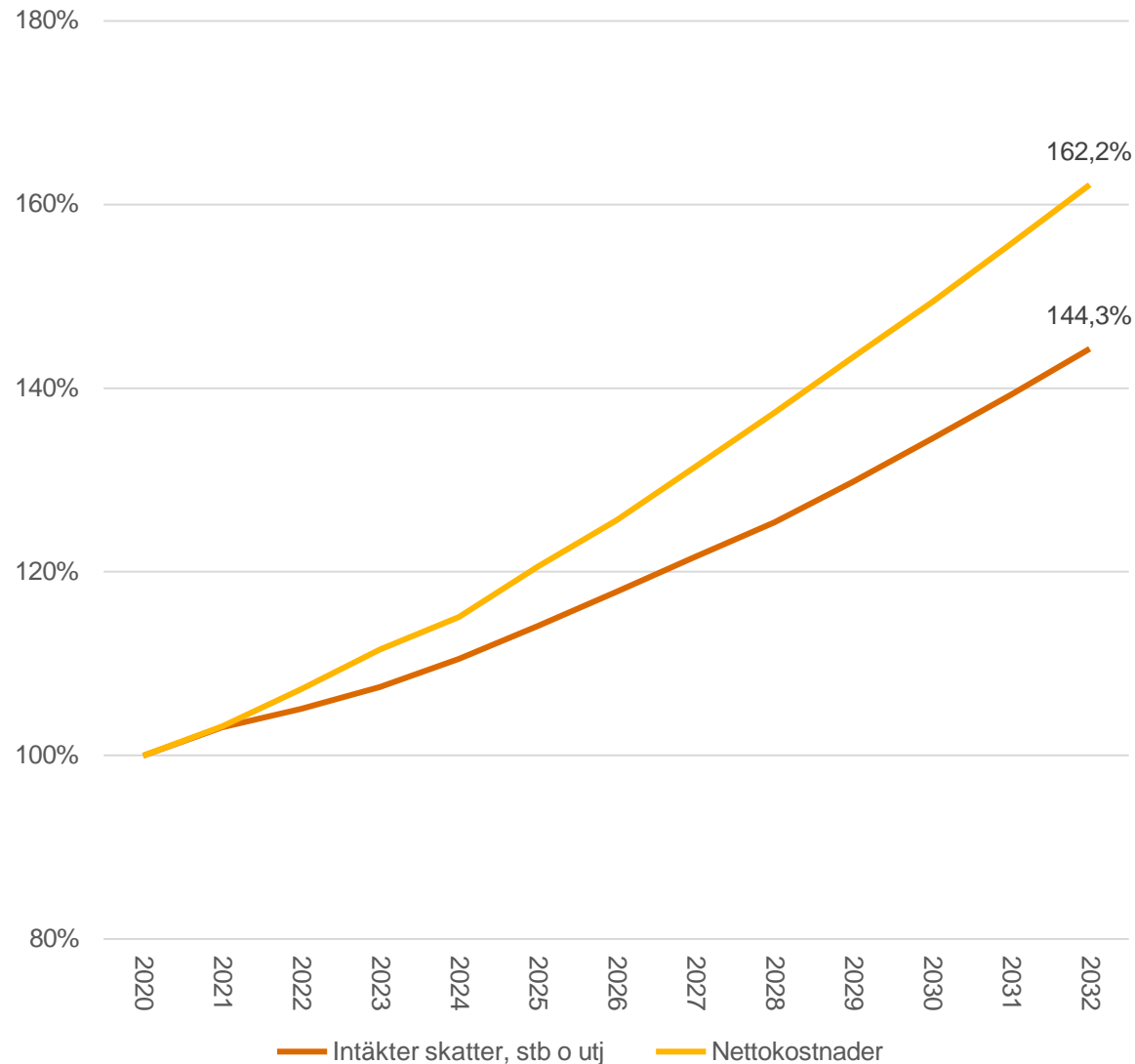
Gapet mellan intäkter och kostnader innebär att kommunen inte har möjlighet att fullt ut finansiera det demografiska trycket (inklusive ökade kostnader för avskrivningar), en full löne- och prisuppräknung samt uppnå det finansiella resultatmålet på 0,5 procent år 2021 och 0,75 procent fram till år 2032.

För att få intäkter och kostnader i balans och uppnå ett resultat enligt målet kan kommunen:

- succesivt höja skatten med totalt 2,95 kronor fram till 2032 (motsvarande 0,25 kronor årligen), eller
- årligen effektivisera i genomsnitt med 0,95 procent, eller
- kombinera ovanstående i olika utsträckning. Effektiviseringsbehovet

uppstår framför allt efter år 2024. Mellan 2025 och 2029 uppgår effektiviseringsbehovet i genomsnitt till 1,61 procent per år, vilket bland annat förklaras av ett högt demografiskt tryck inom gymnasieskolan och äldreomsorgen samt ökade kostnader till följd av genomförda investeringar.

Utveckling nettokostnader och intäkter (index)

Utmaningar och risker 1 (4)

- Landets kommuner står inför stora ekonomiska utmaningar. Tillväxttakten i svensk ekonomi avtar och åren med stark utveckling av skatteunderlaget ligger bakom oss. Corona-pandemin har accelererat denna trend och det finns anledning att följa utvecklingen av skatteunderlaget särskilt noga.
- I rapportens längre perspektiv är samhällsekonomin konjunkturlös och antagandena om tillväxten bygger på tillgängliga produktionsfaktorer och historisk trend. Under perioden fram till 2032 kommer dock låg- och högkonjunkturer sannolikt inträffa. Konjunkturläget kommer att påverka kommunens intäkter och även bostadsmarknaden.
- Kalkylerna tar sin utgångspunkt i kommunens befolkningsprognos. I denna ligger antaganden om demografiska händelser såsom inflyttning och antalet födda. Det finns alltid en risk att prognoserna slår fel och att kommunens befolkningsstruktur blir en annan och planeringen slår fel.
- En stor del av kommunens intäkter utgörs av statsbidrag. Dessa är inte indexerade och kommunsektorns finansiering blir således beroende av statens välvilja och finansiella möjligheter.
- I beräkningarna ökar kostnaderna i takt med demografin samt den allmänna löne- och prisutvecklingen. Rapporten visar att det kommer bli svårt att finansiera detta. Historiskt har kommunsektorn ökat kostnaderna mer än vad som varit motiverat utifrån demografin. Det kan därmed finnas en förväntan på fortsatt utbyggd välfärd. För att nå nuvarande resultatkrav måste kommunen uppnå en effektivisering över perioden på minst 0,95 procent årligen.

Utmaningar och risker 2 (4)

- I kalkylen förutsätts kommunen investera i verksamhetslokaler enligt framtagna investeringsprognoser. Det bör understrykas att investeringsprognosen som tillämpats i denna kalkyl inte är beslutad, utan snarare en analys av möjlig investeringsutgift utifrån identifierat behov. Investeringsnivån som vi har utgått från i denna rapport överstiger de demografiska investeringarna med 2,2 miljarder kronor i fasta priser. Kommunen bör se över behovet av volymutökningar, säkerställa god styrning av kommande investeringsprojekt samt upprätthålla en hög resultatnivå för att uppnå en rimlig självfinansiering av investeringarna. Enligt uppgift har kommunen en omfattande underhållsskuld, vilket gör att investeringsnivån är högre än i den demografiska modellen. Kommunen ser även ett omfattande investeringsbehov i början av mätperioden, medan vi ser ett relativt jämnt fördelat investeringsbehov under perioden.
- Enligt kalkylen kommer Köpings kommun finansiera ungefär hälften av de framtida investeringar med den löpande verksamheten. Totalt kommer kommunen ha 2,3 miljarder kronor i lån år 2032, en ökning med 1,6 miljarder kronor mot nuvarande nivå. Detta är förutsatt att kommunen når resultatmålet under hela mätperioden.
 - Kommunkoncernens totala långfristiga skulder uppgick år 2020 till 69 153 kronor per invånare medan kommunens långfristiga skulder uppgick till 26 786 kronor per invånare.
 - En stor upplåning ökar kommunens exponering mot räntemarknaden och därmed risken.

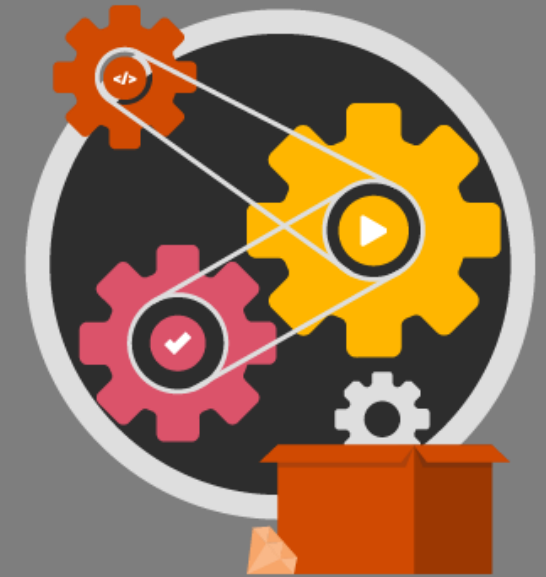
Utmaningar och risker 3 (4)

- Att till viss del lånefinansiera varaktiga investeringar behöver inte vara felaktigt. Det viktiga är att hålla positiva resultat och därmed upprätthålla en rimlig egenfinansiering. En kraftigt ökad upplåning kan leda till sämre kreditvärdighet. Exempel på väsentliga faktorer riskbedömning kan vara skuld per invånare, belåningsgrad, historisk befolkningsutveckling, nettokostnad per invånare, resultat i förhållande till omsättning, soliditet, skatteunderlag per invånare etcetera.
- Att växa innebär en utmaning när det gäller den strategiska lokalförsörjningen. Köpings kommun beräknas växa med 0,1 procent årligen, vilket är en relativt modest nivå jämfört med historisk tillväxt. Totalt beräknas befolkningen öka med 337 invånare fram till år 2032. Gymnasieverksamheten och äldreomsorgen förväntas öka, medan förskolan och grundskolan förväntas minska. Det finns en risk att stå utan nödvändiga lokaler och tvingas till dyra tillfälliga lösningar. Samtidigt är det inte önskvärt att stå med ett överskott på lokaler om man bygger för tidigt och/eller för mycket. Vi ser att Köpings investeringsbehov är omfattande i förhållande till volymutvecklingen, vilket delvis kan tänkas förklaras av underhållsskulden.
 - En del av kommande volymökningar kan hanteras av enskilda aktörer. Det gäller även lokalförsörjningen. Är kommunens erbjudande tillräckligt intressant ur ett ekonomiskt perspektiv eller måste kommunen höja sina ersättningsnivåer får att locka till sig aktörer?

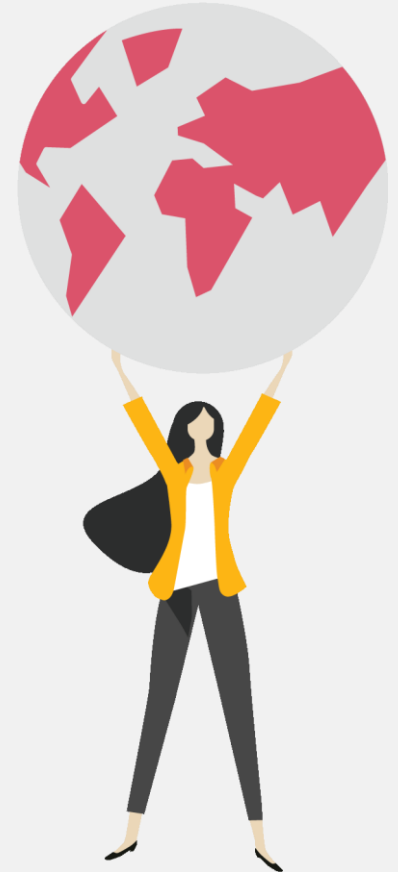
Utmaningar och risker 4 (4)

- Redan nu är det brist på personal i flertalet kommunala yrken. Den demografiska utvecklingen innebär ett behov av nyanställningar. Detta tillsammans med personalomsättning och pensionsavgångar gör att kommunen möter ett stort rekryteringsbehov. Detta ska ske i konkurrens med andra arbetsgivare (både kommunala och privata) vilket kan leda till en löneglidning.
- Kommunen erhåller ett bidrag i kostnadsutjämningen som succesivt ökar. Även bidraget från inkomstutjämningen kommer att öka över tid. Totalt sett är kommunen en tagare i utjämningsystemet och påverkas således i hög utsträckning vid förändringar av modellerna. Totalt beräknas Köpings kommun generella statsbidrag, utjämning och fastighetsavgift uppgå till 698 miljoner kronor år 2032, vilket är cirka 37 procent högre än utfallet 2021.
- Den demografiska utvecklingen gör att efterfrågan på välfärdstjänster ökar vilket innebär att kommunen måste leverera mer välfärd med relativt mindre resurser vilket kräver en omställning. Därmed ökar också kraven på effektivitet och produktivitet. Därför är det viktigt att beslutsunderlagen är väl genomarbetade och belyser effekterna på kort och lång sikt.
- Till år 2032 beräknas befolkningen öka i modest takt. Tillväxten bidrar till möjligheter men innebär samtidigt stora utmaningar för kommunen, särskilt inom de kommunalekonomiskt kostnadsintensiva grupper såsom invånare över 80 år samt barn och unga. I Köpings befolkningsprognos ser vi omfattande behov inom gymnasieverksamheten och äldreomsorgen. För att möta den växande befolkningens behov kommer det att krävas en utveckling av verksamheten och investeringar. Det är även viktigt att ständigt följa den demografiska utvecklingen och framtida prognoser så att kommunen planerar för rätt verksamheter.

Rekommendationer

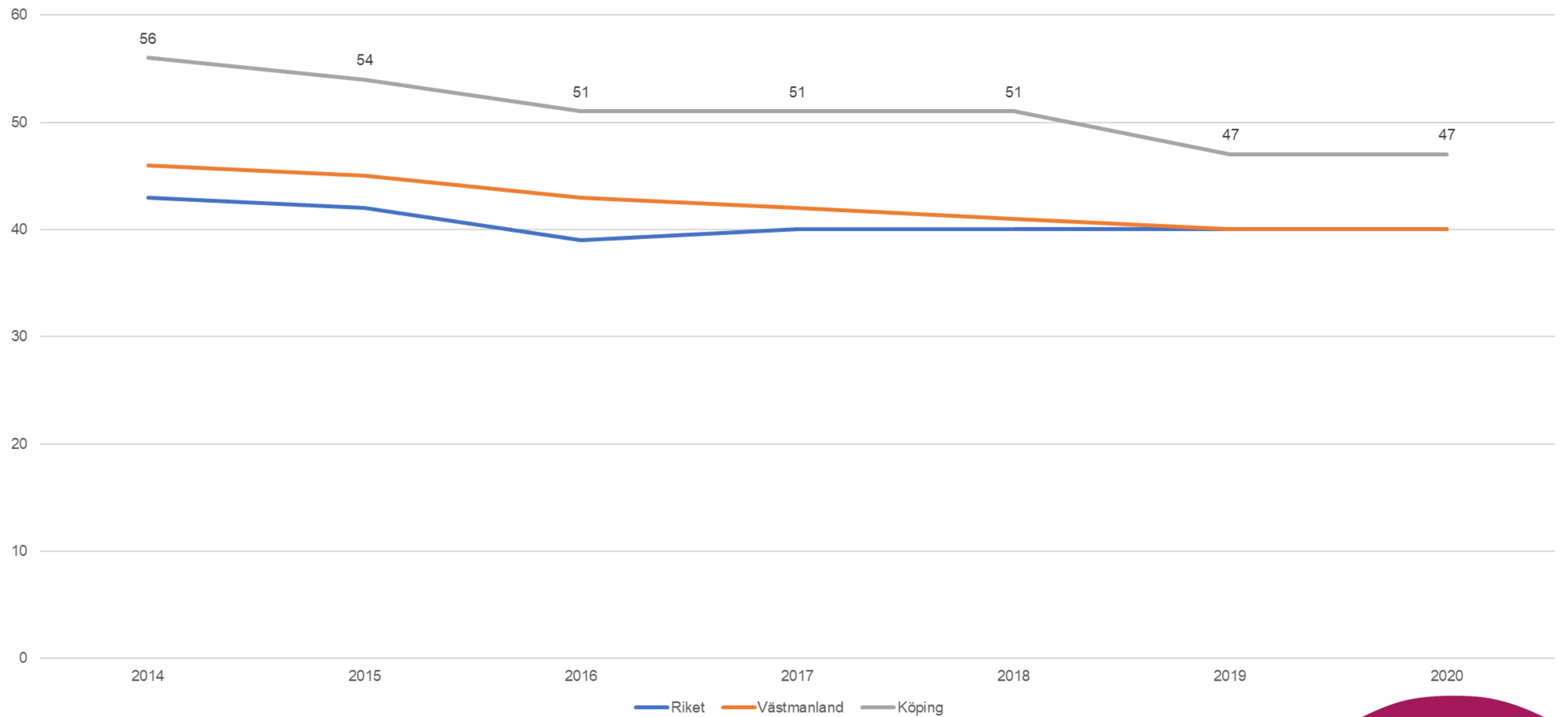
- Arbeta kontinuerligt med det långsiktiga perspektivet. Treårsperspektivet räcker inte när utvärdering/planering ska göras av begreppet *god ekonomisk hushållning* – detta visar bland annat utredningen ”En effektiv ekonomistyrning i kommuner och regioner”
- Arbeta med att analysera kommunens kostnader och volymer
 - ambitionsnivå i relation till begränsade resurser
 - hitta möjliga effektiviseringsmöjligheter
 - stämmer utfallet med den politiska viljeinriktningen
 - jämför gärna med andra kommuner
- Arbeta med lokalförsörjningsplanen och investeringsprognosen utifrån volymutvecklingen på lång sikt
- Säkerställ att budgetmodellen innehåller nödvändiga volymkomponenter
 - **omfördelning mellan verksamheterna när målgrupperna förändras**
- Säkerställ att de finansiella målen är anpassade för kommunens förutsättningar
 - utvärdera om den resultatmålet är erforderlig utifrån kommunens utmaningar
 - buffert mot förändringar i intäkterna
 - planera för skuldernas storlek/nivå samt självfinansieringsgrad på koncernnivå
 - hur stor andel av intäkterna ska tillåtas gå till räntebetalningar

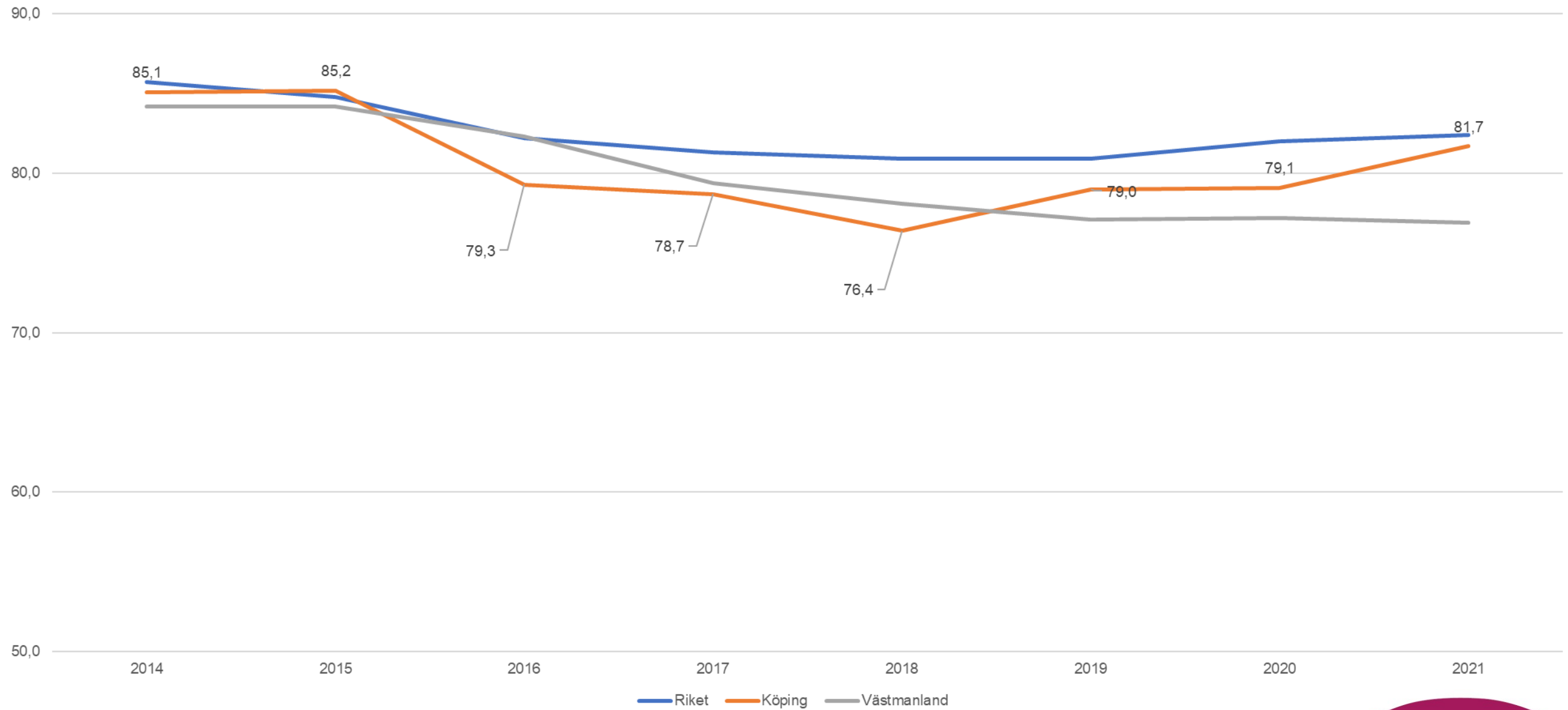
Lärarbehörighet

2021

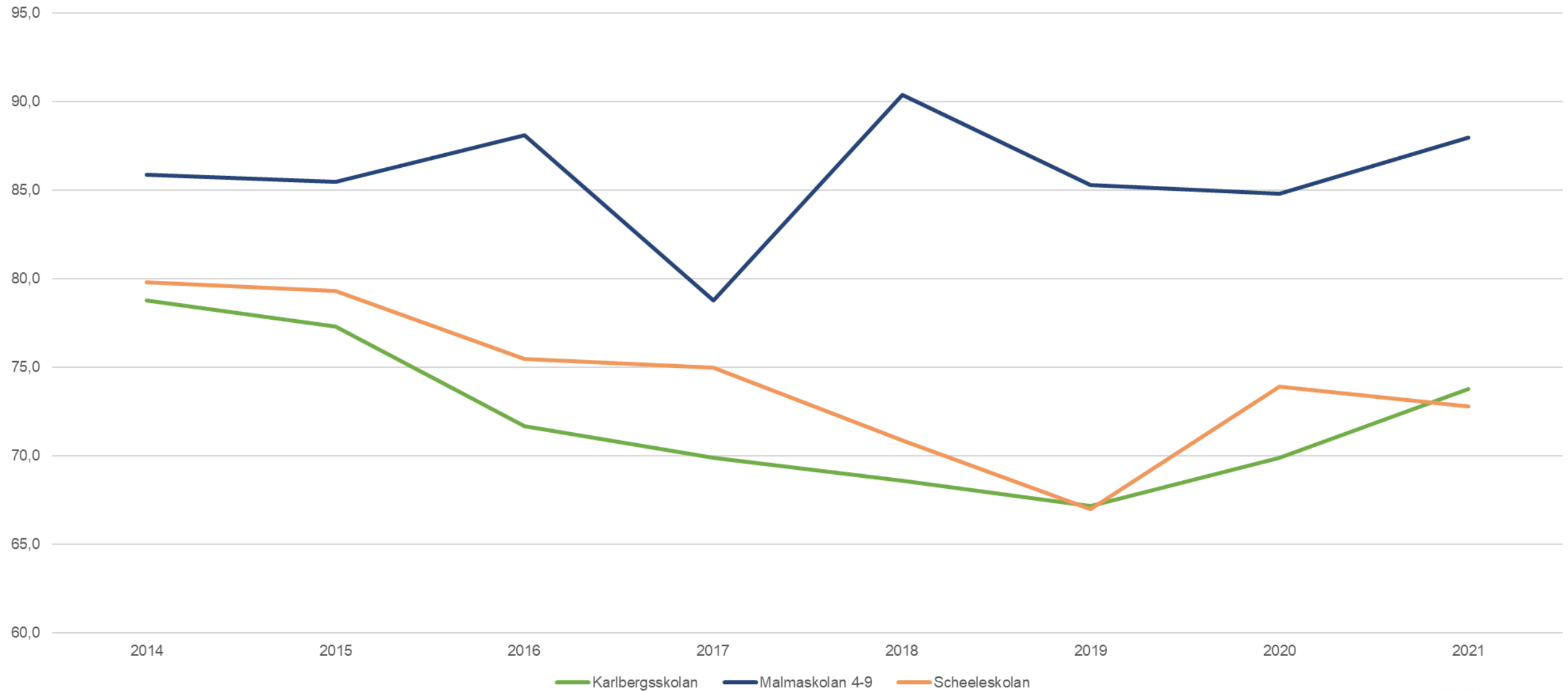
Andel med förskollärarexamen

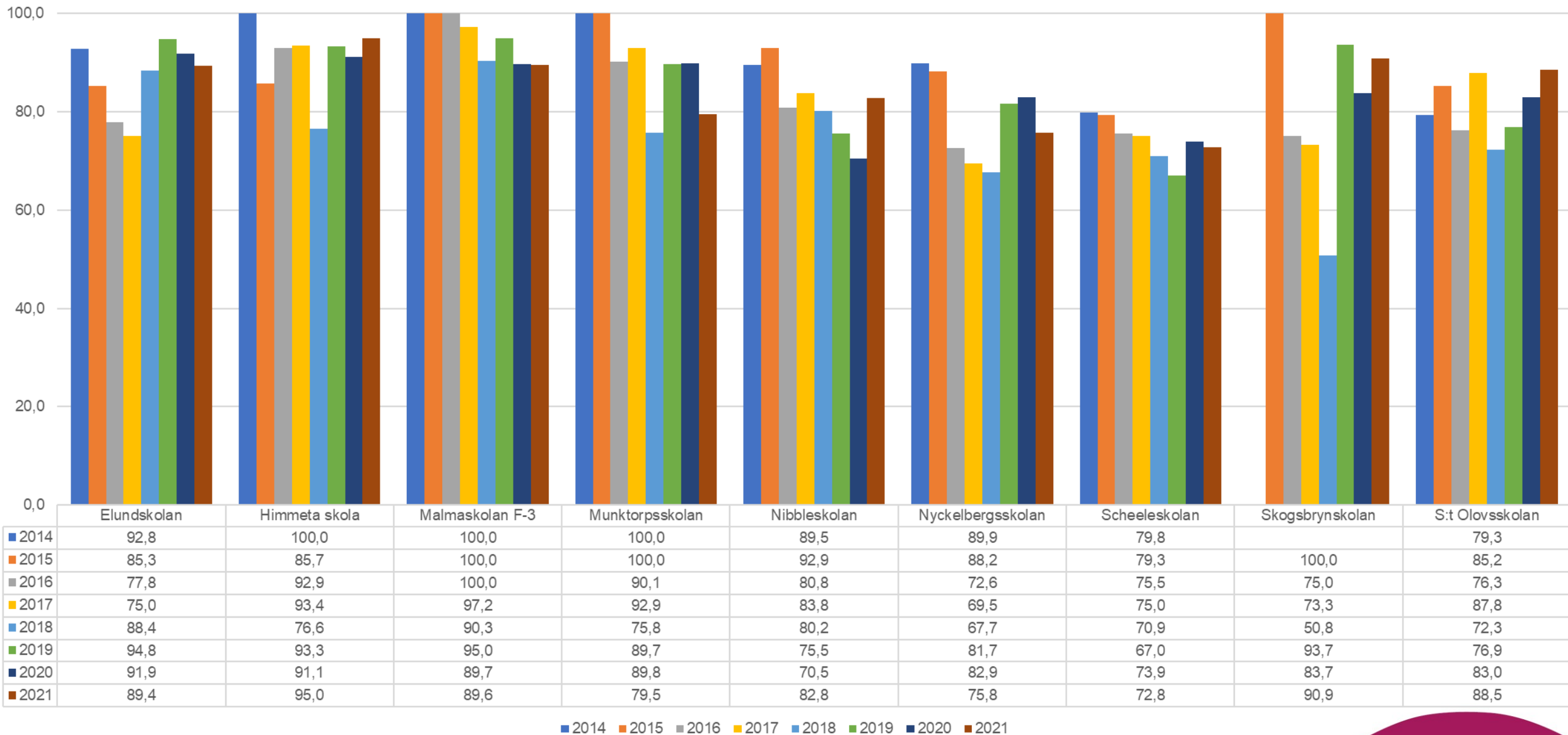
Andel lärare med ped. högskoleexamen i grundskolan

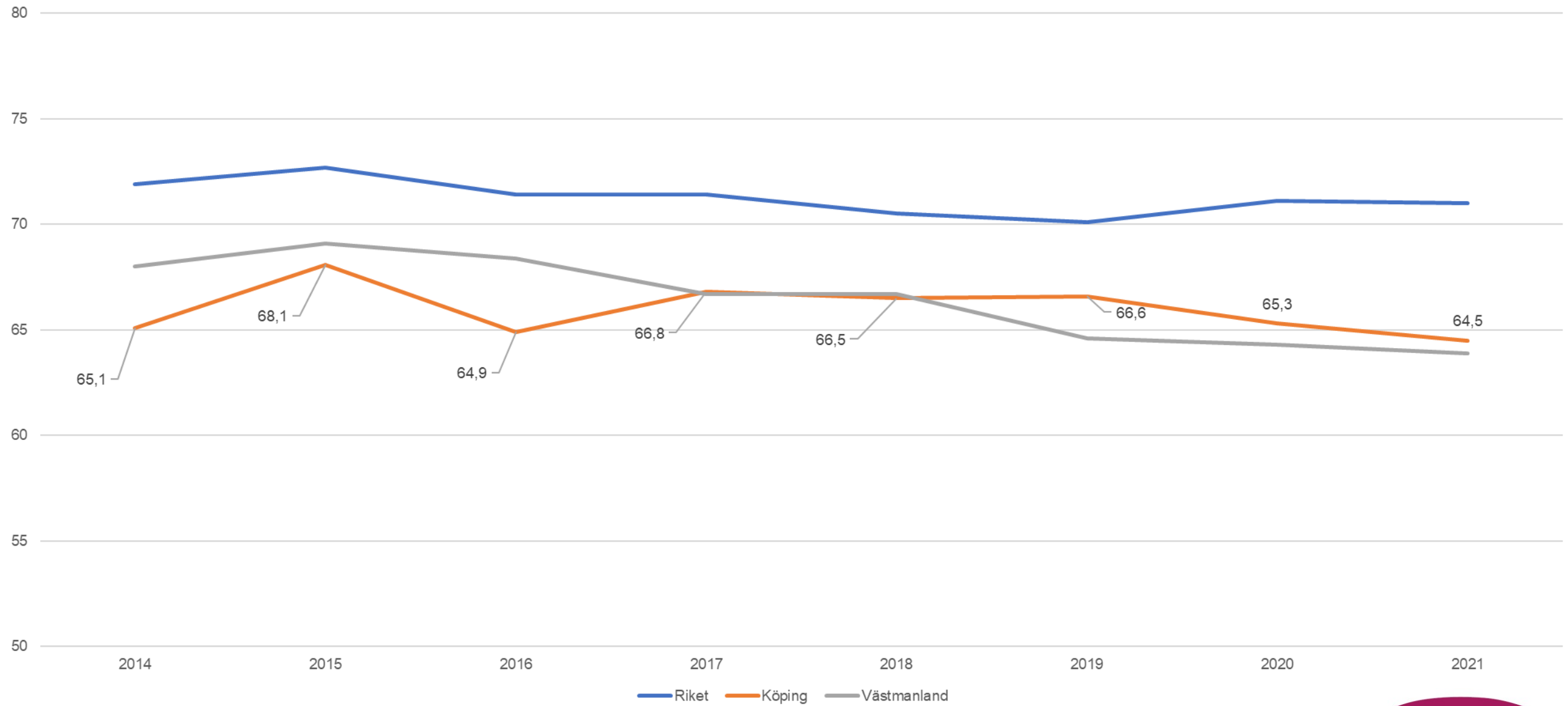
Andel lärare med ped. högskoleexamen på våra högstadieskolor

Andel lärare med ped. högskoleexamen på våra låg- och mellanstadieskolor

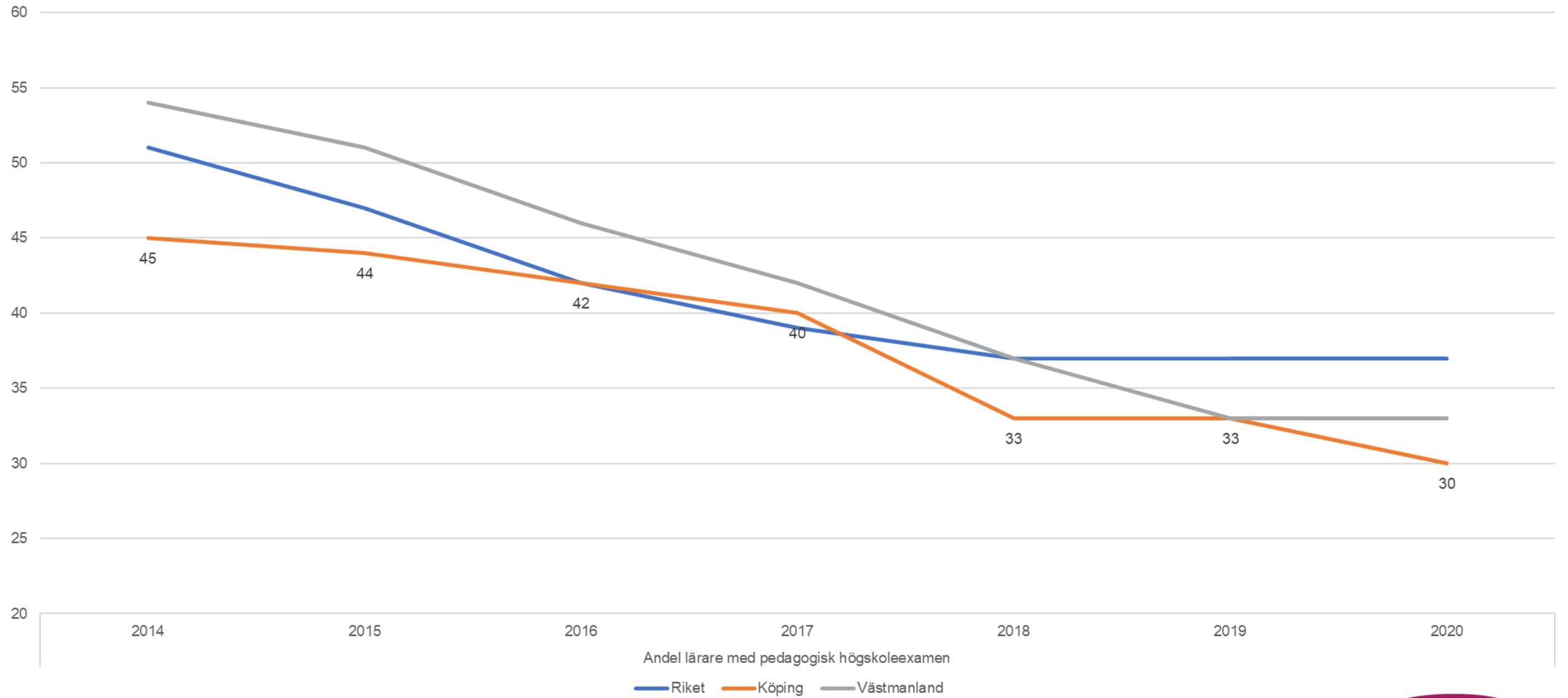
Andel lärare med lärarleg och behörighet i minst 1 ämne

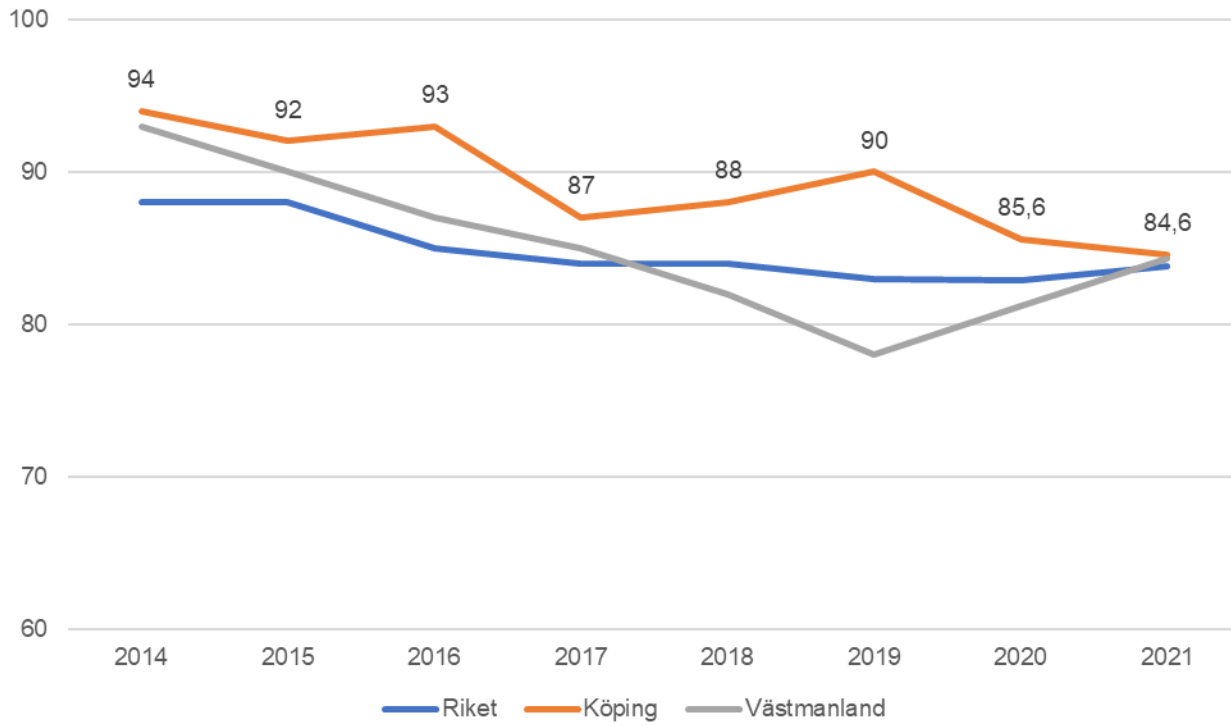
Andel av undervisande lärare med lärarleg i ämnet

	2021	Skilnad gentemot föregående år
Bild	47,9	2,9
Biologi	66,9	4,1
Engelska	67,4	-1,0
Fysik	58,7	2,5
Geografi	48,4	1,7
Hem- och konsumentkunskap	55,2	-6,7
Historia	59,6	-2,1
Idrott och hälsa	72,6	-11,3
Kemi	70,6	3,7
Matematik	75,4	4,3
Moderna språk, franska	100,0	36,0
Moderna språk, spanska	72,4	7,1
Moderna språk, tyska	48,3	2,5
Musik	73,0	15,8
Religionskunskap	59,1	-3,3
Samhällskunskap	51,3	-2,9
Slöjd	35,0	-9,1
Svenska	81,6	-1,1
Svenska som andraspråk	31,4	0,7
Teknik	35,5	-10,7

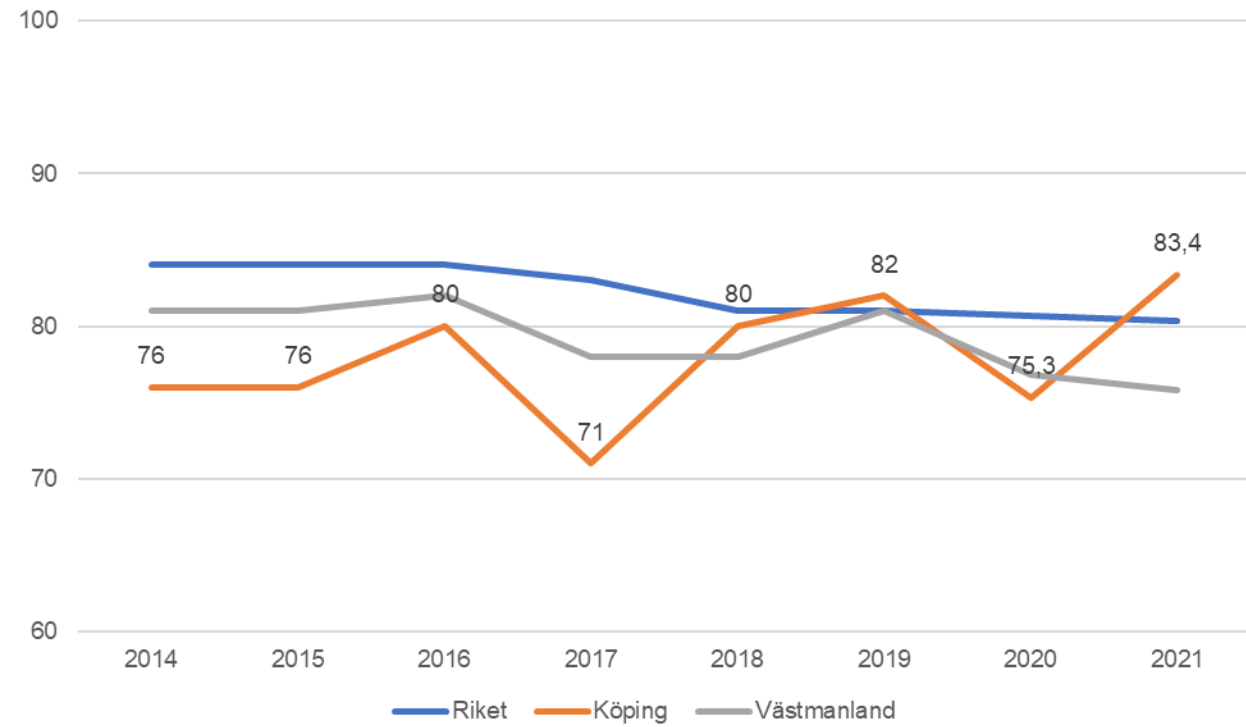
Andel anställda med pedagogisk högskoleexamen - Fritidshem

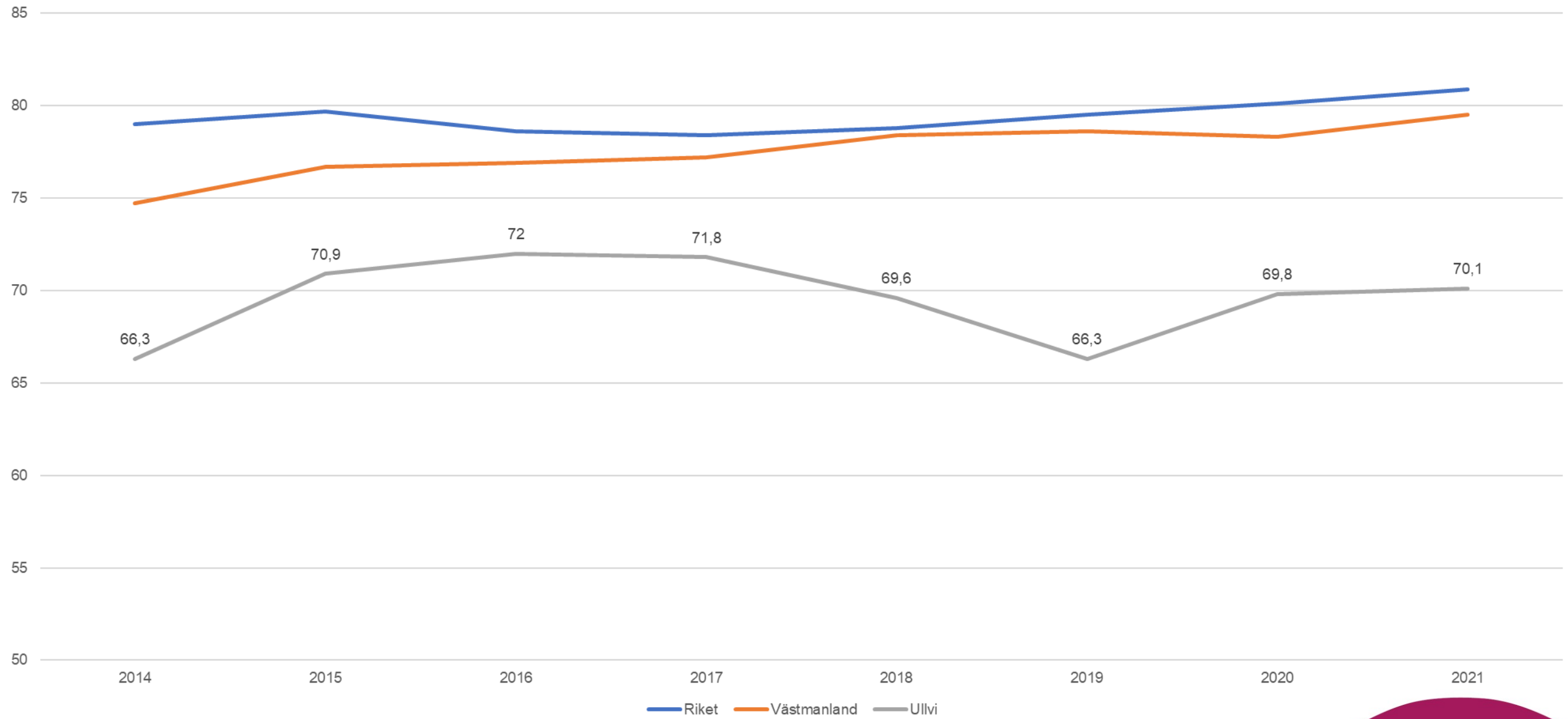
Andel lärare med pedagogisk högskoleexamen -
Grundsärskola

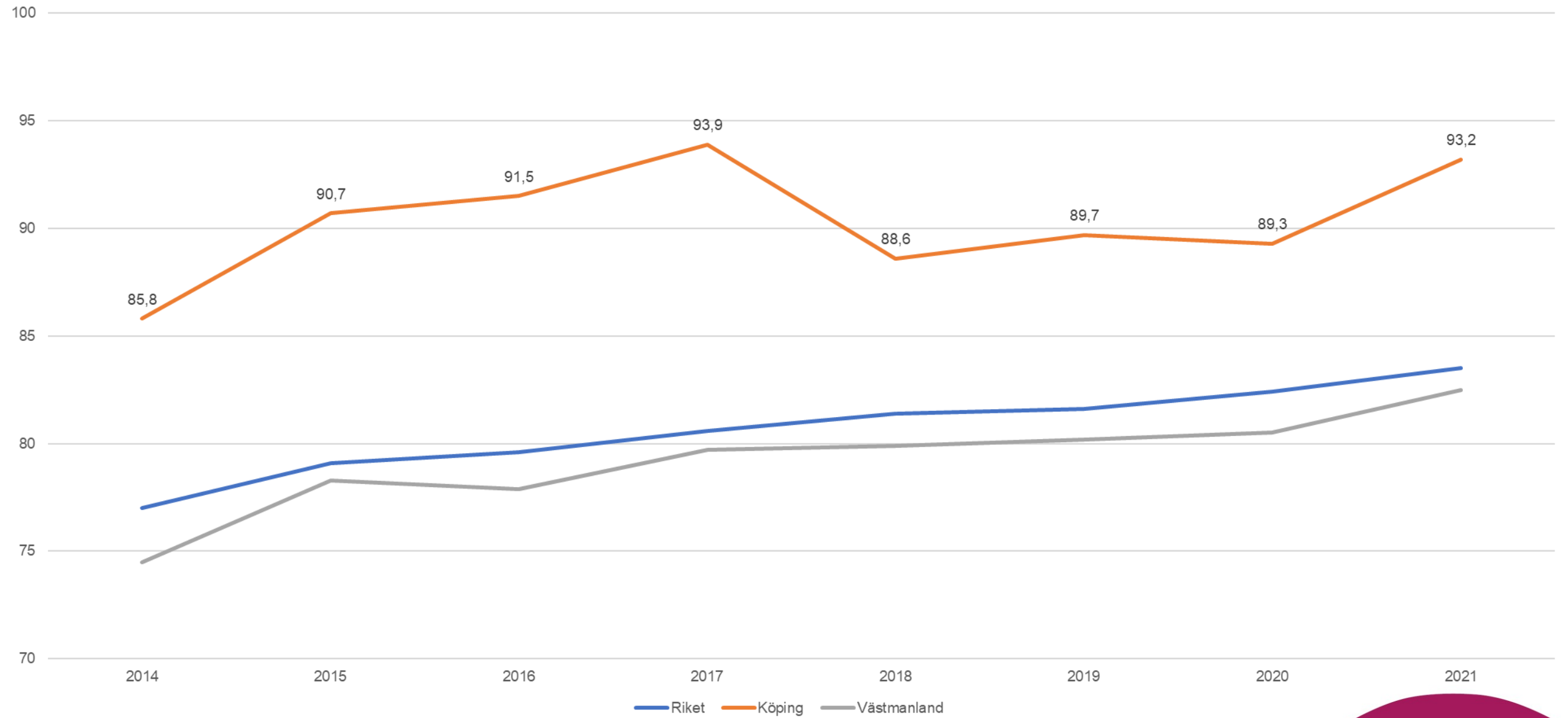
Andel lärare med pedagogisk högskoleexamen -
Gymnasiesärskola

Andel lärare med ped. högskoleexamen på gymnasiet

Andel lärare med lärarleg och behörighet i minst 1 ämne

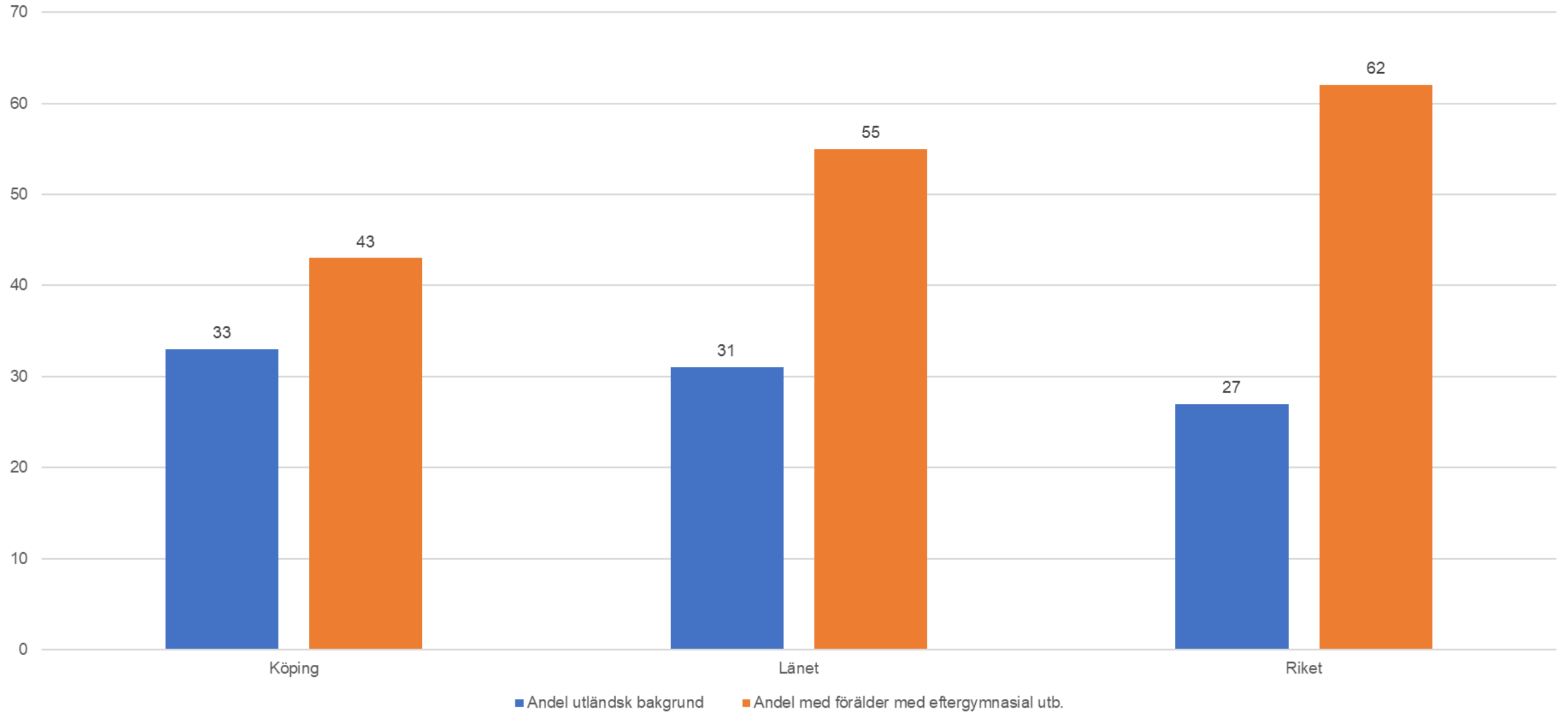

Andel av undervisande lärare med lärarleg i ämnet - Gymnasiet		
	2021	Skillnad gentemot föregående år
Bild	100,0	0,0
Biologi	100,0	0,0
Engelska	100,0	17,5
Filosofi	100,0	0,0
Fysik	100,0	0,0
Historia	88,3	-5,7
Idrott och hälsa	96,1	0,0
Kemi	100,0	0,0
Matematik	100,0	7,2
Moderna språk, franska	100,0	0,0
Moderna språk, spanska	100,0	0,0
Moderna språk, tyska	83,2	-7,6
Musik	33,3	-1,5
Naturkunskap	100,0	0,0
Psykologi	59,4	-29,6
Religionskunskap	100,0	24,1
Samhällskunskap	100,0	0,0
Svenska	85,0	3,7
Svenska som andraspråk	57,7	-5,0
Teknik	100,0	0,0

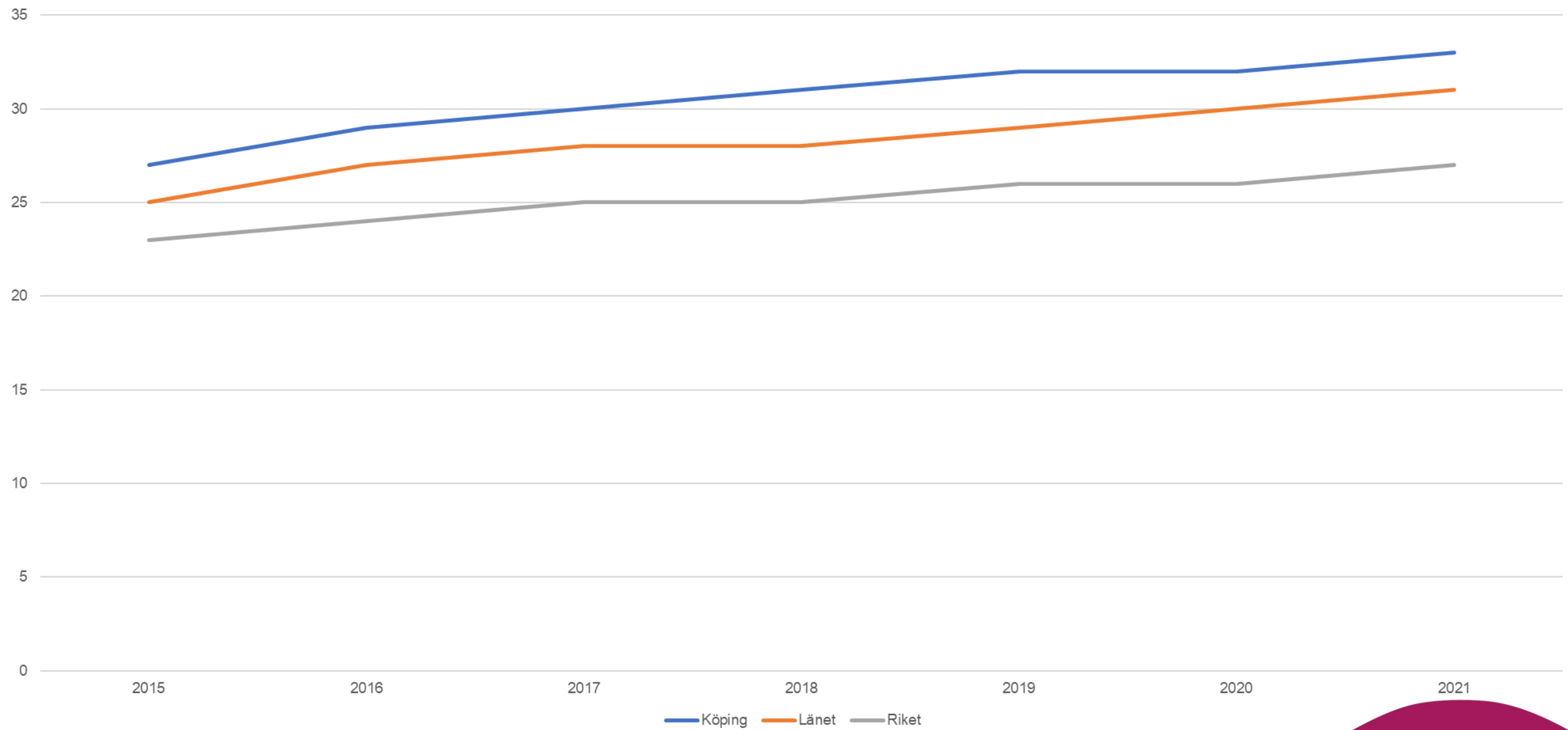
Elevstatistik

Grundskola 2021

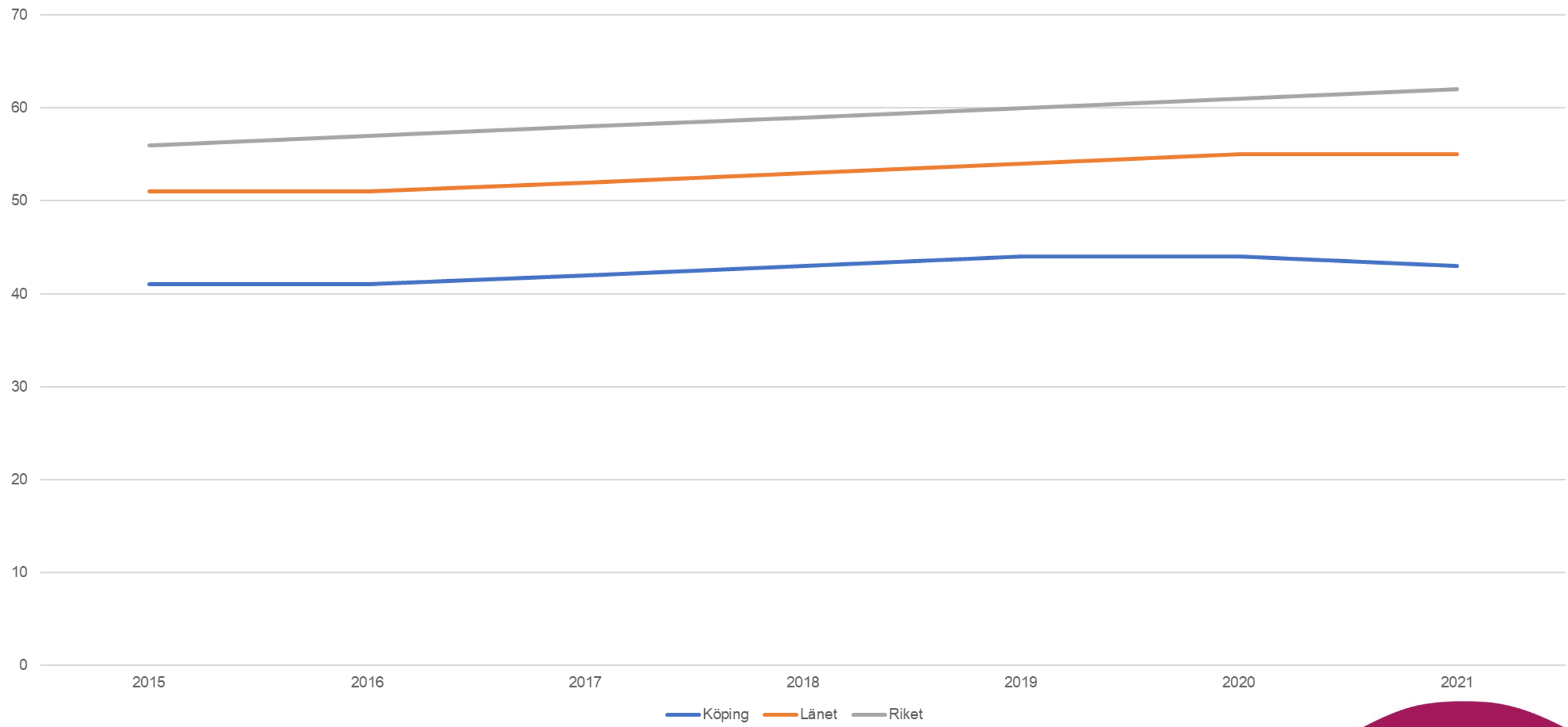
Elevbakgrund

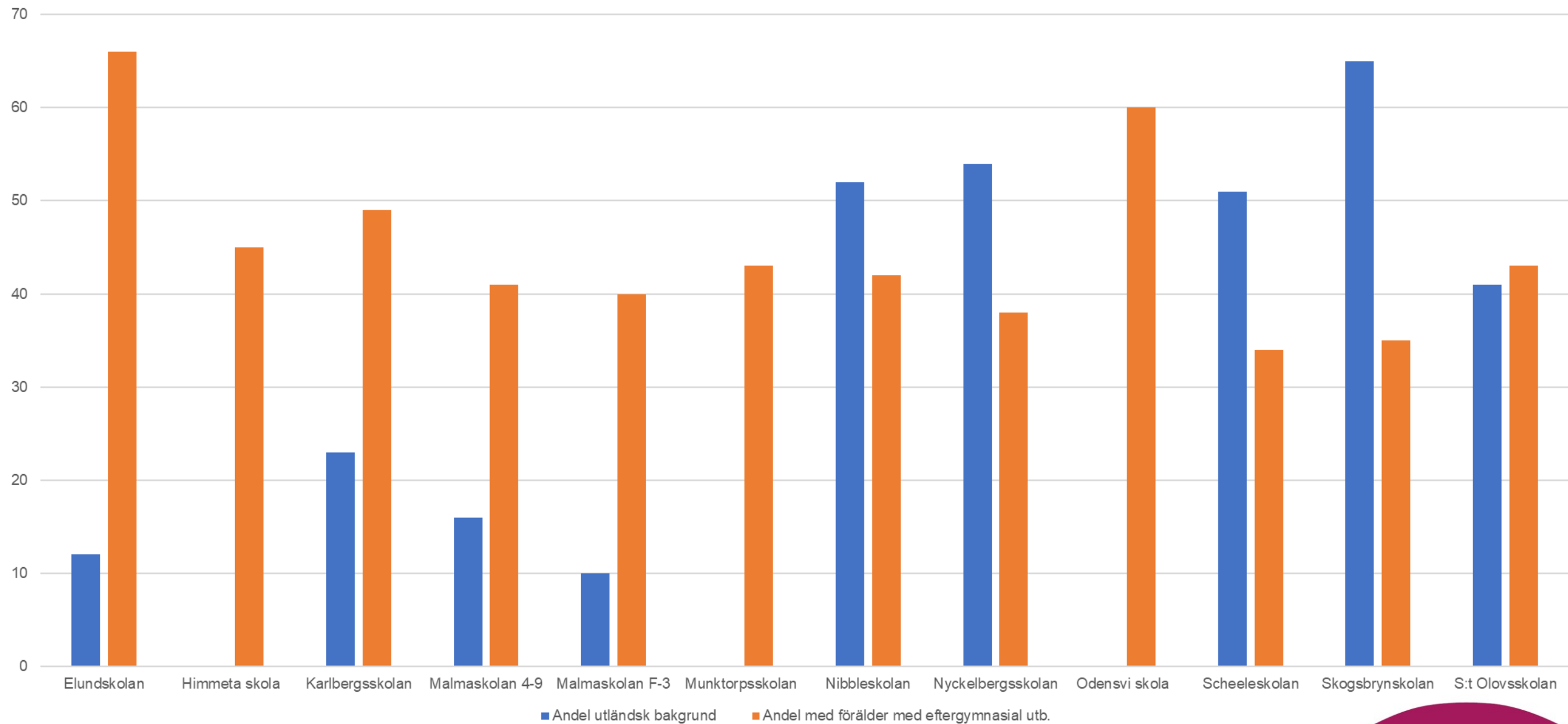
Andel elever med utländsk härkomst

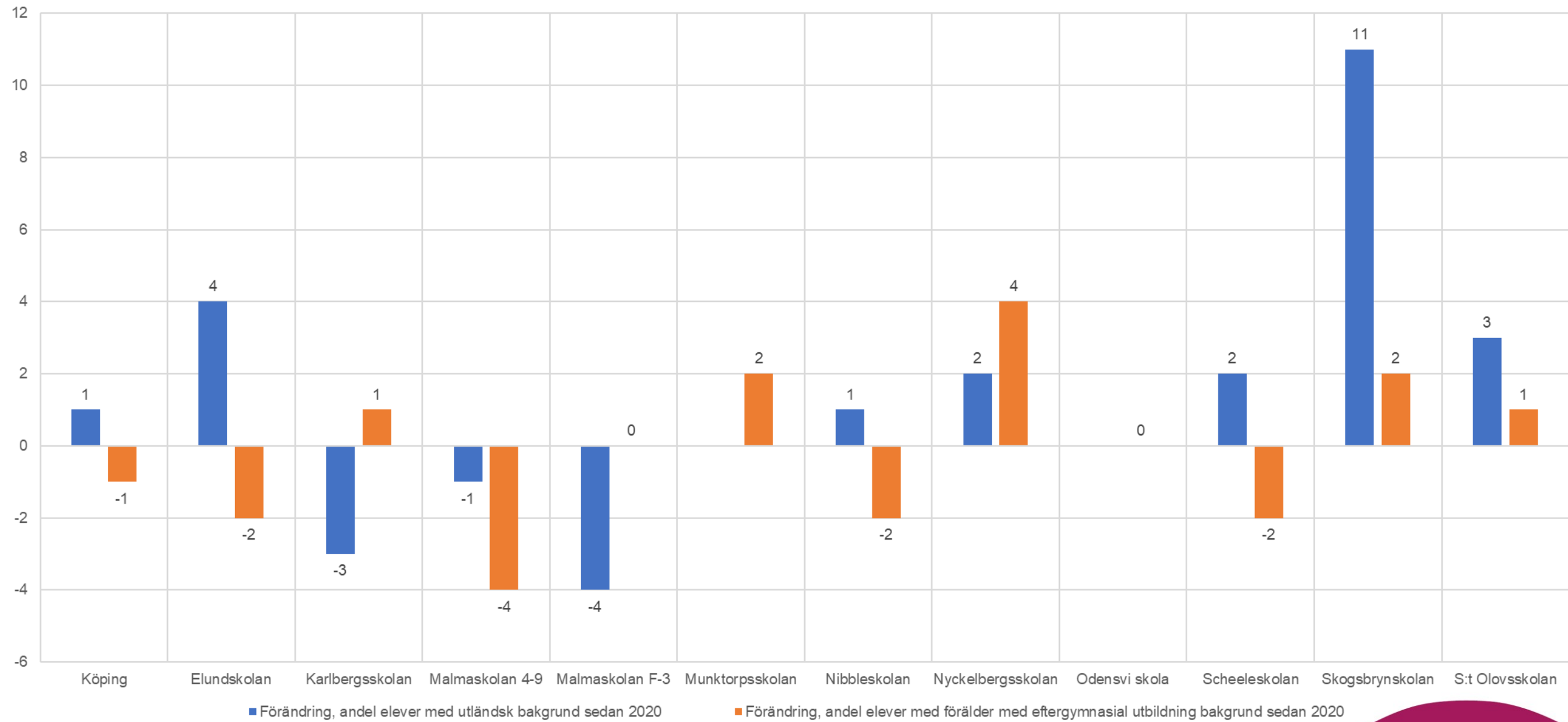
Andel elever med föräldrar med eftergymnasial utb.

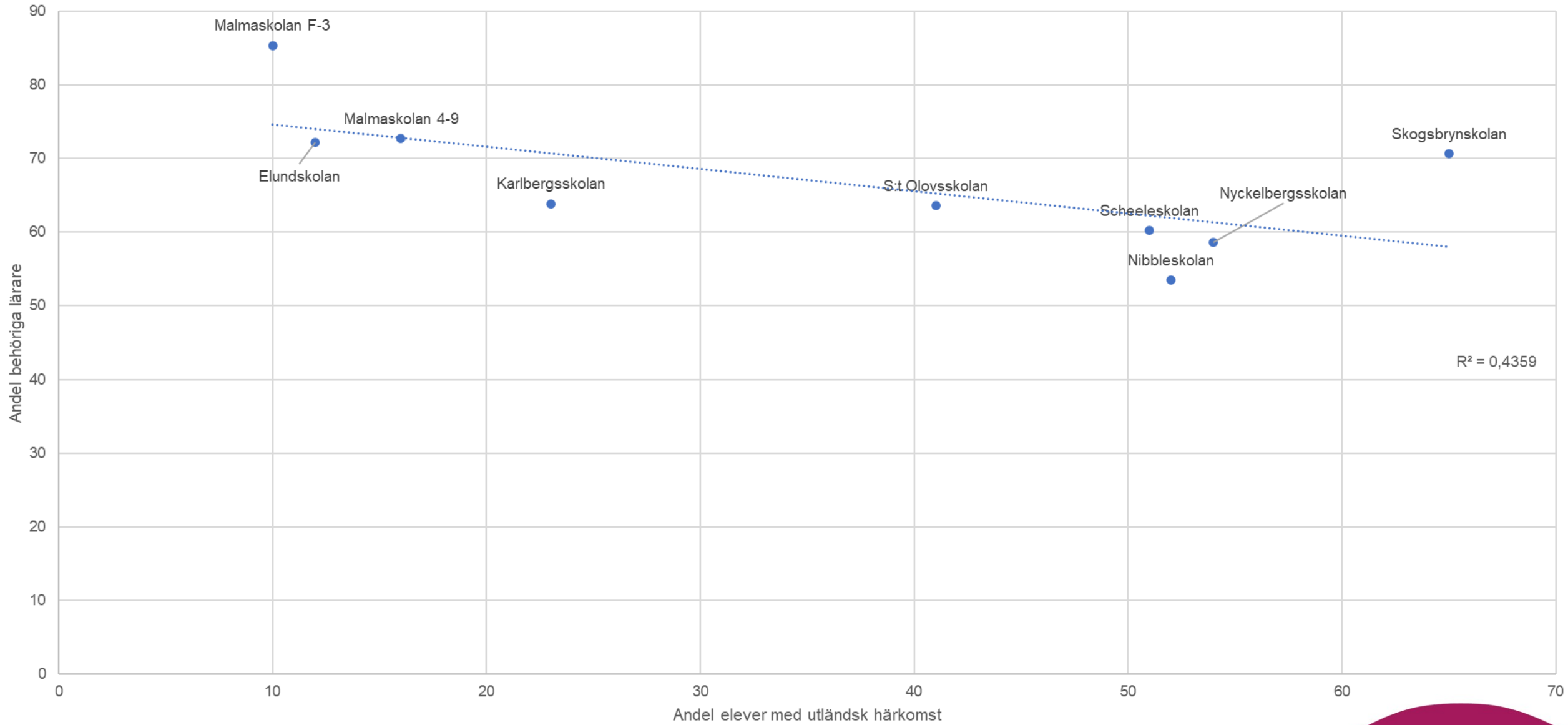
Elevbakgrund, Köpings grundskolor

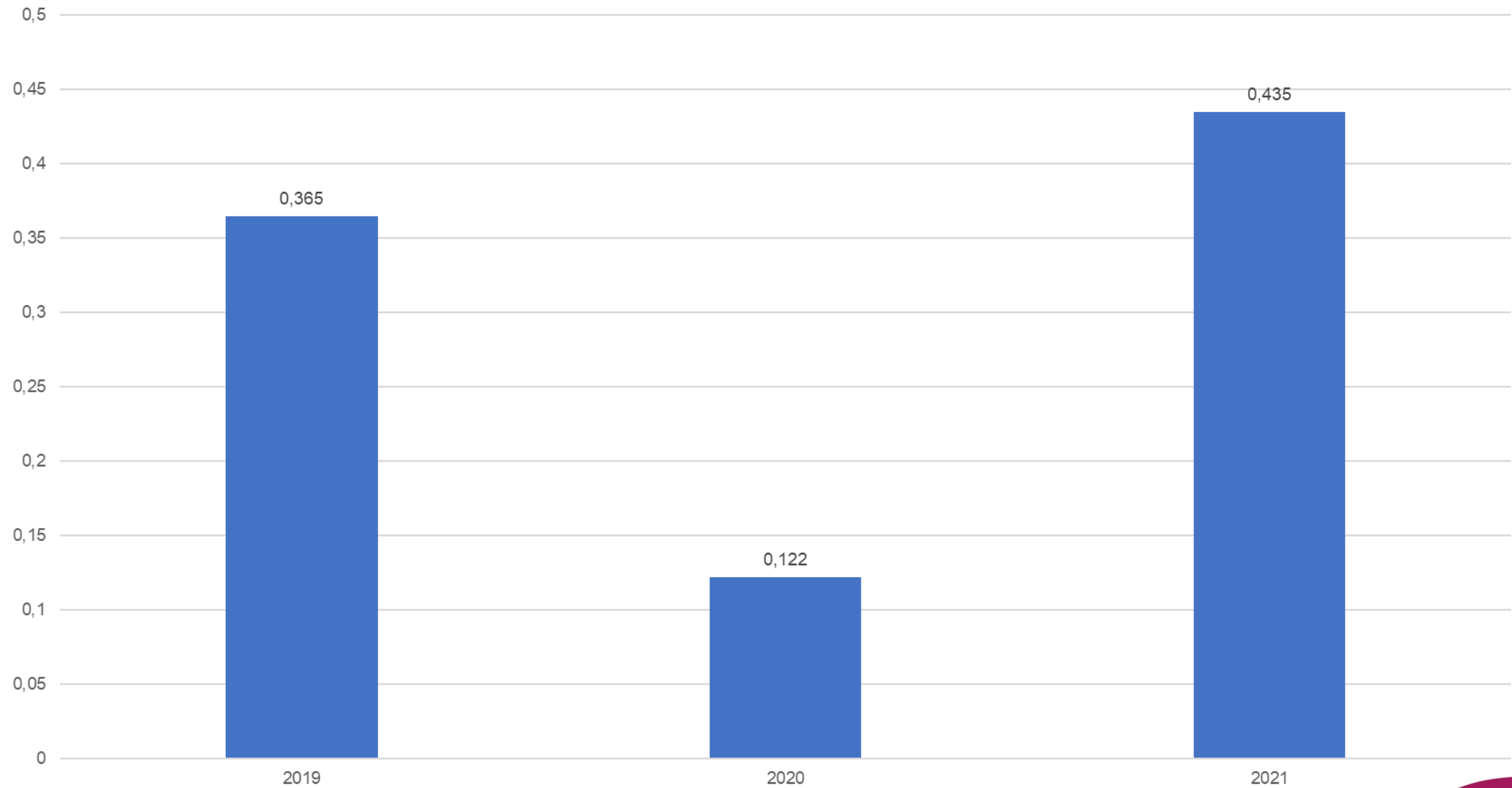
Förändringar sedan 2020 utifrån elevbakgrund

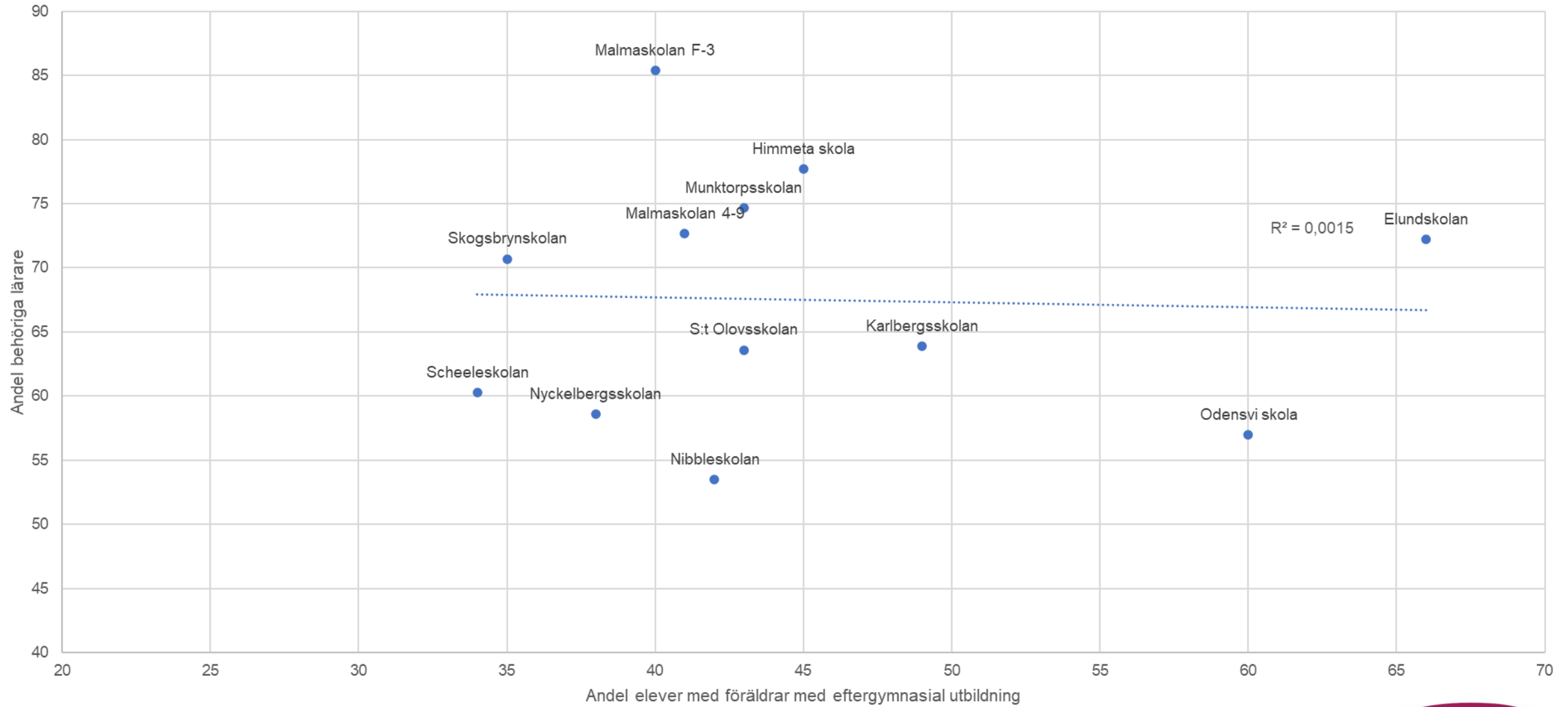
Relation mellan andel elever med utländsk härkomst och behöriga lärare

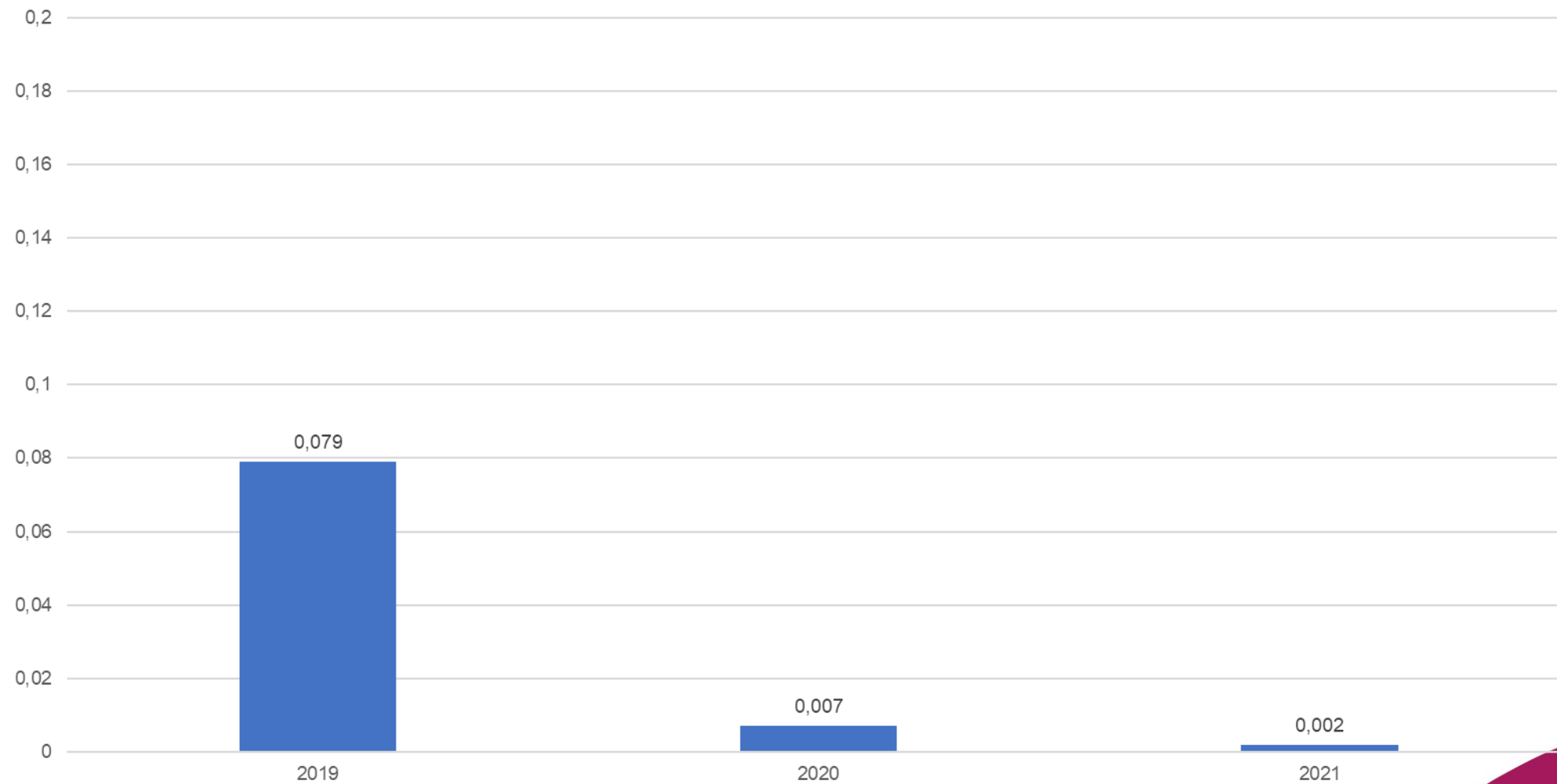
Relation mellan andel elever med utländsk härkomst och behöriga lärare (R2-värde)

Relation mellan andel elever med föräldrar med eftergymnasial utbildning och behöriga lärare

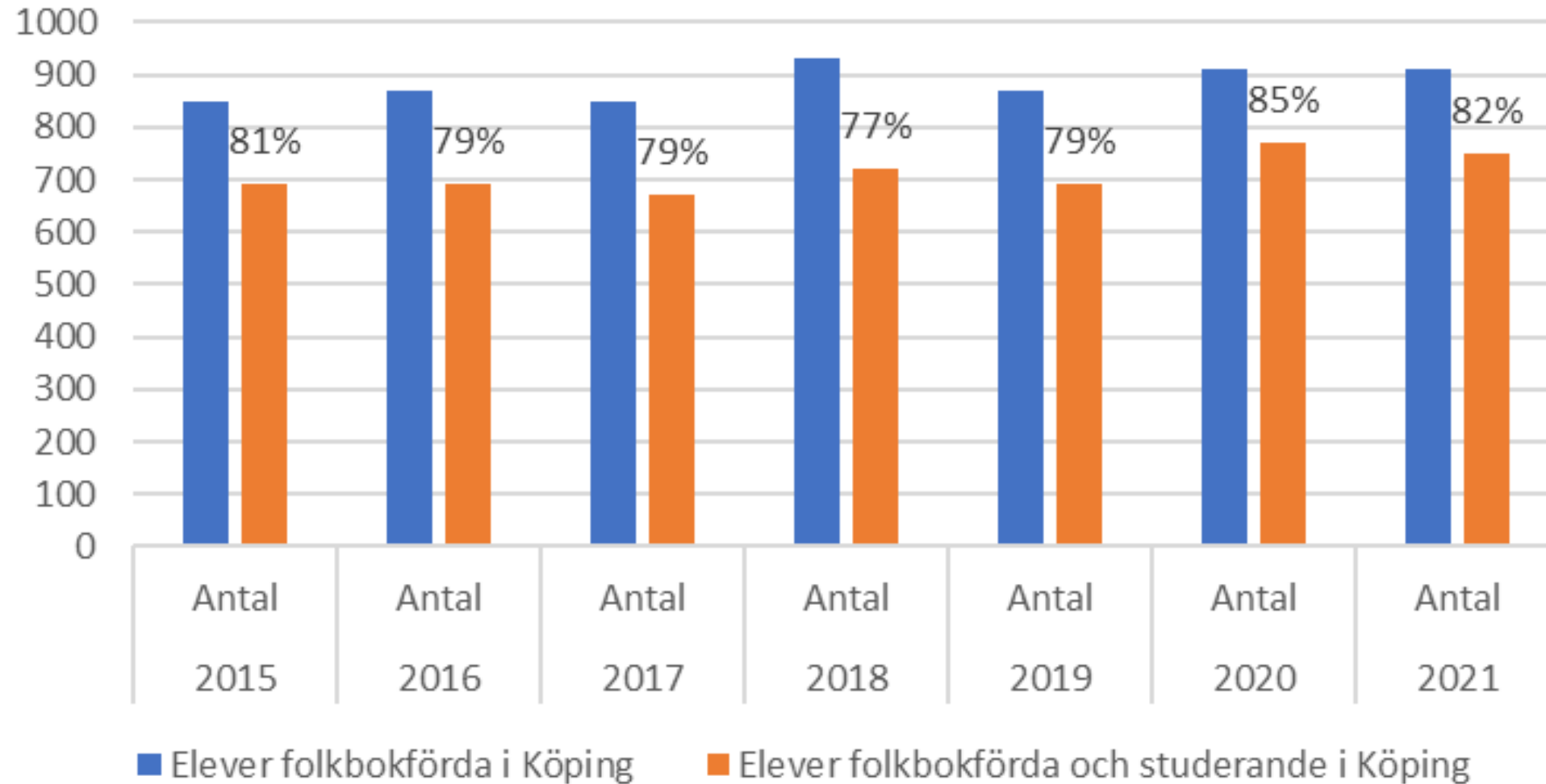
Relation mellan andel elever med förälder med eftergymnasial utbildning och behöriga lärare (R2-värde)

Elevstatistik

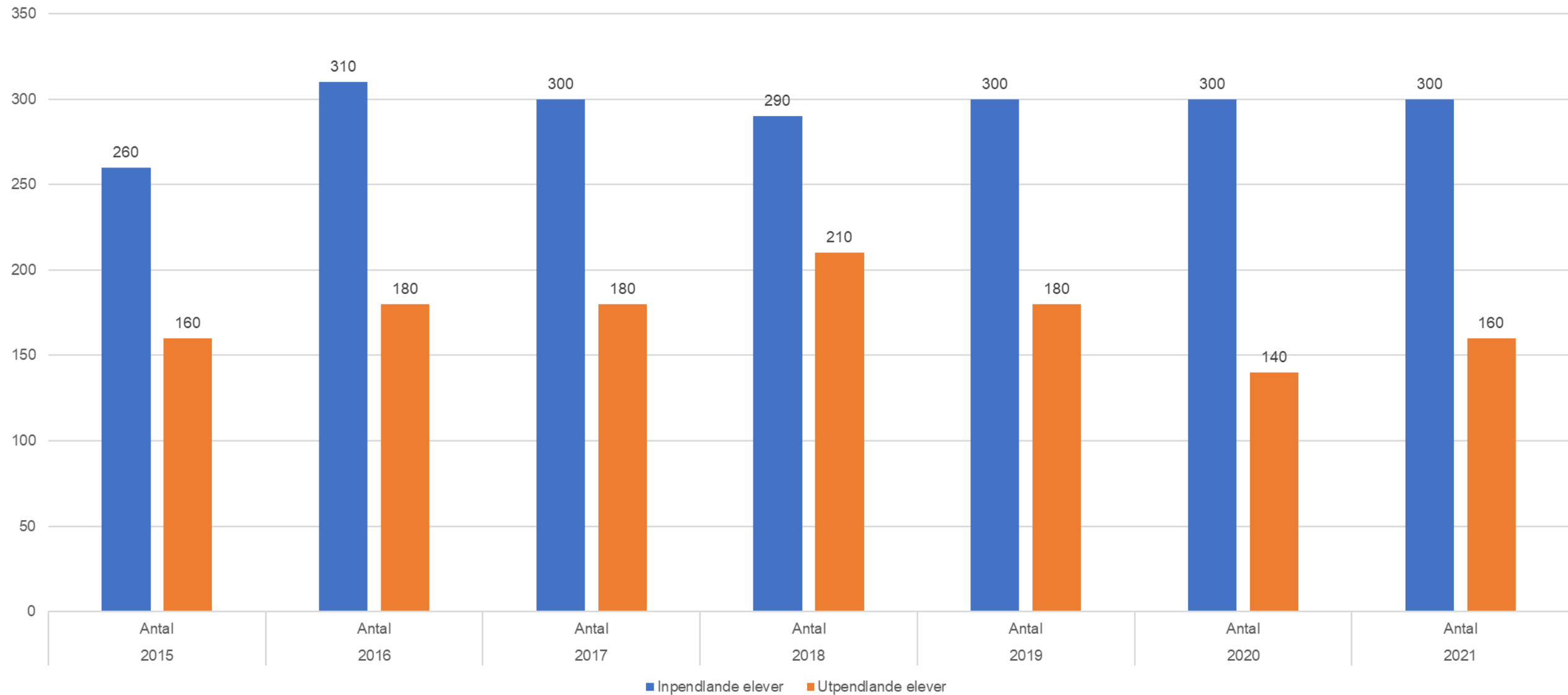
Gymnasiet 2021

Antal elever

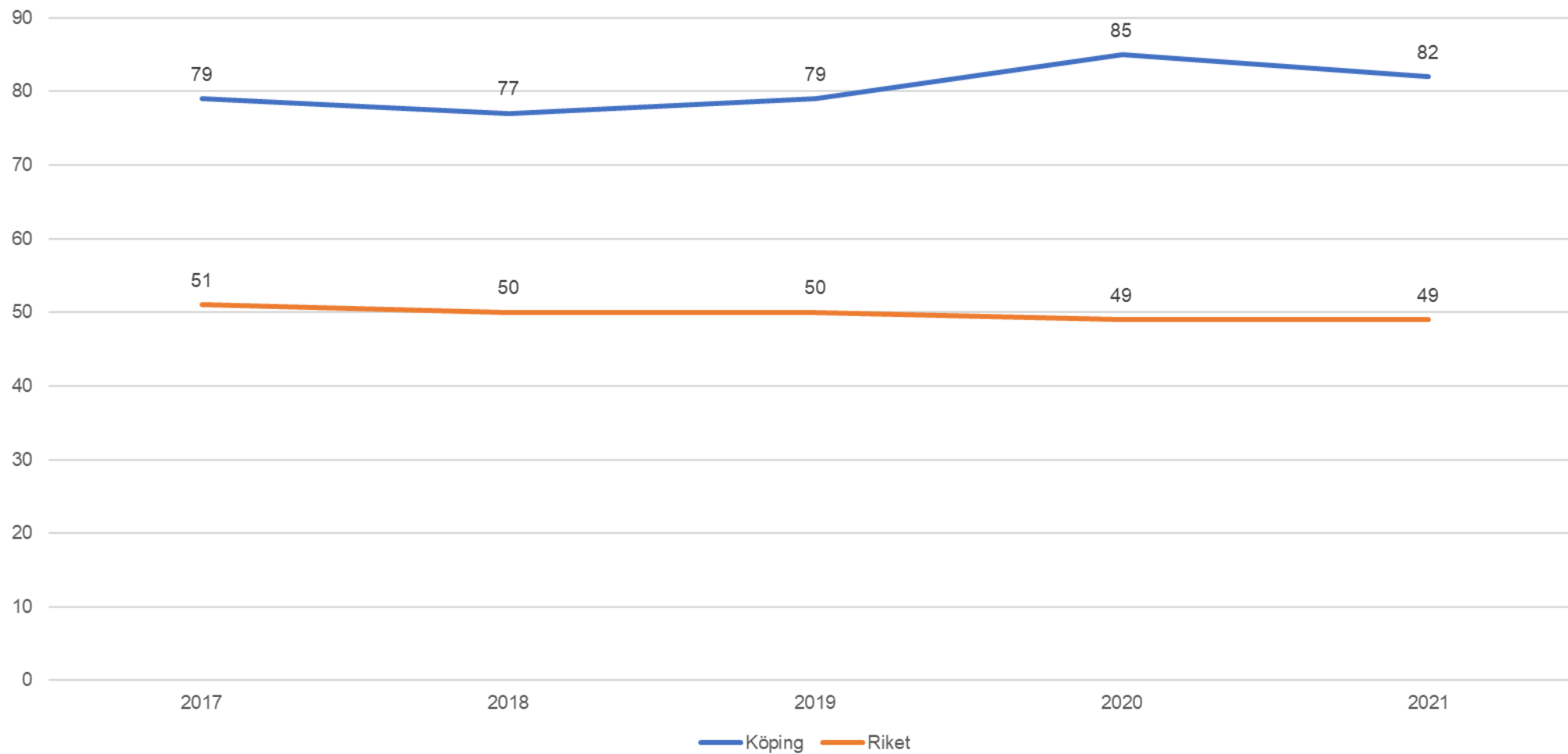

Procentsatsen som syns ovanför de orangea staplarna visar hur stor andel av våra folkbokförda elever som studerar på Ullvigymnasiet

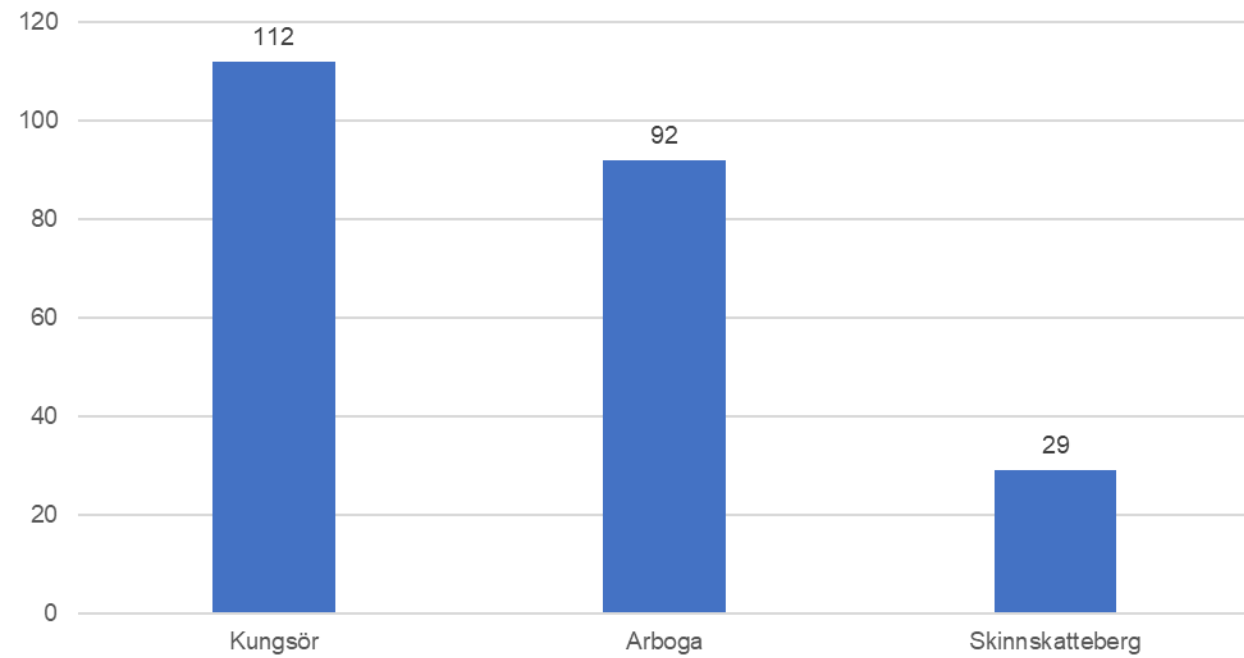
Inpendlande och utpendlande elever

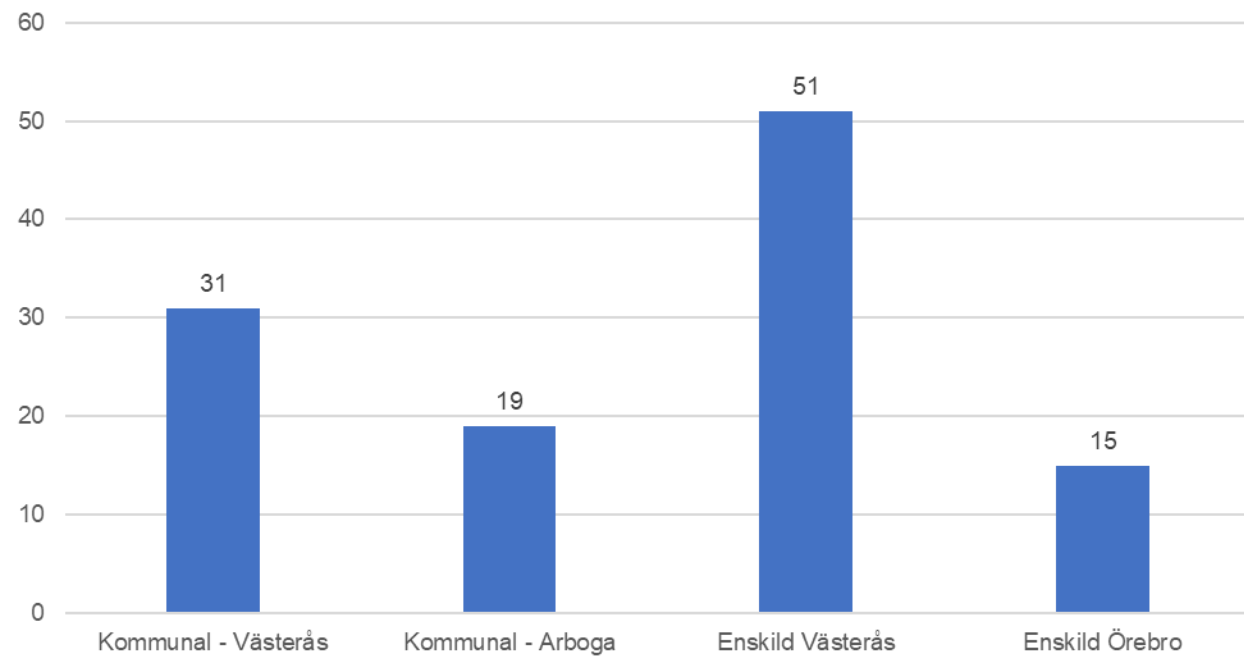
Andel elever som studerar där de är folkbokförda, jämförelse mellan Köping och riket

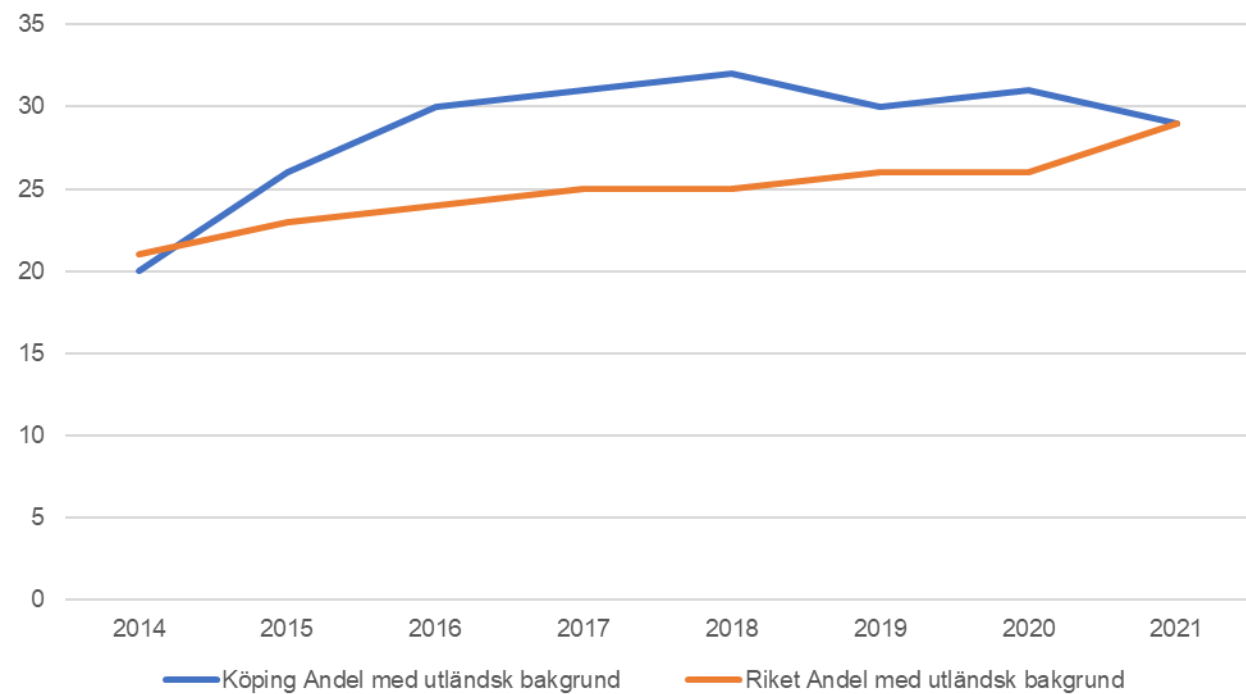
Var kommer de inpendlande eleverna ifrån?

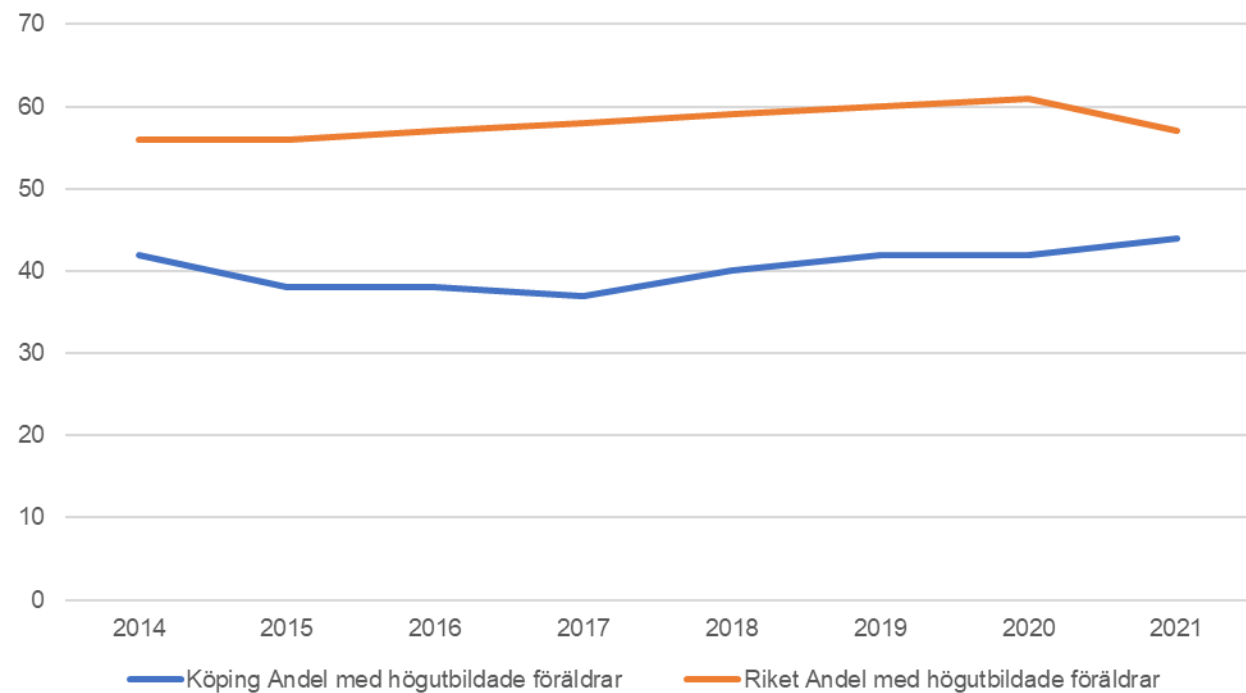
Vart pendlar "våra" elever?

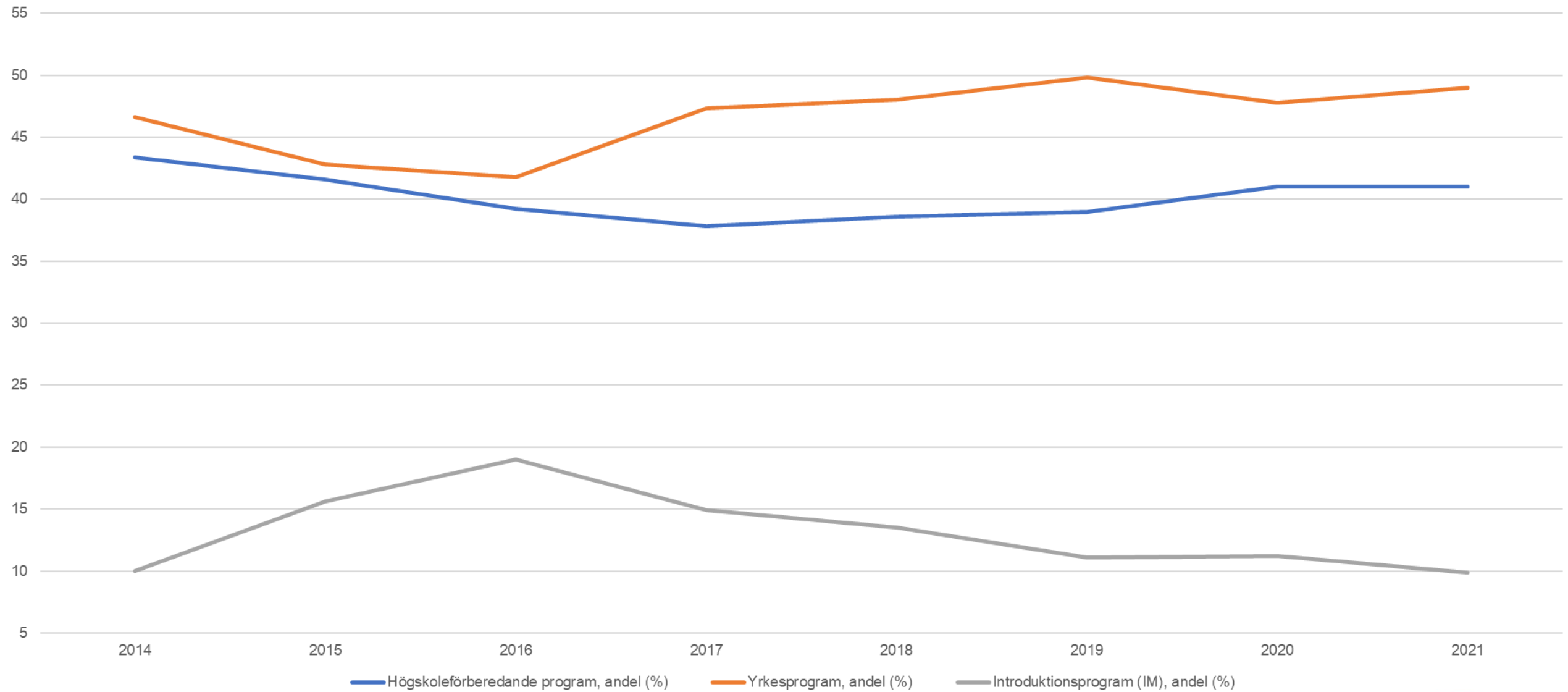
Elevbakgrund, utländsk bakgrund

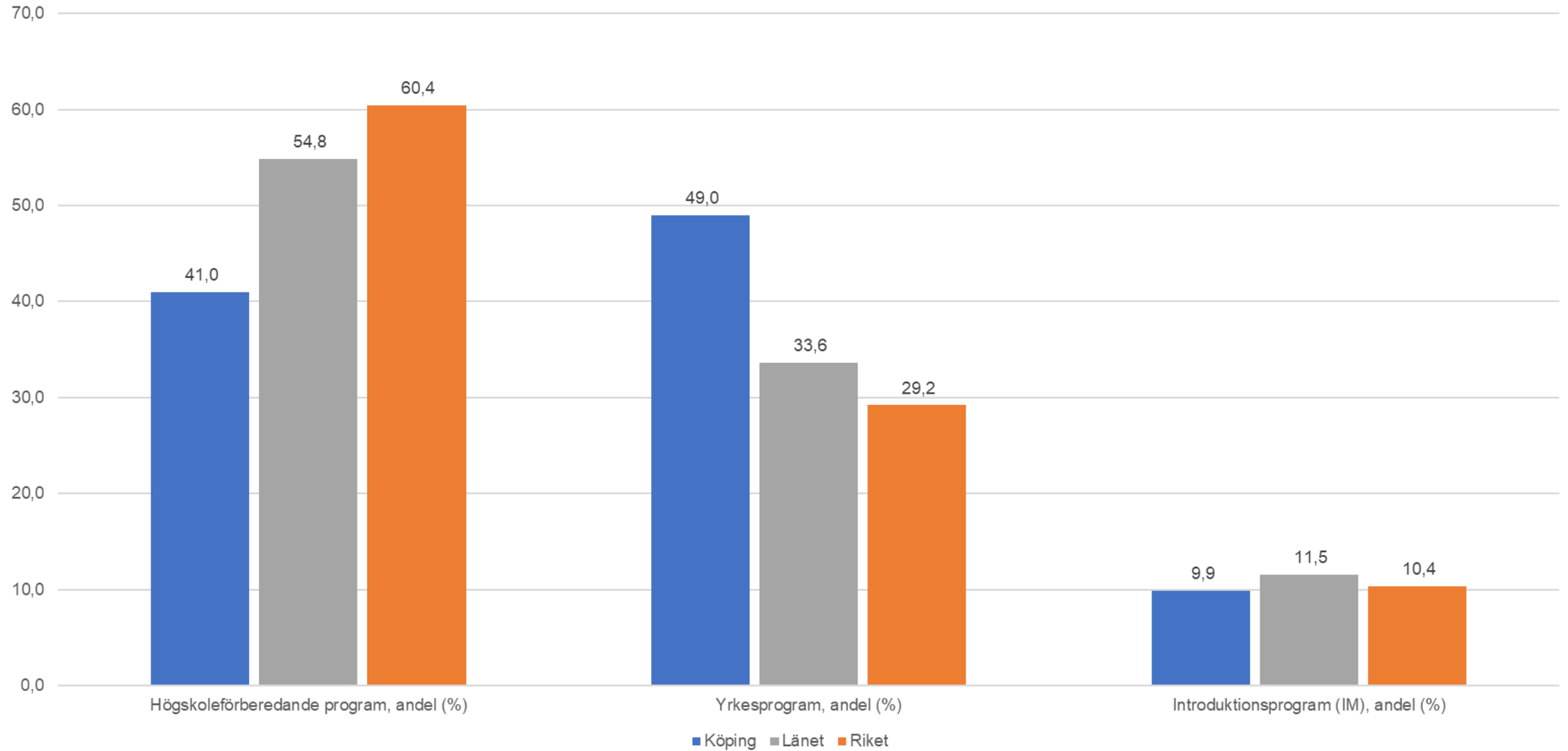
Elevbakgrund, andel med högutbildade föräldrar

Andel elever per programtyp, Köping

Andel elever per programtyp, 2021, jämförelse

Utvärderingspolitiker, läsåret 2022/2023, utbildningsnämnden

Område	Ansvarig chef	Politiker
Lärkans förskoleenhet	Rektor Malin Willix	Marie Brohlin
Östanås enhet (Lövsångaren inkl. annan pedagogisk verksamhet (Nattugglan/fam. daghem)	Susanne Wall	Roger Eklund
Skogsborgens förskoleenhet	Rektor Marika Söderqvist	Marie Forsberg
Munktorps förskoleenhet	Rektor Maria Tsingos	Mikael Gunnarsson
Trollsländans förskoleenhet	Rektor Lena Gunnarsson	Susanne Arvidsson
Ullvigårdens förskoleenhet	Rektor Tove Hällström	Dania AboChker
Kristinelunds förskoleenhet	Rektor Vivianne Körner	Sani Singh Huttunen
Centrums förskoleenhet	Rektor Ann-Marie Wetterling	Tommy Viklund
Palettens förskoleenhet	Rektor Karin Ringaby	Bernt Bergsten
Kolsvas förskoleområde	Rektor Camilla Näslund	David Rutström
Nibble skolområde	Rektor Linnea Höljer	Stefan Lundborg
Nyckelbergsskolan	Rektor Anvar Jusufbegovic	Eva Enqvist Olsson
Scheeleskolan	Rektor Jessica Ambjörn	Stefan Lundborg
Elundskolan	Rektor Anneli Holmroos	Mats Lindgren
Munktorpskolan	Rektor Linda Kjellman	Anna-Carin Ragnarsson
S:t Olovsskolan	Rektor Linda Stevadotter	Maria Larin
Karlbergsskolan	Rektor Cecilia Binbach	Samuel Gustavsson
Kolsva skolområde	Rektor Johan Hallberg och rektor Gun-Marie Persson	Mats Lindgren
Grundsärskolan, gymnasiesärskolan	Rektor Anette Höjlin Rektor Robert Örling	Maria Liljedahl
Ullvigymnasiet EE, IN, RL, TE	Rektor Jennifer Alsing Åström	Marie Brohlin
Ullvigymnasiet FT, BF, NA, VO	Rektor Thomas Bandh	Gordana Jovanovic
Ullvigymnasiet IM, EK	Rektor Mattias Ejdeklint	Jesper Eriksson
Ullvigymnasiet BA, SA, VF, HA	Rektor Jinan Baalbaki	Marie Forsberg
Måltidsenheten	Verksamhetschef Patric Gill	Ulrik Larsson

**Program, utvecklingsdagar 2022. Utbildningsnämnden
DAG 1**

Bilaga 7

09.00	Välkomna till årets utvärderingsdagar! (Fika)	
09.20	Uppföljning av det gångna läsåret – presentationer av verksamhetschefer och rektorer.	
12.00	Lunch	
13.15	Verksamhetsspecifika gruppdiskussioner utifrån förmiddagens information samt verksamheternas resultat (pärlen). Arbetsutskottets ledamöter leder diskussionerna och verksamhetschef antecknar. Eftermiddagsfika under passet.	
16.00	Sammanfattning av diskussioner.	
16.45	Slut på dag 1	
17.00	Middag	

DAG 2

09.00	Fika och mingel.	
09.30	Analys i verksamhetsövergripande smågrupper – Fokus på kommande års prioriterade områden.	
11.00	Presentation och diskussion i helgrupp utifrån gruppernas förslag på prioriterade områden.	
11.50	Avslutning.	
12.00	Lunch?	

Verksamhetsberättelse för Familjecentralens verksamhet

Åren 2019-2021

**KÖPINGS
KOMMUN**

Verksamhetsberättelse för Familjecentralen i Köpings kommun.

Gällande åren 2019-2021

Skapad av ansvarig Verksamhetschef Susanne Ekholm 2022-04-11

Inledning

Familjecentralerna som organisation bygger på samverkan mellan Region Västmanland och Köpings kommun. I familjecentralens idé och struktur ligger att den ska vara en flexibel verksamhet som utformas i nära samarbete mellan de olika yrkes-professionerna och familjernas delaktighet. Inom familjecentralen samverkar mödrahälsovården, barnhälsovården, socialtjänsten och den öppna förskolan, alla med sina olika yrkesprofessioner.

Familjecentralens verksamhet riktar sig till barn 0–6 år samt till barnens föräldrar eller annan vuxen som ansvarar för medföljande barn. Verksamheten bygger på föräldrarnas delaktighet. Personalen på familjecentralen arbetar genom sin långtgående samverkan för att främja en god hälsa hos barn och föräldrar samt hos blivande föräldrar utifrån familjens hela livssituation.

Genom att erbjuda en nära mötesplats, vara ett kunskaps- och informationscentrum samt att ge ett lättillgängligt stöd när det gäller hälsa, föräldraskap och social service blir familjecentralen en värdefull insats för barnfamiljerna. Genom lyhördhet och intresse för familjernas behov skapas ett förtroendefullt förhållningssätt.

Familjecentralen i Köping

Verksamheten, som inte är samlokaliserad, består av öppen förskola, barnhälsovården, mödrahälsovården och socialtjänstens Individ- och familjeomsorg och vänder sig till blivande föräldrar och familjer med barn 0–6 år. Upptagningsområdet är hela Köpings kommun. Verksamheten startade upp januari 2019. Uppföljning av verksamheten för vårterminen 2019 har gjorts utifrån föräldraenkät och självskattning och en sammanställning av resultatet där MVC, BVC, SOC. och öppna förskolan har deltagit.

Uppföljning

Föräldrarnas uppfattning av verksamheten, följs upp via föräldraenkäten två gånger/år. Hänsyn måste tas till etnicitet, språk etc.

Personalens uppfattning av verksamheten sker genom självreflektionsinstrumentet.

Analys av resultatet av självreflektionen görs tillsammans på Familjecentralen, sedan väljs två prioriterade områden ut som skall arbetas med nästkommande år.

Uppföljning och redovisning av verksamhetsuppföljning rapporteras årligen till ledningsgruppen.

Avstämning och planeringsträffar sker två ggr per halvår i styrgrupp för familjecentralens verksamhet. Styrgruppen består av representanter för

alla intressenter i verksamheten: Social och Arbetsmarknads förvaltningen, Ullvituna vårdcentral, Achima vårdcentral, Byjordens vårdcentral sam utbildningsförvaltningen. Varje möte i Styrgruppen protokollförs

Årlig verksamhetsberättelse som beskriver arbetet som genomförts.

Mål och inriktning

Parterna ska på familjecentralen samverka för tidiga insatser till blivande föräldrar och familjer med barn 0–6 år. Följande övergripande mål skall gälla för den gemensamma verksamheten:

Genom samverkan och utifrån familjens livssituation främja en god hälsa för barn och föräldrar. I samverkan med föräldrar främja en trygg anknytning, gynnsam fysisk, psykisk och social utveckling för förskolebarn. Parterna skall gemensamt särskilt följa utvecklingen hos barn och deras familjer som visar tecken på en ogynnsam utveckling.

Planerade aktiviteter för att nå målet

Vara lättillgänglig som nära mötesplats.

Öppettiderna ska vara anpassade efter behov och önskemål. MVC, BVC och Soc. har inplanerade tider varje vecka, tisdagar och torsdagar f.m. då de finns tillgängliga på Familjecentralen. Tiderna finns tydligt uppsatta för föräldrarna. Övrig tid kan föräldrar få hjälp med att slussas vidare till den profession som passar bäst utifrån behov.

Stärka det sociala nätverket runt barn och föräldrar.

Vid stöttar och uppmuntrar föräldrar att knyta kontakter och informerar om andra verksamheter där man kan delta.

Skapa förutsättningar för ökad integration, kulturellt och socialt.

Under våren har vi startat upp ett samarbete med SFI och gemensamt planerat för ett Språkcafé, med start under hösten, för de föräldrar som är föräldralediga och som behöver stärka det svenska språket.

Skapa arbetsformer där barn och föräldrar är delaktiga.

Genom dialog med föräldrar, enkätfrågor och förslagslåda har föräldrar möjlighet att vara med och påverka verksamheten på Familjecentralen. Vi är lyhörda inför föräldrar och barns önskingar angående innehållet i verksamheten.

Erbjuda ett lättillgängligt stöd, vägledning och rådgivning

Vid behov kan föräldrar få hjälp med att slussas vidare till den profession som passar bäst.

Uppmuntra till jämlikt föräldraskap

I det dagliga mötet med föräldrar diskuterar vi jämlikt föräldraskap. I arbetslaget tittar vi på hur vi ska hitta former för att få fler pappor till Familjecentralen.

Stärka föräldrars tilltro till sin föräldraförmåga

Vi stöttar föräldrar i deras frågor kring föräldraskapet genom samtal och aktiviteter.

Vara ett kunskaps- och informationscentrum.

Vi bjuder in andra verksamheter till Familjecentralen utifrån föräldrarnas önskingar och behov men även för att visa på vad som finns att tillgå i kommunen. Under våren har vi bjudit in placeringsenheten för förskolan, biblioteket, familjerådgivarna, folktandvården. Anslag om vad som erbjuds i kommunen sitter uppe på anslagstavlor i lokalen. I den dagliga verksamheten finns utrymme för att i dialog utbyta erfarenheter med varandra.

Övrig verksamhet

Biblioteket, Familjerådgivarna, placeringsenheten för förskolan, SFI, Vi Är Sverige är verksamheter som familjecentralen och folktandvården som familjecentralen har startat upp samverkan med under våren.

Resultat

Besökarna

Totalt antal besökare mellan januari-juli har varit 852 och i snitt 12 familjer/dag och 14 familjer har besökt familjecentralen regelbundet en till fler ggr/v. Under sommarperioden juni-juli har besöken varierat mellan 5-12 besök/dag. Besökarna har representerats av flera olika språkgrupper så som svenska, arabiska, kurdiska, kinesiska, persiska, somaliska och tigreanska. Det vanligaste har varit att öppna förskolan har besökts av en mamma med barn mellan 0-12 månader. Pappor har besökt öppna förskolan mer sporadiskt och ofta tillsammans med den andre föräldern. Pappor som besökt verksamheten mer regelbundet har varit 1-3 stycken.

Resultat av föräldraenkät där 19 st. svarade:

Resultat av föräldraenkäten	Inte alls	I liten utsträckning	I stor utsträckning	I mycket stor utsträckning
Har vi de öppettider som passar dig?			5	14
Känner du dig välkommen till FC?			1	18
Är FC:s verksamhet utformad så att du kan delta på det sätt som passar dig?			2	17
Får du den hjälp som förälder/blivande förälder som du behöver från FC?			1	18
Får du den information och kunskap som du behöver som förälder från FC?			5	14
Har ditt sociala nätverk utökats sen du börja besöka FC?		8	7	4
Känner du dig delaktig i verksamheten på FC?		1	4	14

Verksamheten under och mellan stängningsperioderna p.g.a. Covid 2020–2022

- Under 2020 var verksamheten stängd v.12–34.
- Mellan v.35–38 erbjöd vi uteverksamhet vid Kråkbacken.
- Mellan v.39–46 hade vi inneverksamhet med förbokning á fem familjer/tillfälle.
- Nästa stängningstillfälle blev mellan v.47 2020 och v.40 2021.
- Vi öppnade upp igen v.41-45 2021 men stängde igen p.g.a. RS-virus. Vi erbjuder uteverksamhet mellan v.47–50 vid gammalgården.
- Under början på 2022 höll vi stängt p.g.a. smittläget (Covid) och öppnade upp v.7 igen.
- Verksamheten för våra besökare har varit öppen ca 36 v. mellan 2020–2021.

Under perioden för stängningar har vi jobbat med

”Fler barn till förskolan” - HUR?

- Inhämtat information och exempel från andra kommuner.
- Anställt Kulturtolk
- Uppsökande verksamhet: Hela familjen, Kuggen (Abbe), telefonkontakter,
- Studiefremjandet.
- Tittat på möjligheten och planerar för att starta öppen förskola på Nygård
- Startat samverkan med Förskolan (Svalan)
- Tittat på möjligheten att starta upp ett integrationscentrum